

Romanos

1 1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹lhxā³, wxai²na² Ro²ma²thī³na² yxau³yah³Ixin¹tū³ka³txi³ ū³nxai²na² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txai²na¹xai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wit3sa¹ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wān³txa² a²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³hait1so¹sa²kxe³su² na¹ha²kxai³:

—~Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na², Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² ū³ye³sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ū³ya¹ ū³txai¹nhē³li¹. Nxe³sih¹nx2ta¹jau³su² ū³hait1so¹nx2ta¹i¹. Nxe³sa²kxah³lo²su² na¹ha²kxai³, na¹wa².

2 A²nxe³te² wān³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ū³ya¹ ū³ne³jau³xa² wi¹jau³xai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² kxā³nāu³u¹tai²na² ū³ye³ka³tū³ wa²nxūh¹ sa²yxo²we¹nha²ssxā³ sa²yxo²ā³nha²nxā³ssxā³ ū³ye³ta¹hxai²hē¹la². ū³ye³jau³-xai²na² sa²kxai³lu², a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³hen³txi³tū³ka³txu¹ta² ū³sa²si¹hā³ū¹nhē³kxah³lo²nāu³xu¹ta² sa²kxai³lu² ain³kxi²so¹ssxā³ ha³teh³-nxā³nxāu³a¹ ū³wha²li¹la³kxi²nē³to³ta¹hxai²hē¹la². 3-4 Nxe³nē³jau³xai²na², Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha², Txa²wā¹hx¹kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²l³lx² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ū³ya¹ ū³nhē³jau³su² hī³nx2na³la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, txa²wā¹ha³lo²ai²na² ū³wxā³nū¹nhē³lhxā³, a²nū²su² wen¹ssxā³ Ta³vi²yah³-lu¹tai²na² a²sa³wi³sa² wen¹ssxā³ ū³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² hi²sen³su², nū³kxūn³txi³ Je³-su²jah³lai²na² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² ū³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³:

—~Je³su²jah³la² a²ya³la³tū³ Txa²tah²khaix1ai²la¹i¹. Na¹ha²kxai³, ka³-ten³su² ū³sa²yxau³xi²si¹ha¹i¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² ya³nx2ta¹i¹. Nxe³jau³su², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²kī³na¹xai²na² nū³kxūn³txi³ wxa²ye³ka¹te³ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wxa²hait1so¹sa²te³lhxā³ ū³ye³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, A²si³yxau³tāu³a² wān³txai²na² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ ain³kxi²so¹ssxā³ wxa²hait1so¹sa²te³an¹jau³kxai³lu¹:

—~Nxet3sā¹lx¹. Wxā²na² Pau²lah³lo² ū³nxai²na² wxa²hait1so¹-khai¹nxe³nxa²ha¹lx¹ ū³ka³txi³si¹lx¹. Nxe³nxa²ha¹ka³tū³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²nū³ka³txi³nāu³xai²na² ū³yo²ha³kxa¹ ū³ye³ssxā³, yxo²ā³sa²si¹-hai¹nīn¹jau³nū³su² ū³ye³kxi², sa²yxo²wet1sa²si¹hai¹nīn¹jau³nū³su² ū³ye³kxi², tīh³na² wi¹tīh³na² ū³nxai³ain¹si¹hai¹nīn¹jau³nū³su² ū³ye³kxi², nxe³txai¹nhē³li¹.

Ai¹nīn¹kxai²nān²tū³, ā³yā³nhai¹tain¹tū³ka³txa² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²-yxo²wet¹sain¹tul¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² a³lxi²khai¹nxe³sa²kxe³su²sain¹na²hē³la². 6Te²yā¹nxe³sxā³, wxāi²na² sa²kxai³lu² Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³-txi³i³nxai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² a³wxe³nū¹yhah³lxin¹te² i³nxai²na²sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³kaix1so¹nxa²lxi³kxe³nū¹ka³txi³yah³-lxī³nū¹lxa². Yah³lxī¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² a²wē³ha³lxi³syah¹lxi³nū¹lxa².

7Yah³lxin¹jut³su², txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹la³kxi¹-nx2ta¹wa². Wxāi²na² Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a³lxi¹nx2ti³sxā³ wxa²hait1so¹nx2ti³na³la². Je³su²jah³lai²na²wān³txa² yxo²i¹yah³lxin¹te² i³nxai²na²:

—~Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² Txa²nū¹ka³txi³lo³txa²lxa¹i¹. Nxe³-nx2ti³na³la². Nxe³tū³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹Txa²wā¹wī³nu²su² na³la². A²nxe³te²a² A¹ki³lha³lxa² a²ī³lxa² Je³su² Kris²tu³-jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lxā²na³la². Ha¹lin¹ya³te²nāu³xai²na²kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹jau³nū³su² te³ni², wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³-nhāu²no³txa²lxi³si¹jau³nū³su² te³ni², nxe³ti³ten³nxa²lxa¹nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Sū³na² i³ye³kxi²jau³su²

8Nxe³nx2ta¹ka³tū³, nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹wi¹wī¹nxe² sa²yxo²we¹jah³lxi³to³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ju³ta² a²ha³-ta³nxā², a²nū²a² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹na³la². Ju¹ta²ka³lih³khaix1sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³ye³kxi²to³ha¹wa².

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Nxe³to³ha¹wa². 9Na¹ha²-kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sxā³ kāi³jah¹lo²sa¹wa². Na¹ha²kxai³, wān³txa² wi¹jau³xa² e³sxā³ Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha² a²ī³lxa² Je³-su²jah³la² a²yxau²xai³la³nē³ju³ta² e³jah¹lo²sa¹wa². Na¹ha²kxai³, txai²na² Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ye³kxi²na¹kxai²nān²tū³, sa²hau³ko³txa²lxi³si¹ha¹jau³nū³su²yxo²ha³tin³ti³ i³ye³kxi²to³ha¹wa². Nxe³na¹ju³ta², wān³txi³khai³xa² e³a¹wa². Txa²wā¹sū³na² ain³kxi²sa²na³la². Nxe³ha²kxai³, txa²wān³txai²na² i³yxo²nū¹nū³-sa²jah¹la²nū³a² yū²na³la². 10Na¹ha²kxai³, Sū³na² i³ye³kxi²na¹kxai²nān²tū³:

—~Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³txa² a³nxai³si²ti³ten³khai1sa³nha²wi¹. Ha³lo²a²hxi²kat1se¹li¹. “Wi¹na³na¹.” Sū³na² i³nxai²na² nīn¹kxai²nān²tū³ti¹. Nxe³to³-hxai²na²hē³la². 11Ā³nxai³si²nx2ta¹ju³ta³nū³a², ten³khai1sa²to³nha²wa². Na¹kxai²nān²tū³, i²nx2ta¹kxai²nān²tū³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ha³lo²a²wi¹-ju³ta² i³yau¹ū³sain¹kxe³su² ju³ta² wā²nhū¹nx2ta¹ka³tū³ i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa². i³nxū²kwai³lxū¹nx2ti³txai²la². Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tū³, hxi²ka¹ka¹nhe²la²wxa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wa². 12Nxe³ha²kxai³, ā³nhxi²nū¹yhu¹kī³tu¹wa². Nxe³kī²kxai²nān²tū³, wxāi²nx³Sū³na² sa²yxo²we¹-ta¹ju³ta² i²sah¹lxin¹kxai²nān²tū³, wxa²ē¹nāu³a¹ i³nxū²kwai³lxū¹nx2ti³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³, txain²txi³ Sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta² i²nx2ta¹kxai²nān²tū³, txa²ē¹nāu³a¹ i³nxū²kwai³lxū¹sa³tu¹wa². Nxe³sxā³, ā³nhxi²nū¹yhu¹kī³tu¹wa².

13 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wān³txai²na² wi¹ko³nha¹jah³lxi³hē¹la². Txai²-na² ye³ka³lxa¹txi³ txa²ē¹nāu³a¹ e³kxi²nha²to³ha¹te³nah¹lxi¹:

—Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³txa² ā³nxai³si²a¹tū¹xā¹. Nxe³to³ha¹hē¹la². Na¹-kxan²ti³, ha³lo²a² ī²li³ju³ta² ā³nhxi²kat1sa²hxai²nxa³hē¹la². Jāx1sa³nha²wa². Sa³ha²kxai³, nxe³nx2ti³toh³nxa³hē¹la². Na¹ha²kxai³, ha³teh³nxā³nxai²na² so¹lxi³ ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ wxā³si²nx2ta¹kxai²-nān²tū³, Sū³na² ā³ne³wxe³nū¹sih¹nx2ta¹jau³su² yxo²nū¹nūh¹nx2ta¹tu¹wa². A²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xa² yxo²nū¹hai¹na¹kaix3 jā¹nxe² ya³nx2ti³ti³-sa³nha²wa². 14 Je³su²jah³la² wxa²hait1so¹sa²sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³hxat3nx2ti³si¹ha¹jau³nū³su² ī³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². Na¹ka³tu³, ī³sa²si¹hā³sa²jau³xai²na² sa²yxo²we¹ta³lu²na¹ju³ta³nū³a² wain³-hī³nx2na³la². Na¹ha²kxai³, a²nū²a² Kre²ku²yau³xa² ī³ye³ain¹tū³ka³txain²txi³ Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³hai¹na¹ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² Kre²ku²yau³xa² ī³ye³ai¹nx³tu³ka³txain²txi³ jā¹nxe², a²nū²a² ha³teh³nxā³nx² ā³ne³wxe³-khaix1tū³ka³txain²txi³ jā¹nxe², a²nū²a² ā³ne³wxe²nxa³tu³ka³txain²txi³ jā¹nxe², nxe²xai³na¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa². 15 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wxa²nū³ka³txai²na² Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³nhūn³nx2ta¹ju³ta³nū³a² ten³khaix1sa³nha²wa².

Sū³na² wān³txa² wā³nxīn¹jau³su²

16 Txai²na¹xai²na² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yxo²kāin²ti²la²nha²sxā³ e³kxi²na¹wa². Hai³txi³ ū²li²ti³hex1na¹jau³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, na¹wa². Nxe³jau³xai²na², a²nū²a² ī²li³te²a² yxo²ha³kxa¹:

—Sū³na² wān³txa² yxo²ī²a¹xā¹. Nxe³te²su² kxai²nān²tu³, Je³su² Kris²-tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² a²ko³nxe³ti³ kāi¹ju³ta² ā³wa²sut1sxā³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³te²su² hī³nx2na³la². Txa²wā¹Sū³na² nū³kuñ³khai¹-nxe³ha²kxai³ a²wān³txa² wi¹jau³xa² wxi²kan¹jau³su² na³la². Nxe³ha²kxai³, nū³kuñ³txi³, ā³wxe³nū¹te²su² te²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa²su¹tai¹hī³nx2na³la². Ā³wxe³nū¹hain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a² ye²tū³ka³txa² Sū³na² nū³kuñ³txi³ sa²wa²su¹tain¹sān²ka³tu³, hā²wxān³txa³ a²wā³kon³tū³ka³-txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ye²nxa³te²a² sa²kxai³lu², Sū³na² nū³kuñ³txi³ sa²wa²su¹tain¹nū³nha²kxai³, nxe³hī³nx2na³la². 17 A²nxe³te² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³nhē³ju³ta², Txa²wā¹Sū³na² wain³te²lo³te³ju³ta², a²nū²a² Je³su²jah³la² yxo²ī²te²su² te²a² so¹lxi³ wain³te²lo³te³ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

—A²nū²a² yxo²ī²sa²te²su² te²a² a²yxo²ha³kxa² so¹lxi³ wain³te²lo³-ta¹tū¹xā¹. Nxe³na¹kxe³su² te²a², ka³te³na² wi¹khai¹nxe³tāu³a¹ so¹lxi³ yxau²xai³lain¹tū¹xā¹, yxo²ī²sa²ha²kxai³lā¹. Sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² nxe³hī³nx2na³la².

A²nū²a² ī³lxa³thī¹nxā³jau³su²

18 Txa²wā¹Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ oh³nāu³nū¹ka³nāu³an¹jah¹la² hi²sen³su² ī³xā³txi³sxā³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹na³la². A²nū²a² ī³lxi³thin¹kāi³xa³ha²-

kxai³, a²ē¹nāu³a¹ ī³lxi³thi¹ne³ki²nh²nxa³ha²kxai³ nxe³te²nāu³xa² an³txi³sxā³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹na³la². A²nxe³te² ī³lxi³thi¹nxa³tū³ka³txa² ī³lxi³thin¹-sxā³ kāi³al¹nxa³ha²kxai³, Sū³na² wān³txi³tu³ a²ya³la³jau³tu³ ā³tī¹kain¹na³la².

—~Sū³na² wān³txi³tu³ a²nū²a² ā³xa² ain³kxi²sxā³ yxo²i²ain¹kxa²yān³ti³-sā¹. Ain¹jau³su² ain¹na³la². 19-20 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~Txai²na¹xai²na² hāi¹nxe² ka³na³ka³nat³sxā³ Sū³na² Si³yxau³tāu³su² na¹ha²kxai³, yxau²sa²te³ ai³wa³to²hi¹na¹ha²kxai³, nū³kxūn³txi³ ha³nāu³hi¹ ai³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²a² yuh³xai²nān¹-ta³ko³xai²na² nū³kxūn³txi³ wi¹we¹ta¹hē³na¹. We¹ta³lu²na¹hi¹nān¹ju³tu³, a²nū²a² ī²li³te²su² te²an³tu³: “Txa²wā¹Sū³na² hxi²ka² kāi³kxa² ī²a¹tū¹xā¹.” Nxe³kxi²sa³kxai²nān¹tu³, ha³lo²ai²na² wi¹we¹ta¹ko³xai²na² ye³kan¹txi³ ī²hī³nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān¹tu³, txa²nū³kxūn³na¹ju³ta² a³la³kxi², Txai²-na¹xai²na² hāi¹nxe³te² Sū³nu²na¹xai²na² a³la³kxi², nxe³sa²hī³nx2na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² a²nū²a² ye³na² ī²sain¹ju³ta² yū²nxa³kxan²ti³, a³la³kxi²sain¹ju³ta³la³ yū³hī³nx2na³na¹, te³nain¹ke³-la³te²kxai³lā¹. Yxān¹ta¹, kwa² ī³lxi³thi¹nai¹nxa³kxe³su² ten³sai¹nxa³xā¹. Na¹ha²kxai³ wā²nxūh¹ hxi²ki³te²la³ nxai¹nha²kxai³ ye³khāuh³lxa³ti³hi¹-ta³lxai¹na¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su², nxe³hī³nx2na³la².

21 Jā¹nxe³jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² nū³ka³txai²na² Sū³nu²na¹xai²na² wi¹kāi³a¹ju³ta² ī²-sain¹kxan²ti³ ī³sa²nēn¹kxi²sain¹to³hxai²nxa³hē³na¹: “Wxāi²na² Sū³na² Si³yxau³tāu³khaix1si¹lxi¹. Ha³lo²a² wi¹kāi³in¹ju³ta² ka³li³sa³nhai¹.” Ti³-hex1sai¹nhxai²nxa³hē³na¹. Nain¹kxan²ta², on³txi³he¹nxa³jau³xa² so¹lxi³, hxi²kau³kaun³jau³xa² so¹lxi³, a²ē¹nāu³a¹ ī³ye³kxi²nha², ī³ne³wa³nūn³ta³ki², ain¹sxā³, ka³nxah³ti³hū³jau³xa² so¹lxi³ ī³ye³kxi²nha² ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 22 “A³la³ki²nha¹wi¹.” Nxe³tū³ka³txai²la¹xā¹. Ain¹kxan²ti³, a³la³kxi²txi³-he¹xain¹tū³ka³txi³sxa³xā¹. Hxi²kau³kaun³tū³ka³txai²la¹xā¹. 23 Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² ya³lu²ti³he¹nxēn¹nxa³te³na¹xai²na² ī³sa²nēn¹-kxi²sain¹ju³ta² wai³nhī³nx2na³na¹. Yxān¹ta¹ sai¹nxa³xā¹. Hāi¹nxe³sxā³ ī³sa²sxā³, a²yen³kxa² a²nū²a² hxi²kāi³nha²kxa² so¹lxi³ a²nū²hū³ka³txa² sa²nēn¹kain¹na³na¹. Nxe³sxā³, a²yāu³ka³txa² a²nū²hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³, qī³ki³hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³, ka³yxuh³hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³ txi³hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³ hxi²ka² we¹tain¹ka³tu³, sa²yxo²wet1sxā³ ī³sa²nēn¹kxain¹na³na¹.

24 ī³lxi³thin¹ti³he¹xai¹nxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³, hāi¹nxe² ī³ai¹na¹xā¹. A²ē¹nāu³a¹ au³txi³ yxo²kwāi³nain¹jau³su², ko³nxe³thi¹ne³ki²nhain¹jau³-su² kāi³ain¹txai²lā¹. Ai¹nha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³khaix1nhayain¹na³na¹. Au²la²to³nha²si¹jau³su² nyhain¹na³na¹. 25 A²nxe³tū³ka³txai²na², Sū³nu²-na¹xai²na² wān³txa², ī³na¹ki²sain¹sxā³ sa²ya¹tain¹ka³tu³, ki³han¹jau³xa² so¹lxi³ sa²so¹sxā³ sa²yxo²we¹tain¹tu³ka³txai²la¹xā¹. Nain¹kxe³su², a²yen³-kxa² hxi²kāi³nha²sa²sai¹na¹kxa² hxi²ka¹nxa³xā¹. Nxe³kxan¹ti³, te²a² so¹lxi³

sa²yxo²wet1sxā³ i³sa²nēn¹kxain¹na³na¹. Ta¹, Txai²na¹xai²na², a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ wet1sa²sai¹jah¹lo²khaix3na¹xai²na² sa²yxo²ā³- sain¹na³na¹. Nxe³sain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. Yxān¹ta¹, Txai²na² so¹lxī³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹ki²sa²tē³sa²ju³ta² wain³na³na¹. Wain³khai¹nx2na³na¹. 26 Nxe³ha²kxai³, ten³sai¹nxa³kxe³tū³, ā³na¹ai¹na¹hē³na¹. Ha³lo²a² wā²nxūh¹ ī²lain¹sxā³, ko³nxe³ti³ yxo²kwai³nain¹ju³ta² yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹txai²lā¹. Nain¹ka³tu³, txu¹ha² sa²kxai³lu² in³txa² wa²ko³li²yhu¹jau³su² sa²yxo²ā³sxā³, txu¹ta¹lhun³tu² in³txi³lot3sxā³, o²la³kxi²yhu¹na³na¹. Hai³txi³ wain³- txi³ o²la³kxi²ti³he¹nx2nxā³xā¹. 27 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², in³txa² sa²kxai³lu², txu¹ha² wain³txi³ wa²ko³li²yhu¹jau³su² sa²yxo²ā³sxā³, in³txa¹lhun³tu² yxo²kwain³yhu¹khai¹nxe² ū³whīn¹ti³yhu¹na³na¹. Ain¹ju³ta², Txai²li² āu²li²- khai¹nxe³sa³nhā¹. Yxān¹ta¹, tū¹ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² yo³su² yxau²xai³lxhā³ sī³ko³nxe³ti³ yxau²xai³te²lo³tai¹na¹xā¹.

28 “Sū³na² wān³txi³tū³ ain³kxi¹xi²ti³ten³sa²nxa³nha¹. Sa²yxo²we¹ti³ten³- sa²nxa³nha¹.” Sai¹nhxai²na²hē³na¹. Sai¹nha²kxai³, hāi¹nxe² ā³ai¹na¹xā¹. Wain³jau³xa² āh¹ i³ti³h³nxain¹nxa³lho³na¹. Ai¹na¹ha²kxai³, a²ko³nxe³ti³ e³kxi²nha²jau³xa² so¹lxī³ yxau²xai³lain¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ yxau²- xai³ti³he¹xai¹nxa³xā¹. 29 A²nxe³tū³ka³txa² wain³ti³he¹nxa³ju³ta² so¹lxī³ kāi³to³hi², a²in³txi³sxa³te²a² ta³nxa² a²sxe³xa³ka³lxī³sxa³te²a² ta³nxa² ū³- whīn¹txi³nyhu¹sxā³ yxau²xai³li², ko³nxe³ti³ kāi³to³hi², a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kāi² yxo²kwai³ni², ko³nxe³ti³ kāi³ki²nyhu¹i², i³ka³txā³yhu¹i², su²lhā³- yhu¹i², kwa² wān³txa² i³ye³sxa³ i³yi²yi²lhon¹ta³ki²nyhu¹i² ki³ha³ki²yhu¹- i², kāi² i³an³ta³kxi²yhu¹i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ hāi³a² i³he³son³ki²yhu¹- i², nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 30 Jā¹nxe³sxa³ a²nū²a² ā³xa² o³nxa³ti³lot3sxā³ i³ye³kxi²yhu¹i², Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² yxo²kwīn¹kxi², kwa² yxo²- kau³ka³nxe³txi³ i³ye³i², kāi²ki³lxō³nxe³nha²sxā³ i³ye³i², yxo²ha³txe³txi³ i³ye³kxi²nha², ko³nxe³ti³ kāi³te³lxhā³ i³ne³wa³kon³nha², a²wī³na² sa²- yxo²ā³i², a²hā³ka³na² sa²yxo²ā³i² nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 31 Jā¹nxe³sxa³ hxi²kau³kaun³ti³ i³ye³kxi²nha², sa²yxo²ā³nha²sxā³ i³ye³i², ā³xa² i³yan³ta³- ki²yhu¹xa³i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³kain¹ju³ta² ne³wā²nā³ai¹nxa³i², hāi¹nxe³sxa³ i³wa³lxī³nha²te³lxhā³ kāi³i², nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 32 Tū¹ka³txai²na², Txa²wān³txa² i³ti³h³nxai¹na¹jau³xa² ā³ne³wxe³ain¹tū³- ka³txai²la¹xā¹. “A²nū²a² te²yā¹nxe³sxa³ ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³te²su² te²a² ya³lu²tu¹wi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹.” Nxe³ai¹na¹jau³xai²na² ā³ne³wxe³ta²lu²- nain¹na³na¹. Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, ā³na¹ai¹nxa³kxe³su², hāi¹nxe³sxa³ ko³nxe³ti³ kāi³sa²te³i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³nūn³tū³ka³txa² ū³sa²- nēn¹kxi² ain¹na³na¹. Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² hī³nx2na³la².

Sū³na² ko³nxe³te²lo³sxa³ i³yi²li²jau³su²

2 1Nxe³ha²kxai³ txa²yā³lxā³nāu³ i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². A²nū²- a² ā³xa² ko³nxe³te²la³ i³yi²li²yah³lxī³ta³hē¹la². Ā³xa² ko³nxe³te²la³ i³yi²li²yah³lxin¹kxai²nān²tū³, ā³xai²na² i³yi²li²yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³sxa³

wā²nxū¹h kāi³yah³lxi¹lxa². Nxe³sxā³ a²ya³la³tū³ wā²nxū¹h te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³te²la³ i³yī¹li²nhyah¹lxi³hī³nxa¹lxa². 2Yxān¹ta¹, a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³ti³nx²ta¹te¹ni²tu³wa². Nxe³ha²kxai³, te²yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wā²nxū¹qī³nha²sxā³ kāi³-ain¹kxa² yā¹nxe³jau³nū³su² i³yī¹li²xai³ain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ ain³nha²jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na² ko³nxe³te²la³ i³yī¹lain¹-kxan²ti³ wain³txi³ i³yī¹lai¹nhī³nx2na³la². Ju¹ta² wain³na³la². Nxe³ju³tai²li² a³la³kxi²ki³tā³la². 3Yxān¹ta¹, wxāi²na² a²nū²a² a³xa² ko³nxe³ti³ i³yī¹lain¹-yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ kāi³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ i³yī¹li¹nx2ti³kxa²yā³ti³su², hxi²kan¹txi³ aun³yah³lwan³kxa²yā³ti³su² ye¹nx2ta¹wa². 4Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹-khai¹nxe², thāi³ti³la² wi¹lhi¹ni², ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxāi¹ta² i³xan³ta³kxi¹nx2ti³xa³i² nxe³ya³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nx2ti³ju³ta² sa²hā³nxē¹kot3jah³lxi³txa³hē¹la²:

—~A²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ān³ta³lo³ta³wxe³sxā³ ā³na¹ain¹sxā³ ā³yxo²o³tū¹sain¹txai²lā¹. Nxe³jau³su², Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ya³nx2ti³na³-la². Jau¹xai²na² a³la³kxi²nhyah¹lxin¹ta²lu¹wa². 5Yxān¹ta¹, ā³ne³wi¹xa³sxā³ ā³ne³toh³ya³sxā³ ah³lxi³to³hxa³lxa². Yah²lwan³kxe³su², yxan¹nāu³-a¹, Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ wā²nxū¹h a³nha²sxā³, txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² i³xan³ta³kxi², wā²nxū¹h kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²xai², nxe³nē³tu¹wa². Nxe³nē³lha²kxai³, hī¹na² ā³ne³to³yhah²lwan³kxi²nān²tū³, yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² yxan¹nāu³ai²na² Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ i³yī¹li¹nx2ti³tu¹wa². 6Txa²wā¹sū³na² ū³yo³hi²nē³ju³ta³nū³a², a²nū²a² wā²-nxū¹h kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ ū³yo³hi²xai³nē³tu¹wa². 7Nxe³ju³ta², a²nū²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³kxai²nān²tū³:

—~Sū³na² ka³te³na² wi¹ti³hit1sa³txai²lā¹. Sū³na² sa²nēn¹ki²sa³txai²lā¹. Nxe³jau³su², yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³-tāu³a¹ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ū³yhen³kxi²kah³lo²su² hī³nx2na³la². 8Yxān¹ta¹, a²nū²a² ā³su² kxai²nān²tū³:

—~Te³na¹jau³xa² so¹lxi³ kāi³a¹tū¹xā¹. Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹txā³-lho³na¹. Hāi¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tū³, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tan¹te²kxa²yā³ti³ Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxi²sxā³ khāuh³lxa³txi³sxā³ i³wai¹tain¹kah³lo²su² hī³nx2na³la². 9Jā¹nxal¹jau³su², a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² Hi²-sen³su² khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²sa¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³te²a² kāi² khāuh³lxa³ti³hi¹tai¹nha²kxai³, te²u¹jā¹nxe² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³te²a² yxo²ha³kxa¹ khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹nū³nha²kxai³, nain¹tu¹-wa². 10Yxān¹ta¹, a²nū²a² wi¹kāi³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³hain¹sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ wi¹kāi³te²a² kāi² wxa²hāu²no³ti², ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ wi¹kāi³te²a²

a²yxo²ha³kxa² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tū³ni², i³sa²nēn¹kxi²nū³ni², wxa²hāu²no³tū³ni², ain¹tu¹wa². 11 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³-su² te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² wā²nxū¹ a[in³nha¹tū¹xā¹. Na¹kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³-te²a² khāuh³lxa³ti³hi¹ti², wi¹kāi³te²a² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², ha³na³ka³lxi³ jau¹xai² yā¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³yī¹li²xai³lai¹na¹tū¹xā¹. Hai³txi³ jau¹xai²na² sa²yat1sxā³ i³yī¹li²ha¹ju³ta³la³ yū³jah¹lo²txā³xā¹. Nxe³te²ju²hē³la².

12 Nxe³ju³ta², Ju³te²a² nū³ka³txa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³ti³hxain¹ta¹-hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³tū³ka³txa², ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxi²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wa².

—~Moi³se²ah³la² wān³txa² ā³ne³to³hai¹nxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³, wān³-txai² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³ti³hi¹ta¹tū¹xā¹. Sū³na² nxe³hi³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa², hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²-na² i³ti³hxain¹ta¹ nxe³tū³ka³txi³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxi²nān²tu³:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ā³ne³to³yhah³lxi³to³hxai²nxa³nhē³-li¹. Nxe³jau³la³ Txa²wā¹sū³na² i³ti³hxain¹te²sxa³yu²hē³la². Nain¹kxan²ti³ kwa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxe³su² ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxa³nai¹nhī³-nx2na³la². 13 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³ti³hxain¹ta¹ nxe³ne³jau³xa² sa²yxo²we¹ki³sxa³kxe³su², kwa² txa²wā¹ne³nxē³na² so¹lxi³ ne³ka²ki²-ki³kxi²nān²tu³, hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³lhī³nx2nxā³wa². Yxān¹ta¹, wān³txai² yā¹nxe³sxā³ kāi³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² wain³te²-lo³tē³ju³ta³nū³a² yū³ne³lhī³nx2na³la². 14 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yū²nxa³ha²-kxai³, a³la³kxi²nha²tū³ka³txi³sxa³wa². Nain¹kxan²ti³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ain³nha²sxā³:

—~Wain³na³na¹. Nxe³jau³su², Moi³se²ah³la² wān³txa² yā¹nxe³-sxā³ kāi³ain¹kxi²nān²tu³, a²nxe³te² wān³txa² a³la³kxi²nha²te²hū³nxe² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³lai¹nhī³nx2na³la². 15 Ain¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kāi³-ain¹kxi²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ko³nxe³ti³ i³ti³hxain¹ta¹ nxe³nha²:

—~Wai³nxa³xā¹. Nxe² wi¹kāi³ain¹kxi²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ wi¹lxo³ki²nha²:

—~Wi¹na³na¹. Nxe² ai³ai¹nhī³nx2na³la². Ai¹nha²kxai³, Moi³-se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ yū³kxa² yā¹nxe² kāi³yxau²xai³lain¹tū³ka³txai²la¹wa². 16 Txa²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹-xai²na² a²hī¹nai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ti³hxain¹nhxai²na¹hē³la². Nxe³ai¹na¹jau³xa² yā¹nxe³sxā³, yxan¹nāu³a¹ sa²kxa³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxa³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³wet1sa²so¹sxā³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yī¹li²xai³ne³tu¹wa². Nē³lhā²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² a²hī¹nai²na² a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ hāi³a² i³ye³kxi²nha²-ki³jau³xa² ha³ta³nxān²txi³, Je³su²jah¹la² wain³txi³ wā²nxū¹ a[in³nha²sxā³ i³yī¹li²xai³ne³tu¹wa².

Ju³te²a² nū³ka³txa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² i²ain¹jau³su²

17-18Nxe³nxa²ha¹te¹, wxai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³ i³nxai²na²
sa²kxai³lu² ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².

—~Txai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sa¹i¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la².

Yah³lxin¹ka³tu³:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a³la³kxi²nha¹xā¹. Na¹ha²kxai³,
Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ti³hit1sa³tū¹xā¹. Txa²nū³ka³txai²na² so¹lxi³ Txa²-
wā¹sū³na² Sū³ni¹khai¹ltxū³ka³txi³sa¹xā¹. Sa³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
wān³txa² i²ta³lu²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
a²č¹nāu³a¹ au³txi³ te³nain¹jau³su² wi¹la³lxi², ha³lo²a² wain³khai¹nxe³-
ju³ta² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ i³hau³kot3so², na¹xā¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la².
19 Yah³lxin¹ka³tu³:

—~Ju³te²an¹jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²nū²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta²
a³la³kxi²nxa³te²su² te²a², ye³han³te²hū³sxā³ yxau³te²su² te²a², ha³lo²-
a² wi¹ju³ta² i³ayu¹ū³te²hū³jah¹lo²sa¹xā¹. Te²yā¹nxe³sxā³, a²nū²a² Sū³na²
tih³na² i²xa³te²su² te²a², ka³nxah³tāu³a¹ ai³te²hū³te²su² te²a², sa²ha²-
te¹kxe³hū³sxā³ sa²hau³ko³te²hū³jah¹lo²sa¹xā¹. 20 Na¹ha²kxai³, a²nū²a²
nxū²kwai³wa³sa³sān³te²su² te²a², i³wai³ki²so¹te³lhxā³ i³tih³nxe², te²-
yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² Sū³na² tih³na² wēn³sū³sxā³ hxi²kāu³kaun³te²su²
te²a² i³tih³nxe², nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹. Na¹ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
wān³txa² a³la³kxi²nha²ta³lu²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²a² i²li³ju³ta² a³-
la³kxi²ta³lu²ni², Sū³na² wān³txi³tu³ a³la³kxi²ta³lu²ni², nxe³jah¹lo²su²
na¹xā¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la². 21 Yah³lxin¹ta¹, kwa² a³la³kxi²ki³lxo³-
nhyah¹lxi¹lxa². A²nū²a² ā³xa² i³tih³nxe³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹,
te²yā¹nxe³sxā³ i³tih³nxe³nhyah¹lxi³hxai¹nxā³nhē³la². Ya³nx2ta¹wa².

Jā¹nxe³yah³lxin¹kxe³hū³nxe²:

—~Kāi³sa²no¹ki²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa², yah³lxi³hxai¹nhē³la².
Yah³lxin¹kxan²ti³, a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kāi³sa²no¹ki²yah³lxi³hxai¹nhē³-
la². Ya³nx2ta¹wa². 22 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxe³hū³nxe²:

—~Ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² i³wa³nī³lon³khah¹lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa²
yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹kxan²ti³, ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² i³wa³nī³lon³-
kxah¹lxi³hxai¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa². Jā¹nxe³yah³lxin¹kxe³hū³nxe²:

—~Sū³nu²su² ki³lxa³te²a², a²nū²a² hxi²ka² we¹kxe³su² te²a² yxo²kwīn¹-
kxi²sa³nhai¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, a²yen³kxa² Sū³nu²su²
ki³lxo³te²a² sxa³thī³nān¹te² yen³kxa² kāi³sa²no¹yah³lxi³hxai¹nhē³la². Nxe³-
ju³ta² wai³nxa³wa². Sū³nu²su² ki³lxo³te²ain²txi³ ko³nxe³thī¹ni², a²yen³kxa²
sxa³yain¹te² yen³kxain²txi³ sa²hēt1sa²kxai³ ko³nxe³thī¹ni², te²ju²hē³la².
Ya³nx2ta¹wa². 23 Hāi¹nxe³kxe³hū³sxa³:

—~Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²wa³kxē³nū³ka³txi³su² na¹xā¹. Yah³-
lxin¹jau³su², kāi²ki³lxo³nha²sxa³ e³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹,
sa²yxo²ā³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹nha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² sa²-

kxai³lu², wxa²kō³nxe³ti³, kāi³yain¹yah³lxin¹ju³ta² i²nx2tain¹ka³tū³, wxāi²nān²ta³, kō³nxe³te²lo³txa²lxai¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³nain²txi³ ko³nxe³te²lo³tai¹nha²kxai³, nai¹nhī³nx2na³la². 24 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³xau³hxai²tēx1ta³la³ te³nah¹lxi¹:

—~Txai²li² Sū³nu¹na¹xai²na² e³a¹wi¹. A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³-tū³ka³txa² ko³nxe³te²lot3sa²sxā³ i³ye³kxi²sa²na³li¹, wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³ i³nxai²na² ko³nxe³ti³ kāi³yain¹yah³lxil¹nha²kxai³lu¹. Txa²wā¹sū³na² ta¹hxai²hē¹la².

25 Wxa²yu³ta² Ju³te²a² nū³ka³txi³syah¹lxil¹lxā². Yah³lxil¹nha²kxai³:

—~Ú³sa³si³tū³ko¹kxā¹sa²kah³lo²sa¹xā¹. Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²nū³ka³txi³khai³su² i³yī¹li²nha¹xā¹. Yah³lxil¹haxain¹-ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹kxe³su², Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tū³, a²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³-a¹ a²nū³ka³txi³khai³su² hī³nxal¹lxā². Yxān¹ta¹, sa²yxo²a³yah³lxin¹kxai²lē¹. Ú³sa³si³tū³ko¹kxā¹nx2ti³xa³ka³lhū³nxe², Sū³na² a²nū³ka³txi³khai³xa² i³yī¹-li²nyah¹lxan³ka³lhū³nxe² yxau²xai³yah³lxil³hī³nxal¹lxā². 26 Jā¹nxe³jut3su², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³su² te²a² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²kah³lo²su² te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Nain¹kxan²ti³, a²nxe³jah¹lai²nān²tū³, Moi³se²-ah³lu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lī²ai¹nhī³nx2na³la². Ain¹sxā³:

—~Jah¹lai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²kxe³hxūn¹jah³lo²su² na³na¹, txai²lā¹. Txa²wā¹sū³na² ai¹nhī³nx2na³la². 27 Nxe³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txi³i³nxai²na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha², yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³, wān³txai²na² sa²yxo²a³yah³lxil³hxai¹nhē³la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tu³ka³-txi³nāu³xai²lē¹. Ú³sa³si³tū³ko¹kxā¹nhai¹nxa³kxan²ti³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹tū³ka³txi³sain¹na³la². Nxe³ain¹jau³su², wxa²-ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² wxa²ye³ka¹txa²lxai¹nhī³nx2na³la². 28 Jā¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nū³ka³txi³-khai³su² jah¹lo²su² kxai²nān²tū³, sa²wai³wait3sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² hī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² kwa² txa²wā¹ye³na² i²yhu¹sxā³:

—~Ju³te²a² nū³ka³txi³hū³na³na¹. A²nxe³ki³kah³lo²su² nxe³nha²ye²-kxan²ti³, Ju³te²a² nū³ka³txi³khai³su² jah¹lo²su² ta³nxā², ā³lxil³jah¹lo²su² ta³nxā², nxe³hī³nx2na³la². Jā¹nxe³sxā³, kwa² txa²wā¹wā²lai²na² so¹lxil³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sxā³, Txa²wā¹sū³na² i³lxil³ha² i³yī¹li²nha²jah¹lo²-su² kxai²nān²tū³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tū³, hai³txi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³khai³su² jah¹lo²la³ ti³hex1hī³nx2nxā³wa². 29 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³khai³su² jah¹lo²su² kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² wān³-txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² hī³nx2na³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²yxo²we¹ti³hi¹kah³lo²su² hī³nx2na³la². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xu¹.

tai²na² sa²yxo²we¹ti³hi¹te³lh³nx2nxa³wa², nxe³ha²kxai³la². Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nān²-tu³, Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²kah³lo²su² h̄i³nx2nxa³la². Hai³txi³ a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a² i³sa²nēn¹kxi²kah³lo²su² h̄i³nx2nxa³wa².

3 1 Yxān¹ta¹, wxāi²na² i³wā³ti³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:
 —~Ih¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txai²li² a²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xa² ān³sen³sai¹yhain¹sxā³, ā²la² ha³lo²a² wi¹ju³ta² yū³tū³ka³txi³sain¹si¹ji¹? Ju³te²a² nū³ka³txa² i³sa²si³tū³ko¹kxā¹nhain¹ju³ta², ih¹nxe³ju³ta² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³te³lhxā³ nain¹si¹ji¹? 2 Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, txai²na² sa²kxai³lu² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa². Ti³he¹nxe²nxa³wa². Sū³na² wān³txa² yū³ai¹nha²kxai³ kāi³ ā³sen³sai¹yhain¹sxā³ wi¹ju³ta³lo³te³lhxā³ nain¹na³la². Wi¹ju³ta² a²hx¹kan¹khai¹lx¹nxe³ju³ta² nxe³te³nah¹lx¹. A²wi¹lh¹na² Txa²-wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ a²wān³txi³khai³xa² Ju³te²a² nū³ka³txa² ūh³wxe³nū¹yhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 —~Txa²wān³txi³khai³xa² i²ū³sah¹lx¹sā²nhē³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹-la². 3 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ka³na³ki² te²a², Sū³na² wān³txai²na² sa²yxo²ā³sxā³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³-txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³nha²ti³hex1jah¹lo²sxa³wa². 4 Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tu³ jau³xa² so¹lx¹e³jah¹lai²la¹wa². Ki³han³jah¹lo²sxa³wa². Nxe³-ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ki³han³kxa² ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² ki³han³ti³hex1nx³h̄i³nx2nxa³wa². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³-na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lx¹:

—~Sū³nu² l̄³nxai²na² i³ye³in¹kxai²nān²tu³, wain³jau³xa² so¹lx¹i³ye³-te²si¹lx¹. Ni¹nha²kxai³, wxa²wai³nīn¹ju³ta², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ e³lxah²lx¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³, Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ e³xa³ki³lxo³nxe³nxain¹kxan²ti³ wxa²wān³txa² e³in¹jau³xan²tu³ e³lē³na¹ wain³txi³ e³in¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

5 Jā¹nxe³kxe³h̄i³nxe², a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a² ko³nha²nxa³jau³su² i³ye³te³nah¹lx¹:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³kj¹ixai²nān²tu³, wi¹lh³nx2nxa³li¹. Hāi¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wain³ju³ta² wā²nxūh¹ ā³sal¹txi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹ wxa²ye³ka¹tai¹nhī³ki³tā³li¹. Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ā³nhxi²-nū¹nū³hī³ki³tā³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³lha³ i³wai¹te³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kāi³ū¹nhē³lh³-nx2nxa³wi¹. Nxe³h̄i³nx2nxa³la². 6 Yxān¹ta¹, txa²wān³txi³lu¹, i³wa²lū³xai¹na¹jau³xa²sa¹:

—~Ta¹wi¹. Wain³txi³ kāi³jah¹lo²su² na³li¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, wain³txi³ kāi³jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² kāi³ki³ju³ta² wain³txi³ wā²nxūh¹ āin³nha²sxā³ kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²xai³nē³-lh²kxai³, nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nū²a² ā³xa² ko³nha²nū³nxa³jah¹la² e³te³nah¹lx¹:

—~Txa²wā¹ki³na¹xai²na² kāi³ki³ju³ta² sa²yxo²ā³nha²sxā³ ko³nxe³ti³
kāi³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wi¹kāi³ju³ta² sa²yxo²we¹nha²-
sxā³ wi¹ kāi³ju³ta² wā²nxūh¹ ā³sai¹txi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹
wxa²ye³ka¹tai¹nhī³ki³tā³li¹. Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² kāin² wxi²kin³-
ti³to³ti³hit1sī³ki³tā³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, sa²yxo²ā³nha²sxā³ ko³nxe³ti³
kāi³ki³kxai²nān²tu³, īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²yoh³la³ Txa²wā¹sū³na² ko³-
nxe³te²lo³sxā³ ī³yi¹li²nē³lhī³te²la¹xā¹? A²nū²a² ā³xa² ko³nha²nxa³jah¹la²
ai¹nhī³nx2na³la². 8 Jā¹nxe³jau³su²:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a³sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
wxī²kin³ti³to³ti³hit1sī³ki³tā³li¹. Ju¹ta² wi¹lhī³nx2na³li¹. Jā¹nxe³jau³xai²na²
Pau²lah³lai²na² ī³ti³hī³nxe³nē³jau³xai²la¹i¹. A²nū²a² ka³na³ki² ko³nha²nxa³-
te²a² ī³ki³ha¹kxi²sai¹nhxai²na²hē³la². Yxān¹ta¹, ī³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:

—~Ā³ne³wxe³ti³he¹yxa³lxa³lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ e³yah³lxi¹lxi¹. A²-
ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ ī³yi¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Ju¹ta²
wain³na³li¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².

A²nū²a² wi¹lhin¹khai¹te²la³ yū²nxa³jau³su²

9 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³ki³-
ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Txa²nū²ka³txi³na¹xai²na² Ju³te²a²
nū²ka³txi³na¹xai²na², hai³txi³ a²nū²a² ā³xa² ā³sen³sai¹ain¹sxā³ wi¹-
lhin¹sī¹nxa³wa². Nxe³sxā³, Ju³te²a² nū²ka³txain²txi³ ko³nxe³ti³
kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³li², Ju³te²a² nū²ka³txi³sxa³tū³ka³txain²txi³
ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³li², nxe³ki³tā³la². 10-11 Nxe³ju³ta²,
Sū³na² ha³teh³nxā³nxa² nxe³te³nahl¹lxi¹:

—~A²nū²a² wain³txi³ kāi³te²la³ yū²nxa³wi¹. A²nū²la³ Txa²wā¹sū³na²
a³la³kxi²te²la³ yū²nxa³wi¹. “Txa²wā¹sū³na² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³ti³-
ten³sa³nhā¹.” Nxe³te²la³ yū²nxa³wi¹. Nx2na³li¹.

12 A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Sū³na² ā³na¹ain¹sxā³ ā³ta³lo³ta³wxe³ain¹na³li¹.
A²yxo²ha³kxa¹ o³nai¹nxa³wi¹. Wi¹kāi³te²la³ ka³na³ka³na³te² he³la³-
ko³ yū²nxa³wi¹.

13 A²nxe³tū³ka³txa² yxo²ko³nxe³ti³ ī³ye³sxā³, a²nū²a² ā³xa² ya³lu²ti³hi¹-
jau³xa² so¹lxi³ e³ain¹na³li¹. Ain¹sxā³, ha³tin³ti³ ko³nxe³ti³ ī³ye³sxā³
ī³ki³ha¹ki², txih³xa² ko³nxe³te²a² a²wxi²yau³xa² ī³ya²lu¹tē³kxa²
yā¹nxe³sxā³ tū¹ka³txai²na² e³jau³xa² ī³ya²lut1si¹nhē³jau³xa² so¹lxi³
ī³ye³i², nxe³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.

14 A²nū²a² ā³xa² kāin² yxo²kwīn¹kxi²ti³hi¹khai¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³ti³-
hi¹jau³xa² so¹lxi³ ko³nxe³te²lo³jau³xa² so¹lxi³ e³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.

15 Hāi¹sxā³, a²nū²a² ā³xa² khāuh³lxa³ti³hi¹ti², ī³su²lhā³i², nxe³yhu¹si¹-
hain¹jau³su² so¹lxi³ yxau²xai³lain¹na³li¹.

16 Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² ī³sun²tā¹hxā³ti², ī³khāuh³lxa³txi², nxe³-
yhu¹si¹hain¹jau³su², yxau²xai³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.

17 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ ī³hāu²no³ti³hi¹tē³ju³ta³la³ yū²nxa³ha²kxai³,

18 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ yxo²o¹lxa³sxā³ yuh³lxi²nxa³ha²kxai³,
nxē³tū³kā³txi³sain¹na³li¹.

Sū³na² ha³tēh³nxā³nxa² nxē³ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² ī²so¹sxā³, ī³ye³kxi¹-
nx2ta¹jau³xai²na², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ha³lo²a² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².
Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txain²txi³ ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³li², Ju³-
te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xain²txi³ ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³li²
nxē³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³, nxe³jau³xai²na² ū³wha²lī¹la³kxi²-
nē³lhxā³ ī³til³nxe³nē³kxe³su² yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ki³na¹xai²na²
hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² ī³yon²ta³kxi²nha²hī³ki³sxa³wa². Hāi¹nxe²
te²ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²xai³nē³-
ju³ta³nū³lot3sxā³ yxau³hī³ki³ta³la². Jā¹nxe³nē³si¹jau³su², wān³txai²na²
Txa²wā¹sū³na² ū³wha²lī¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 20 Yxān¹ta¹:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yā¹nxe² kāi³a¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na²
wain³te²la³ ī³yī¹li²sa³txai²lā¹. Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³, hai³txi³ nxe³-
ki³jau³xai² yā¹nxe³jau³la³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²la³ ī³yī¹li²nē³ju³ta³la³
yū³hī³nx2nxa³wa². Ka³na³ka³na³te² ki³na¹xai²na² te²he³la³ko³nxe³nē³-
ju³ta³la³ yū³hī³nx2nxa³wa². Yuh³xai²nān¹te² ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yā¹nxe³ssxā³ kāi³ki³sxa³wa². Hāi¹nxe³ssxā³,
txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ī³yau¹ū³nha²si¹nhē³jau³nū³su², Moi³se²ah³-
lu¹tai²na² ū³wha²lī¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

Wain³te²lo³tē³jau³su²

21-22 Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wain³te²lot3sxā³ ī³yī¹li²nē³-
ju³ta² ī³yau¹ū³nhē³na³la². Nxe³ju³ta²sa¹. A²nū²a²:

—~Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²a¹xā¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²-
nān²tu³, Sū³na² wain³te²lo³kah³lo²su² hī³nx2nxa³la². Jā¹nxe³jau³su²,
Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tū³kā³txa² hāi¹nxe³tū³kā³txa² whāi²na¹, Sū³na²
wain³te²lo³tū³kā³txi³su² hī³nx2nxa³la². A²nxe³ju³ta², a²hī¹nai²na² wain³-
te²lo³tē³ju³ta³nū³ai²na², Moi³se²ah³lu¹tain²txi³ a²kxā³nxa² ī³ye³xyo²nū¹ni²,
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² a²wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txain²txi³
a²kxā³nxa² ī³ye³xyo²nū¹ni² ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, kxā³nāu³u¹-
tai²nān¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xau³hxai²tēx1tā²
hxi²kan¹txi³ sa²xyo²we¹ki³jau³sxa³wa². Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³, Je³su²-
jah³la² yxo²i²te²su² te²a², Sū³na² wain³te²lo³tai¹nhī³nx2nxa³la². Yxān¹ta¹:

—~Je³su²jah³la² yxo²i²nxa³xā¹. Nxe³te²su² kxai²lē¹. Wain³te²lo³-
kah³lo²su² ti³he¹nxe³hī³nx2nxa³wa². Sū³na² ī³wai³ki²sa²so¹nē³tīh³na²
hāi¹nxe² ka³na³ka³na³tīh³no²su² hī³nx2nxa³la². 23 Txa²wā¹ki³na¹xai²na²
yxo²ha³kxa¹ ī³lxi³thin¹ki³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²an¹jah¹lain²txi³
Ju³te²an¹te²sxa³jah¹lain²txi³ a²wā³kon³ye²ki³te²ki³na¹lxā³ yū³ki³sxa³wa².
Ki³sxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ju³khai³xa² yā¹nxe² ā³nhau³kon³-
ki³te²la³ yū³ki³sxa³wa². A²xyo²ha³kxa¹ kāin² tāu³ton³ki³ta³la². 24 Yxān¹ta¹,

Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ thāi³ti³la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² tāu³a¹,
kwa²hāi¹nxe² a³lxī²khai¹nxe³nē³jau³su² wain³te²lo³tē³na³la². Je³su² Kris²-
tu³jah¹la² txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³jū³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³, Sū³na²
Si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² wain³te²lo³tē³na³la². Hai³txi³ txa²wā¹ki³na¹xai²-
na² wi¹kāi³ki³jū³ta³la³ yū³ki³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³:

—~Wi¹kāi³tū³ka³txi³sain¹na³na¹. Nxe³ha²kxai³ ū³yho³hai¹na¹jau³-
su² wain³te²lo³tai¹na¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ nē³lai¹nh̄³nx2nxa³wa².
Yxān¹ta¹, kwa²hāi¹nxe² a³lxī²nē³jau³xa² so¹lxī³ wain³te²lo³tē³na³la².
25 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a² Je³su²jah³la² ū³sa²si¹hā³ū¹-
nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, yxo²i²te²su² te²ki³na¹xai²na² so¹lxī³ sa²-
wa²sut1sxā³, txa²wā¹3lxī³thin¹ki³sxa³jū³ta² sa²wa²su¹tē³na³la².
Jā¹nxe³si¹nhē³jau³nū³su², a²wain³ju³khai³xa² wxa²ye³kat1si¹nhē³jau³nū³-
su², Je³su²jah³la² ū³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yxau²xai³sa²tē³jah¹lo²-
su² tāu³a¹ nxe³nha²te³nah¹lxī¹:

—~A²nū²a² kxān³su² ko³nxe³ti³ kāi³ai¹nhxai²na²hē³na¹. Nain¹kxe³-
su² kwa² sa²wa²su¹tai¹na¹jū³ta² yū²nxa³lho³na¹. Yan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la²
ya³lu²kxi²hī¹na¹ ū³lxā³thī¹nai¹nxa³jū³ta² sa²wa²su¹tū¹hain¹ju³ta³nū³a²
yū³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a² wah³nxe³sā²na¹tū¹xā¹. Ya³nān³ta³ki²la² jah¹lo²-
sa¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su², ta¹hxai²hē¹la². 26 Yxān¹ta¹,
a²hī¹nai²na² txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² sa²hau³ko³tē³na³la².
Nxe³ha²kxai³:

—~Sū³nu²na¹xai²na² wain³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³jau³xain²txi³
wxa²ye³ka¹tē³lha²kxai³:

—~“A²nū²a² Je³su²jah³la² yxo²i²sa²na³na¹.” A²nxe³te²su² kxai²nān²tu³,
Sū³nu²na¹xai²na² wain³te²lo³ta¹xā¹. Nxe³jau³xain²txi³ wxa²ye³ka¹-
tē³lha²kxai³ nxe³ne³na³la². A²nxe³ju³tai²na² Sū³na² a²wain³ju³ta²
wxa²ye³kat1si¹nhē³jau³su² Je³su²jah³la² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

27-28 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³ka³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³lo³-
nha²sxa³ ū³wi¹lhin¹si¹nhē³jau³nū³su² e³hī³ki³sxa³wa².

—~Wā²nxū¹ h¹o²la³kxi²sxa³ wi¹kāi³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³ki³jau³nū³su² yū³-
hī³ki³sxa³wa². Txa²wā¹ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ sa²wai³wait3sxā³
wi¹kāi³hī³ki³sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³kwa³na³nē³jau³-
xu¹tai² yā¹nxe³sxa³ wi¹kāi³hī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxe³su²:

—~Sū³na² wain³te²lot3sa²ju³ta² ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³,
hāi¹nxe³sxa³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² yxo²i²ki³jau³su² wain³-
te²lo³tē³lhī³nx2na³la². Ki³sa²kxai³, hxi²kan¹txi³ ū³kāin²ti³nha²sxa³
e³hī³ki³sxa³wa². 29 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹lai²-
la¹wa². Ju³te²a² ū³ki³na³txain²txi³ Sū³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²nū²a²
yuh³xai²nān¹te²a² a²wā³kon³tū³ka³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxain²txi³
Sū³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². 30 Txa²wā¹sū³nai²na²

ka³na³ka³na³jah¹lai²na² wain³te²lo³tē³ju³ta², Ju³te²a² nū³ka³txain²-
txi³ Je³su²jah³la² yxo²i²jau³nū³a² so¹lxi³ wain³te²lot3sa²kxai³, Ju³te²a²
nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxain²txi³ Je³su²jah³-
la² yxo²i²jau³nū³a² so¹lxi³ wain³te²lot3sa²kxai³, nxe³nē³lhī³nx2na³la².
31 Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

—~Je³su²jah³la² yxo²i²a¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hai³txi³ Moi³se²-
ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wa²yat1sī³ki³sxa³wa².
A²ya³la³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wain³txi³ e³kxi³nē³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³jau³xu¹tai² yā¹nxe³sxa³ wi¹wi¹nxe² kāi³hī³ki³tā³la², Je³su²jah³la²
yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ta².

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yxo²i²jau³su²

4 1 Nxe³ju³ta² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³nāu³xai²na²
kwa²txa²wā¹sū³nū²su² jah¹lu¹tai²na² ta¹hxai²ti³al¹ti²tu³wa². A²-
nx³jah¹lu¹tai²na² kāi³yxau²xai³lain¹ju³tu¹tai²na² a²ha³ta³nxu¹tai²na²,
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹-
hxai²ti³al¹ti²tu³wa². 2-3 Nxe³nē³te³nah¹lx1¹:

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yxo²wā³txa² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
yxo²i²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Sa²kxai³lu² wain³te²-
lo³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
hxi²kan¹txi³ wi¹kāi³sa²tē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

—~A³bra³āu²ah³lai²na² wi¹kāi³na³na¹. Nxe³kxa² yo³su² ū³yo³hi²sxa³
wain³te²lo³ta¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² ti³hex1ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹yxān¹-
ta¹, Txa²wā¹sū³na² yxo²i²kxe³su² nxe³ju³ta² so¹lxi³, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹kāi³ain¹kxa² yo³lha³ ū³yo³hi²sxa³
wain³te²lo³tain¹lxai²nān²tu³, A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³ wxi²kan¹txi³ ū³-
kāin²ti³nha²sxa³ ū³ye³hī³nx2na³la².

—~Txai²na² wi¹kāi³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³sa²jau³su² Txa²wā¹sū³na² wain³te²-
lot3sa²na³li¹. Nxe² e³kxai²nān²tu³, wain³txi³ wxi²kan¹txi³ e³hī³nx2na³la².
Yxān¹ta¹, ti³hex1te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ wi¹kāi³jah¹lo²su²
te²ju²hē³la². Hāi³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wi¹kāi³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Nxe³ha²kxai³, wxi²kan¹txi³ ū³kāin²ti³nha²ta¹hxai²nxa³hē¹la². 4 Nxe³ju³ta²
jut3sū³ju³ta²sa¹: A²nū²a² ū³xa² wa³kon³kxi²ki³kxai²nān²tu³, wai³wain³ki²-
txi³ a²yo³ha² so¹kxi²hī³ki³tā³la². A²nxe³te² yo³hai²na² so¹kxi²ki³kxai²na²,
hai³txi³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² kwa²hāi¹nxe² ū³hū¹nhē³kxa² yen³kxi³-
sxa³wa². Hāi¹yxān¹ta¹, wa³kon³kxi²ki³kxai²na² a²yo³khai³xai²la¹wa².
5 Jāi¹nxe³jut3sū³nxe², wi¹kāi³sa²tē³ki³ke³la³te²kxai³, nxe³ki³kxa² yo³lha³
Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³hī³nx2na³la². A²nū²a² wi¹wa³kon³kxi²kxa²
yo³ha² ū³yo³hi³kxa² yā¹nxe² nxe³nē³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, yuh³xai²-
nān¹tu³ka³txe² ki³na¹xai²na², hxi²kan¹txi³ wi¹kāi³sa²tē³hī³ki³sxa³wa².
Nxe³ki³sxa³kxa² ha³ta³nxān¹txi³, Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ki³kxai²nān²-

tu³, a²ya³la³tu³ wain³te²lo³te³tu¹wa². Nxe³nē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

—~A²nū²a² i³lxi³thi¹nxa³te²su² kxa²ha³ta³nxān²ti³, yxo²i²sa²-kxai²nān²tu³ wain³te²lo³tai¹na¹tū¹xā¹. Na¹ju³ta², Sū³nu²na¹xai²na², a²nū²a² yxo²i²sa²ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹. Txa²wā¹sū³na² ta¹hxai²-hē¹la². 6-8 Jā¹nxe³jau³su², Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ha³teh³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²su² kxai²nān²tu³, a²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²sut1sxā³ wxa²hxan³kxi²ti³kxai²nān²tu³, a²nxe³kah¹lo²su² jah¹la² ka³lih³khaix1jah¹lo²su² hī³nx2na³li¹. Jā¹nxe³sxā³, a²nū²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³xa² i³ye³kxi²nha²kxai²-nān²tu³: “Jah¹lai²na² ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sain¹na³na¹. Na¹ta¹, ko³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na¹.” A²nxe³kah¹lo²su² kxai²nān²tu³, ka³lih³khaix1jah¹lo²su² hī³nx2na³li¹.

Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ha¹lin¹jau³xai²na² i³ye³kxi²nē³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a²sa¹:

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹kāi¹ūh¹ki³sxa³kxa² ha³tā³nxān²txi³: “Wain³te²lot3sa²na³na¹.” Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ka³lih³khaix1hī³ki³tā³li¹. Nxe³te²ju²hē³la².

9 A²nxe³jau³xu¹tai²na² i³ka³li³jau³xu¹tai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² i³-yau¹ū³nē³jau³xu¹tai²na²sa¹. Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te² ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³ka³li³nē³lhi³nx2na³la². Hai³txi³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²-jah¹lo²nāu³xa² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ka³li³hī³nx2nxā³wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²jah¹lo²su² tā³nxā², ū³sa³si³tū³ko¹-kxā¹nha²nxā³jah¹lo²su² tā³nxā², nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³, a²yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ka³li³nē³lhi³nx2na³la². Nxe³ju³ta², Txa²-wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³-jau³su², wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². 10 A²nxe³ju³tu¹tai²na²sa¹, Txa²wā¹sū³na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wain³te²lo³ju³tu¹tai²na²sa¹, yān³-tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sān²nxā³tā³lxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². 11 Nain¹sxā³, yān³tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²nxā³kxe³ty³, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³-na² wān³txa² yxo²i²ain¹jau³su² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, hā²wxān³txa³ wain³te²lo³ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹nha²-yhu¹te³lhxā³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²szxā³ i³yī¹li²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, a²wi¹lhīn¹khai¹xa² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A³-bra³āu²ah³lu¹tai²na² txa²nū² yxo²i²jau³su² wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³, te²yā¹nxe³te²hū³te²lxi³ txa²wā¹ki³na¹xain²txi³ yxo²i²ki³-jau³su² wain³te²lo³tē³na³la². ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²ki³sxa³kxan²ti³nū² nxe³nē³lhi³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, A³bra³āu²ah³lo²su² jah¹lu¹tai²na² Txa²wā¹wi¹nu²hū³ya³nhe³lhi³nx2na³la². A²wi¹lhī¹na² txa²nū² jah¹lu¹tai²na²

txa²nū² Sū³na² wān³txa² yxo²ī²sān²jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²-
na² Sū³na² yxo²ī²te² ki³na¹xai²na² txa²wā¹wī³nu²hū³ya³nhe³lhī³nx2na³la².
12 Jā¹nx³sxa³, ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²tū³ka³txain²txi³ A³bra³āu²ah³lo²-
su² jah¹lu¹tai²na² a²wī³nu²hū³yai¹nhī³nx2na³la². A²nxe³tū³ka³txai²na²,
Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²ain¹te²a² so¹lxi³ wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². A³-
bra³āu²ah³lu¹tai²na² yān³tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sā²nxa³hī¹na²,
Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxu¹jā¹nxe³tū³ka³txi³-
su² ta¹hxai²hē¹la².

—~Sū³na² wain³te²lot3sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxain¹kxai²nān²tū³ ū³sa³-
si³tū³ko¹kxā¹ain¹kxan²ti³ Sū³na² yxo²ī²ain¹sān²nū²la² nxe³hī¹na² so¹lxi³
Sū³na² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Tī³yau³xu¹tai²na² yxo²ī²jau³su²

13 Txa²wā¹sū³na² wān³txa², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

—~Nxet3sā¹lxi¹. Ha³lo²ai²na² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na², wxāin²txi³
a²wa³kxēn³to³ti² wxa²nē³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³āin²ti³ nxe³nx2ta¹tu¹wī¹.
Sa²yxo²we¹nha¹i¹. Na¹ha²kxai³, wxāi²na² yxo²ī²sa¹lxi¹. Nxe³te²sin¹-
jau³su², wain³te²lo³txa²ha¹i¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na² ū³hū¹nxa²ha¹i¹.
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹jā¹nxe³sxa³ wi¹kāt¹xan³kxan²ti³, wain³te²-
lo³txa²ha¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na² ū³hū¹nxa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 —~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹tai² yā¹nxe³sxa³ kāi³tū³ka³txa² so¹lxi³
ten³sa³nhā¹. Ta³nxū¹ka³txai²na² so¹lxi³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹na¹tū¹xā¹.

Txa²wā¹sū³na² nxe³nē³lhī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³nē³ke³la³te²kxai³, hai³txi³:

—~Yxo²ī²a¹xā¹. Nxe³ki³ju³ta³la³ Txa²wā¹sū³na² ten³ki²nū¹nhe³lhī³-
nx2nxa³wa². Jā¹nxe³nē³ke³la³te²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²ki³ju³ta³la³
yū³nē³lx¹ha²kxai³, hau³hau³kon³sxa³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³-
txu¹jā¹nxe³sxa³ hxi²kan¹txi³ kāi³ki³sxa³ha²kxai³, nxe³hī³ki³tā³la².

15 Txa²wā¹sū³na² ī³kwa³na³ne³jau³xa² sa²yxo²ā³ki³kxai²nān²tu³, ī³xan³ta³-
kxi²nē³lhā³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²nē³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
tīh³na² wi¹tīh³na² ī³kwa³na³ne³jau³la³ yū³nē³lx¹ha²kxai²nān²tu³, hxi²kan¹-
txi³ wain³txi³ ai³lhī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxe³su²:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹xā¹. Nxe³ki³kxan²ti³, ko³nxe³te²lo³tē³ju³ta³la³
yū³nē³lhī³nx2nxa³wa².

16 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
yxo²ī²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

—~A³bra³āu²ah³lāi³. Txa²wān³txai²na² yxo²ī²sā¹lxi¹. Nxe³sa²te²-
sin¹jau³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹nxa²lx¹tu¹wī¹. Nxa²lx¹ha²kxai³,
wxāin²txi³ ū³hū², wxa²nē³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³āin²txi³ yxo²ha³kxa¹
ū³hū², nxe³nx2ta¹tu¹wī¹. Nxe³te²sa¹jau³su², sa²yxo²we¹nhū¹nx2ta¹l.
Txa²wā¹sū³na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² Moi³se²-
ah³lu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹tū³ka³txain²txi³, ha³lo²a² wi¹ju³ta²

ū³hū², Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²te²kī³na¹xain²txi³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū², nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² txa²wā¹wī³nu²-hū³ya³nhē³ta¹hxai²hē¹la², jah¹lu¹tai²na² txa²nū², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²sān²te²su² ha²hxai³la². ¹⁷Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxa² ū³wha²lī¹la³kxi²nē³te³nah¹lxī¹:

—~A³bra³āu²ah³lāi³. A²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² ka³lxa¹khai¹nxe³-tū³kā³txi³nāu³xai²na² ī³hen²kī¹nxain¹te³nah¹lxī¹: “A³bra³āu²ah³lai²na² txa²wā¹wī³nu²hū³ya³nhē³na³li¹.” Nxain¹tu¹wī¹. Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹-nha²sxā³, A³bra³āu²ah³la² wē³sa² yū²nxa³hī¹nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na², a²nū²a² ya³lu²te²a² ka³ten³ti³hī¹ti², Txa²wā¹sū³na² ī³kwa³na³hxai²nān²tu³, a²yen³kxa² a²kxā³nxa² yū³ti³he¹nxe²nxa³te²sa²-tē³te² yen³kxa² kwēn¹ta²hxai³ ī³yū¹hi², nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yxo²ī²ta¹hxai²hē¹la². ¹⁸Nxe³ain¹jau³xa²sa¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:

—~Wē³sa² we¹ta¹kxa² yū³ti³hex1sa²nxa³xā¹. Na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² kan²txi³ yxo²ī²sa²te³a¹xā¹. A²ya³la³tu³, ha³lo²a² ī³ye³-kxi²sa²ju³ta² ū³hū¹sa³tū¹xā¹. A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ju³txan¹te²ka³ya³tu³, a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xa² ka³lxa¹tū³kā³txi³nāu³xa² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²wī³nu²hū³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²ha³tēh³nxā³nxa² ū³wha²lī¹te³nah¹lxī¹:

—~Wxa²ne³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³su² ka³lxa¹khai¹ltū³kā³txi³nāu³su² ya³nxa²tu¹wī¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai² yā¹nxe³jau³lxī³, A³bra³āu²-ah³lu¹tai²na² yain¹ta¹hxai²hē¹la². ¹⁹Jā¹nxe³jau³su², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxī¹:

—~Txa²na² yah³lon¹sa³nhā¹. Txa²nū²ai²na² ya³lu²te²nū³hū³sa²na³na¹. Hxi²kan¹txi³ wē³sa³la³ we¹ti³hex1sa²nxa³nhā¹. Jā¹nxe³sxā³, txa²sxe³xa³ka³lxai²na² Sa²ra³ka³lxi²na² a³ka²lon¹khai¹nx2na³na¹. Hxi²kan¹ti³ wē³sa³la³ wē³nhē³txi³he¹xai¹nx³xā¹. ²⁰⁻²¹Nxe³na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hāi¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² kāin² yxo²ī²a¹tū¹xā¹. ī³wā³txa³nū¹ha¹ju³ta³la³ yū²nxa³xā¹. Ha³lo²ai²na², Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³ ī³ye³kxi²-sa²ju³txai²na², a²ya³la³tu³ kāi³ū¹sa³tū¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²kāi²no³ni², kāin² ī³sa²nēn¹kxi², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². ²²Nxe³ain¹kxe³su², Txa²wā¹sū³na² ī³yī¹lain¹te³nah¹lxī¹:

—~A³bra³āu²ah³lāi³. Yxo²ī²sa¹lxī¹. Sa¹nha²hxai³ wain³te²lo³txa²ha¹lī¹. Ta¹hxai²hē¹la². ²³⁻²⁴A²nxe³jau³xu¹tai²na²:

—~Wain¹te²lo³txa²ha¹lī¹. Nxe³jau³xu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² ī³ye³sxā³, A³bra³āu²ah³lu¹tain²txi³ ī³ye³kxi², txa²wā¹kī³na¹xain²txi³ ī³ye³kxi²nē³li², nxe³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² so¹lxī³ ī³ye³-kxi²jau³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Txa²wā¹kī³na¹xai²na²:

—~Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²a¹xā¹. A²nxe³jah¹la² nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²tāu³a¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²-:

ta¹hxai²hē¹na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nxe³te² ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³lhi³nx2na³la². 25 Txa²wā¹sū³na² Si³-yxau³fāu³a¹ Je³su²jah³la² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³ka³tu³, txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² a²wah³yū³ta² ū³yo³hi²ki²nē³si¹jau³nū³su² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, hā²wxā³txa³tai²li²nū¹ wain³te²lo³tē³si¹jau³nū³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² hxi²ka² wain³te²lo³tē³jau³su²

5 1 Nxe³ha²kxai³ hī¹na² Je³su²jah³la² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³, wain³te²lo³tē³lhi³nx2na³la². Nē³lha²kxai³, Je³su²jah³la² wxa²hāu²-no³tē³lhi³nx2na³la². Ki³sa²kxai³:

—~Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ hāu²non³sxā³ yxau³na¹xā¹. Txa²wā¹ñ¹nāu³a¹ au³txi³ nxe³hī³ki³tā³la². 2 Yxo²i²ki³sa²kxai³, Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³lha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ sa²wxe³lha²kxai³, thāi³ti³la² a³lxi²nē³jah¹la² a²yen³nāu³a¹ kan²txi³ yxau²xai³sa²tē³hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³ ka³li³hī³ki³tā³la². Jā¹nxa¹jau³su²:

—~A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin² wxi²kin³-ti³ton³khaix1jah¹lo²su² na³na¹. A²nxe³ju³ta² wā²nhū¹nē³lha²kxai³, te²yā¹nxe³ki³tū¹xā¹, yxan¹nāu³a²sā¹. Sū³na² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³ha²kxai³, nē³tū¹xā¹. Nxe³nha²ki³jau³su² ka³li³hī³ki³tā³la². 3 Jā¹nxe³sxā³:

—~Khāuh³lxa³thin¹ki³ju³ta² ha³lo²a² ū³hū¹sxan³tā¹. Nxe³ki³kxai²nān²-tu³, ka³li³hī³ki³tā³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i² kāi²non³ki³tā³la². 4 Nxe² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i² kāi²non³ki³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wā¹sū³na² ū³waix3kxa² wxe³nū¹hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³:

—~A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² wi¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ū³hū¹nē³tū¹xā¹. A²ya³la³tu³ e³jah¹lo²su² na³na¹. Ki³sa²kxai³, Sū³na² ū³au²lxi²ki³ju³ta³la³ yū²nxa³xā¹, ha³lo²a² ko³nxe³kxan²ti³nū¹. Nxe³hī³ki³tā³la². 5 Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³su²:

—~Sū³na² a³lxi¹nx2na³na¹. Nxe³nē³jau³su², Txa²wā¹sū³-na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³hū¹nē³lhxā³ nxū²kwāi³yxau³nē³kah³lo²su² jah¹la² hi²sen³su² ū³ye³kxi²nē³lhxā³, sa²yxo²so¹nha²nxa³xā³ ū³ye³kxi²sa²tē³nē³na³la². Nxe³ki³sa²kxai³, txa²wā¹ñ¹nāu³a¹ au³txi³, Sū³na² a³lxi²nē³jau³su² wi¹lain³nha²sxā³ yxau²-xai³lhi³ki³tā³la². Nxe³ju³tai²na² ha³kxa¹ a³la³kxi²nha²ki³tā³la².

6 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³xa²sa¹. Yān³tai²na² txa²-wā¹ki³na¹xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² ko³nxe³te²lo³tē³sxā³ yxau³ki³si¹nai²tā² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a² ū³yī¹li²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³lu², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². ū³lxi³thin¹ki³sxa³tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² sa²hau³ko³tē³lhxā³ nxe³.

kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 7 Txa²wā¹ki³na¹xai²na² ya³lu²nē³ju³ta³la³
ten³ti³hex1ki³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Ki³sa²kxai³, a²nū²a² ā³xa² wain³-
khaix1jah¹lo²su² kxa³ha³ta³nxān²txi³:

—~Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hai³txi³:

—~Ya³lu²kai¹na¹tū¹xā¹. Jah¹la² ka³ten³txi³ yxau²xai³txai²lā¹. Nxe³hī³-
ki³sxa³wa². Hai³txi³ ā³yatl1sxā³ ya³lu²so¹ki³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹,
a²nū²a² wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²su² kxai²nān²tu³:

—~Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ā³yatl1so¹sxa³
ya³lu²kain¹ki³ju³ta³nū³a² yū³nū³nhī³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² ka³-
na³ka³na³te² he³la³ko³ ya³lu²kain¹ju³ta² yū³ta³nxa² nxe³hī³te²la¹ku²
ki³nha²wa². 8 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² ī³lxī³thin¹-
ti³hex1ki³sxa³hī¹na², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxa³,
Txa²wā¹sū³na² a³lxī²ne³ju³ta² kāin² wxa²ye³ka¹te³ta¹hxai²hē¹la².

9 Ko³nxe³te²lo³tē³sxa³ yxau²xai³ki³sī¹nai³ta² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²-
nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, a²ya³la³tu³ ā³sen³sai¹-
khai¹nxe³sxa³, yxan¹nāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³sxa³ yxau²xai³ki³kxa²yo³su²
Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxa³lu² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²nē³lhxā³ ī³khāuh³lxa³-
ti³nē³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³la², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³la².
10 Kxān¹su², Sū³na² ī³kox1ko¹son²ki²to³ki³sxa²tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹,
Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³, Sū³na² wi¹li³we¹yhū¹ti³hi¹te³lhxā³
wi¹lā³ya³lxi³xi²ti³hi¹te³ta¹hxai²hē¹la². Nē³lha²kxai³, hī¹na² Je³su²jah³la²
ka³ten³su² nxū²kwai³yxau³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³, ā²la² ā³sen³sai¹sxa³
hxi²kāin²txi³ sa²hau³ko³tē³lhi³nx2na³la². Nxe³kxa²yo³su² yan¹nāu³a¹ Txa²-
wā¹sū³na² yxau³ya³sain¹ni² A²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² yxau³ya³sain¹ni²
nxe³sa²tē³ya³sain¹tu¹wa². 11 Jā¹nxe³nūn³jau³hī³nxe², Sū³na² ī³ka³li³hī³ki³-
tā³la². Nxe³sa³ku¹:

—~Txa²wā¹sū³na² ka³lih³ti³hit1sa³nhā¹. Sa²jut3su², hī¹nai²na² Sū³-
na² ā³ya³lxi²xi²yu¹xsxa³ yxau³sxa³, ka³li³sa³nhā¹. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la²
Je³su²jah³la² ā³ya³lxi²xi²ti³hi¹te³lha²kxai³la¹. Nxe³ki³jau³su², ka³li³hi²
yxau²xai³lhi³ki³ta³la².

A³tāu²ah³lu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² ī³yau¹ū³nē³jau³su²

12 Txa²wā¹si³kxā³ka³nāu³u¹tai²na², a²nū²a² ka³na³ka³na³ja¹la² a²ī³lxa²
A³tāu²ah³la² txa²nū² ko³nxe³ti³ kāi³ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹jau³su²,
ya³lu²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, ko³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹te³-
lha²kxai³, ya³lu²nē³ju³ta³nū³a² yū³ti³hi¹te³lha²kxai³, nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³sxa³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²ki³na¹lu¹tai²na² ko³nxe³ti³ kāi³sxa³
yxau²xai³ki³ta¹hxai²hē¹la². Ki³sa²kxai³, a²nū²a²nāu³xai²na² a²yo²-
ha³kxa¹ ya²lu¹nē³ju³ta² yū²hxan³nē³ta¹hxai²hē¹la². 13 Txa²wā¹sū³na²
a²tīh³na² wain³ti³tīh³na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³tih³nxain¹ta¹hxai²-

hē¹la². Nxe³jau³xai²na² ne³kat1so¹ki²sxā³ ī³kwa³na³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Nxe²ta³lun²nē³te²ka³ka¹:

—~Nxe³jah³lxi³xi¹. Sū³na² wān³txai²na² sa²yxo²ā³ah³lxi¹nha³-tai¹. Nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, yān³tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³lxa³ta³lxī¹nū¹tai²na², a²nū²a² yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³ki³na¹-xu¹tai²na² ko³nxe³ti³ kāi³to³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³ta¹, hai³txi³ Sū³na² ko³nxe³te²lo³tē³lxā³ wxe³nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

—~Yān³tai²nān¹tū³ka³txa² ī³kwa³na³ain¹nxa³hē³na¹. Na¹ha²kxai³, ko³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na¹. Sū³na² ē¹nān¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹-la². 14 Nxe³kxa²ha³tā³nxān²ti³, a²wi¹lhī¹na² A³tāu²ah³lu¹tai²na² Sū³na² yxo²wān³txa² sa²yxo²ā³nū²la² ko³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³hī¹-nū¹tai²nān¹ju³tu³, A³tāu²ah³la² a²sa³wi³ha³lxā³ wīn¹txi³sxā³ wet1sxā³ sa³wi³ha³lxī³lo³txi³ ai³ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² sa³wi³ha³lxī³lo³tain¹-nū³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ ya²lun¹tain¹ju³ta² yū²hxan³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txu¹tai²na², A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxu¹jā¹nxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ain¹ta¹, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, ya²lun¹ta² hxan³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jā¹nxe³sxā³ A³tāu²ah³lu¹tai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ju³tan¹te²kxa²yan³tu³ a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³-to³ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lu¹tai²na² ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²nū²a² ī²li³hxā³te²a² ka³ten³ti³hi¹tē³ju³ta³nū³a² yū³nē³na³la². 15 Yxān¹ta¹, ha³na³ka³-lxin³khai¹nxe³yhu¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yhu¹ju³ta²sa¹: A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a² ya²lun¹tain¹ju³ta² yū²hxan³tain¹-ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² kāin² thā¹ti³la² a³lxi²nē³lxā³, A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² a²nū²a² a³lxi²nē³na³la². Nē³lha²kxai³, a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³lha²kxai³, ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wi¹lī²ne³ju³ta² yū³nē³na³la². 16 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²-hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa² te²ki³na¹xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³te²lo³te³xi³ta¹hxai²hē¹la². Nē³lha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³-ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² thā¹ti³la² a³lxi²nē³lha²kxai³ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ kāi³ki³kxa² ya¹-nxē³ki³ju³ta³lo³tē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ta¹, ko³nxe³ti³ kāi³ki³te²sxa³kxa² ya¹nxe² wi¹lhi¹nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nhē³ju³tai²la¹wa². 17 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²ju³ta³lot3sxā³, yxau²-xai³lha²tē³ki³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, wi¹lhin¹ ān³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tā³a¹ kāin² thā¹ti³la² wi¹lhin¹ye²nē³lha²kxai³, wain³te²lo³tē³ju³ta² ū³hū¹nē³ti³ten³na³la². Nxe³kxai²nān²tu³:

—~Ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ ka³tē³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lhī³ki³tā³la², Je³su²jah³la² hxi²kan¹txi³lo³tē³lha²kxai³la².

18 A²wi¹lhī¹nu¹tai²na² A³tāu²ah³lu¹tai²na² ko³nxe³ju³ta² ka³na³ka³na³ ju³ta² kāi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tu¹tai²na², sa²nē³hē¹tē³lhxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ te²ki³na¹xai²na² ko³nxe³te²lo³sxā³ wxe²xai³nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Je³su²jah³la², ha³lo²a² wain³ju³ta² ka³- na³ka³na³ju³ta² kāi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²ki³na¹xai²na² ā³wa²su¹ti², ka³ten³ti³hi¹ti² nxe³nē³- ta¹hxai²hē¹la². 19 Jā¹nxe³sxā³, a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²a², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ka³lxa¹tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹- tē³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² ā³xa² ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah³la², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² sa²yxo²we¹- ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, ka³lxa¹ki³tū³ka³txi³ te²ki³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².

20 Txa²wā¹sū³na² ī³ye³sxā³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³lhi¹- jau³nū³su² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la², txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ī³tih³nxe³nē³te³lha³ka². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² en²ki³lha²- kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³kai²nōn³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ā³sen³sai¹khai¹nxe³nē³lhxā³ thāi³ti³la² a³lx¹ kāi²nōn³ne³ta¹hxai²hē¹la². 21 Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³ ya³- lu²ki³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lx¹nē³lhxā³, wain³te²lo³te³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²su², Je³su² Kris²tu³jah¹- la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ka³ten³su² wxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Ka³ten³su² tah²lx¹ yxau²xai³ki³ju³ta²

6 1—~Ko³nxe³ti³ kāi³kāi²nōn³ki³kxa²ha³tā³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² a³lx¹kāi²nōn³khai¹nxe³sxā³ ā³ne³sen³sai¹khai¹nxe³lhxā³ a³lx¹nē³lhi³nx²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

—~Īh¹nxet3sxā³ kāi³ki³te³ji¹? Ko³nxe³ti³ kāi³sa²tē³ki³te³ji¹? Sū³- na² thāi³ti³la² a³lx¹kāi²nōn³nē³txai²li¹. Jau¹xai²na² wain³ji¹? Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹. Ko³nxe³ti³ kāi³sa²tē³ki³ju³ta² wain³- ti³he¹nx2nxa³wi¹. Nxe³nx2ti³hī³na¹wa². 2 Wain³ti³he¹nx³ju³ta²sa¹. Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹ki³tai¹ti²tu³wa². Ki³sa²kxai³, a²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³, a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ na¹xā¹. Te²sxa³jai¹- ti²tu³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²:

—~Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹la¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ā³na¹sxā³ na¹xā¹. Nxe³hī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nū²a² ya³lu²- te²a² āin³nha²nxa³te²hū³nxe², nxe³hī³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

—~ \tilde{I}^3 we²nxe²te²h \tilde{u} ³sx \tilde{a} ³ $\tilde{a}h^1$ ko³nxe³ti³ kāi³yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³ kxai²nān²tu³, wain³ti³he¹nx2nxa³wa². $\tilde{J}e^3$ su²jah³la² \tilde{a}^3 nū²nxe²sx \tilde{a} ³ yxau³hi³ki³tā³la².

—~ \tilde{A}^3 nū²nxi²sx \tilde{a} ³ yxau³ki³txai²lā¹. Je³su²jah³la² ya³lu²ta¹hxai²-he¹na¹. Jā¹nxe³kxe³h \tilde{u} ³nxe², ko³nxe³ti³ kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³kxai³tā² \tilde{a}^3 na¹sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³tā³na¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³ \tilde{a}^3 nū²nxi²sx \tilde{a} ³ ya³lu²yai¹na¹jut3sū³nxe² yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², \tilde{I}^3 yau³xa² ū³h \tilde{u} ¹ki²sa²sai¹yhu¹ki³te²ju²hē³la². $\tilde{J}e^3$ su²jah³la² ya³lu²sx \tilde{a} ³ sa²nī³kain¹ta¹-hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³h \tilde{u} ³nxe²:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³kxai³tā² \tilde{a}^3 na¹sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³tā³na¹. Je³su²jah³la² \tilde{a}^3 nū²nxi²sx \tilde{a} ³ ya³lu²yain¹sx \tilde{a} ³ sa²nī³ki²yai¹na¹jut3sū³nxe² yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², ū³h \tilde{u} ¹ki²sa²sai¹-yhu¹ki³te²ju²hē³la². Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹wī³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe² ka³ten³su² \tilde{I}^3 sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sx \tilde{a} ³, ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²sa²te³ain¹na³la². Te²yā¹nxe³kxe³h \tilde{u} ³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na² \tilde{a}^3 nū²kxain¹sx \tilde{a} ³ ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Jā¹nxe³te³lhxā³ yhu¹ki³te²ju²hē³la².

5 Je³su²jah³la² ya³lu²ju³tau³hxai²tēx1 jā¹nxe³sx \tilde{a} ³, txa²wā¹ki³na¹xai²-na² \tilde{a}^3 nū²kain¹ki³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³kxai³tā² \tilde{a}^3 na¹sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ ka³na³ka³na³te²h \tilde{u} ³nxe² ya³lu²yain¹-ki³jut3sū³nxe² yxau²xai³yai¹nhī³ki³tā³la². Hā²wxān³txa³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² \tilde{I}^3 sa²yxau³xi²sx \tilde{a} ³ ka³ten³su² yxau²xai³jut3sū³nxe², txa²wā¹ki³-na¹xai²na² tah²lxi³ wet1tē³sx \tilde{a} ³ wi¹kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³kxe³nū³a² kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ ka³na³ka³nat3sx \tilde{a} ³ yxau²xai³yain¹te²h \tilde{u} ³nxe² ka³ten³su² \tilde{I}^3 sa²yxau³xi²jut3sū³nxe² yxau²xai³yai¹nhī³ki³tā³la². $\tilde{K}xān^3$ -su² ko³nxe³ti³ kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² \tilde{I}^3 hxi²ki¹la³ki²sx \tilde{a} ³ \tilde{I}^3 ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³au³hxai²tēxltā², Txa²wā¹kxā³nxān¹te²ki³na¹xai³ta² ko³nxe³ti³ kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³te²ki³na¹-xai³tā² ya³lu²kxi²te²h \tilde{u} ³sx \tilde{a} ³ Je³su²jah³la² ya³lu²kxa² yā¹nxe³te²h \tilde{u} ³nxe² ya³lu²ki³te²h \tilde{u} ³ki³ta¹hxai²hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lo³ki³ju³ta² \tilde{a}^3 -wa²su¹tē³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². 7 A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³ti³he¹nxe³hi³nx2nxa³wa². Hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot3sx \tilde{a} ³ yxau²xai³lhī³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, a²ko³nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ \tilde{a}^3 wa²su¹-tāu³la³ yxau²xai³lhī³nx2nxa³la². 8 Jā¹nxe³jau³su²:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ki³ju³ta³tā² Je³su²jah³la² \tilde{a}^3 nū²-nxi²sx \tilde{a} ³ ya³lu²yai¹na¹jut3sū³nxe² yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, te²yā¹nxe³sx \tilde{a} ³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² \tilde{I}^3 sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, wā³li² ya²lu¹xi²ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa². Hai³txi³ a²wēn³ta³te²la³ ya³lu²ju³ta³lot3sx \tilde{a} ³ yxau²xai³ti³he¹nx2nxa³lho³la². 10 Je³su²jah³la² ya³lu²ka³tu³, txa²wā¹ko³-

nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³ ya³lu²ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ so¹lxī³ ya³lu²ha²kxai³, ā³wa²su¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ā³nū²nxi²khai¹nxe³sxā³ ka³ten³ta³ yxau²sa²-tē³ain¹na³la². ¹¹Jā¹nxe³jut3sū³nxe²:

—~Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lo³ki³tāu³a¹ ā³na¹sxā³ ā³wa²su¹-nha²sxā³ a²nū²a² ya³lu²te²a² ā³wa²su¹tain¹jut3sū³nxe² wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Na¹ka³tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ sa²yxo²we¹te³lhxā³ yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².

¹²Wxa²nū² ī³nxai²na², ko³nxe³ti³lxun¹nxa²lxi³jau³su² kāi³-nx2ti³nxa²lxi³na³la². Ju¹ta², ī³we¹jah³lxi³txa³hē¹la². Jā¹nxe³jau³su², wxa²e¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹jau³su², a²yu³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². ¹³Yxān¹ta¹, wxa²nū²ai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³ti³hi¹txa²lxi³txai²la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²nū²ai²na² ka³na³-ka³na³ju³ta² ha³ta³nxān²txi³, wā³kon³sxā³ ko³nxe³ti³yu³txa³lo³tāu³a¹ ū³hū¹nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Wxāi²na² a²ha² kxā³nxa² ya³lu²te²hū³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² ka³ten³ti³-hi¹txa²lxi³na²hē³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, wxa²nū²ai²na² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹kāi³si¹yah³lxi³txai²la¹. ¹⁴Wxa²yu³ta², Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²nē³jau³su² yxau²xai³yah³lxi³te²sin¹yu²-hē³la². Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta² yū³nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³nx2ti³kxe³su²:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² a²yu³ta³lot3sxā³ yxau²xai³-yah³lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹jut3su², kxā³nxi¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nx2ti³jau³xu¹tai²na² so¹lxi³ yxau²xai³yah³lxin¹ke³la³te²-kxai³, ko³nxe³ti³hin¹sxā³ yah³lxin¹ju³ta³lo³jah³lxin¹tāu³a¹ hxi²kan¹txi³ a³li³yah³lxi³hī³nx2nxā³lxa². Yxān¹ta¹, hai³txi³ jau³la³ yxau²xai³-yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la². Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta² yū³khai¹nx2ti³na³la².

Sū³na² hxi²ka²nāu³lon³sxā³ yxau²xai³ki³jau³su²

¹⁵Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³ty³:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Moi³se²ah³lu¹tai²-na² yxo²xūn³txi³ ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² yaun²nxa³xā¹. Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²sa²na³na¹. Nxe³jau³su² yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², wain³ti³he¹nx2nxā³wa².

¹⁶Wai³nxā³ju³ta²sa¹:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe² yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ko³-nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxā³ kan²txi³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxā³lla². Hai³txi³ a³li³sxā³ ī³wa²su¹nyah¹lxin¹ju³ta³la³ yū³nx2ti³hī³nx2nxā³-

wa². Hāi¹nxe³sxā³, ya²lu¹nxa²lxi³hī³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa².

Yxān¹ta¹:

—~Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nha¹tū¹xā¹. Sa²yxo²we¹ta¹txai²lā¹. Yah³lxin¹-
kxai²nān²tu³, Sū³na² hxi²ka²nāu³a¹ a³li³yah³lxan³kxe³su² kan²txi³ yxau²,
wain³te²lo³txa²lxi², nxe³nx2ti³hī³nx2na³la². 17 Yxān¹ta¹, ti³he¹nx2nxa³-
wa². Txa²wā¹sū³na² ka³li³si¹nhē³na³la². Nxe³si¹nhē³jau³xa²sa¹: wxa²yū³ta²,
kxān³su² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxā³, yxau²xai³yah³lxi³ta¹-
hxai¹nhē¹la². Yah³lxin¹ta¹:

—~A²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²ya³la³tu³jau³xa²
i³yau¹ū³nx2ti³si¹na¹jau³xa² ain³kxi²so¹sxā³, au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹ whāi²na¹
sa²kxai³lu² ten³khai¹nxe³sa²tu³nhā¹. Nxe³sxā³ sa²yxo²we¹jah³lxi³ta¹-
hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². 18 Yah³lxin¹te²ka³ka¹, Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³kxai³lu¹,
wxa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³, Sū³na² hxi²ka²-
nāu³lon³nū²la² yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Wain³txi³
kāi³yah³lxin¹txai²la². 19 Yxān¹ta¹, txai²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na²
yuh³xai²nān¹te² wān³txa² so¹lxi³, wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹wa². Wxāi²na²
yuh³xai²nān¹te² i³nxa² wi¹lain³ki²sa²si¹nx2ta¹jau³su² na¹wa². Na¹jau³-
xa²sa¹, kxā³nxai³ta² ko³nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³, wai³nxa³ju³ta² so¹lxi³,
kāi³te³lhxā³ wxa²nū²a² whāi²na¹ ū³hū¹nha²nyah¹lxi³ta¹hxai¹nhē¹la².
Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ a²wa³ka³li³lot3sxā³, yxau²xai³yah³-
lxi³ta¹hxai¹nhē¹la². Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² hāi¹nxe³kxe³hū³sxā³:

—~Wain³txi³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², a²wa³ka³li³lot3sxā³
wxa²nū²a² whāi²na¹ ū³hū¹nha²nha¹jah³lxi³hē¹la²:

—~Je³su²jah³la² nū³ka³txi³khai³su² na¹txai²lā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².

20 Jā¹nxa¹jau³su², kxā³nxai³ta² hāi¹nxe³sxā³:

—~Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³ yxau³na¹xā¹. Yah³lxi³ta¹hxai¹-
nhē¹la². Yah³lxin¹tāu³ai³ta², hai³txi³, Txa²wā¹sū³na² i³kwa³na³nē³jau³xa²
a²yu³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai²nxā³nhē³la². 21 Yxān¹ta¹:

—~i³wi¹lxon³ki²nhyah¹lxin¹ju³ta³la³ yū³ah³lxin¹ta¹te²sin²tai¹. Ya³-
nx2ta¹wa². Yxān¹ta¹, yū³ti³he¹xah³lxi³ta¹hxai²nxā³nhē³la². Hāi¹sxā³,
āu²li²to³nha²ki³ju³ta² so¹lxi³, ya³lu²ti³hi¹te³ju³ta² so¹lxi³ kāi³yah³lxi³-
ta¹hxai¹nhē¹li¹. Ya³nx2ta¹wa². 22 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su²
sa²wa²su¹txa²lxi³ka³tu³, ko³nxe³ti³hit1sxā³ kāi³yah³lxin¹tāu³a¹ sa²wa²su¹-
txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, Sū³na² hxi²ka²nāu³lon³sxā³
yxau²xai³lyah³lxi³to³hi¹lxa²:

—~Txa²nū²ai²na² whāi²na¹ Sū³na² ū³hū¹nha²nha¹xā¹. Wi¹kāi³a¹txai²lā¹.
Nxe² yxau²xai³yah³lxi³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³nha²kxai³, ka³tg³na²
wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lha²tē³yah³lxi³to³hi¹lxa². 23 Ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²-
xai³ki³ju³ta² a²yo³su² ya³lu²nē³tu¹wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxa²
wā²nxū¹ ū³hū¹nhē³kxe³su² te²a², a³lxi³nē³jau³xa² so¹lxi³, ka³te³na²
wi¹tāu³a¹ ū³hū¹nhē³na³la². Nxe³tāu³a¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxī²-
kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³nū²nxi²sxā³ yxau²sa²te³xai³ki³tu¹wa².

Txu¹ha² in³txa² tẽ³kxi²nyhu¹jut3sū³jau³su²

7 1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wān³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³nū³ai²na² wi¹lā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³-nē³jau³xu¹tai²na² wi¹ a³la³kxah¹lxī¹nha²kxai³la². Na¹jau³xa²sa¹, a²nū³a² i²li³te²su² kxai²nān²tu³ ka³te³na² yxau²na³na¹. Nxe³tāu³a¹ so¹lxī³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wān³txa² i³kwa³na³nē³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³lī³nx2nxa³wa² 2 Jā¹-nx³jut3sū³nxe², txu¹ha² in³txa² tẽ³kxe³ta¹ka³lxu³su² kxai²nān²tu³, a²wē³sāi¹yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxu³su² te²jai¹ti²tu³wa². Ju¹ta², Moi³-se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³ta¹hxai²ti³al¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹: —~Txa²wē³sāi¹ah³la² ya³lu²kxi²sa²na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³lai²na² ya³lu²ju³tan¹te²kxa³ya³lī² a³wa²sut1sī³-nx2na³la². 3 Nxe³ha²kxai³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² a¹ha² ka³ten³su² yxau³ye²hī¹nān²tu³, a³nhai¹tā³yhu¹lxā³ in³txi³ā³xa², wa²ko³-li²yhu¹lxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³ta¹ka³lxu³su² hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, a²wē³sāi¹yah³lai²na² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³, a²wē³sāi¹ah³lai²na² yu³-ta³lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxu³su² hī³nx2nxa³wa². Ā³wa²sut1sī³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³, in³txa² ā³su² te²a² wa²ko³li²yhu¹lxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³hī³nx2nxa³wa². 4 Te²ya¹nxe³kxe²hī³sxā³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²-nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, wxāi²na² sa²kxai³lu² txa²wā³tā³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²lxā³ ya³lu²te²nū³nhū³lxā³ yxau²xai³yah³lxī³hī³nx1lxā². Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³-na³nē³jau³xu¹tai²na² ā³wa²su¹te²hī³nx³ yxau²xai³yah³lxī³hī³nx1lxā². Yah³lxī¹nha²kxai³, a²hī¹nai²na² Je³su²jah³la² hxi²ka²nāu³a¹, Txa²wā¹sū³-na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hī¹kah³lo²su² te²hxi²ka³nāu³a¹ yxau²xai³yah³lxī³hī³nx1lxā², Sū³na² sa²yxo²wet1sxā³ wi¹kāi³yah³-lxin¹txai²la². 5 A²ha¹ kxā³nxa², txa²wā¹sī³na² ko³nxe³ti³ e³ki²nha²lxā³ yxau²xai³ki³lxā³ i³ti²tu³wa². Nxe³ki³ju³ta²sa¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³ti²hx³nē³jau³xu¹tai²na² wi¹jau³xai²la¹wa². Ha³lo²a² ko³nxe³ti²ta² kāi³ye²ki³kxa²yan³ti³su² ī³ti²hx³nē³jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹, nxe³nē³jau³-xai²na² txa²wā¹ki³na¹xai²na² ne³kat1so¹kin¹ta¹, sa²yxo²we¹ki³lxā³ kxe³su², a²ko³nxe³jau³xa² so¹lxī³ ī³ya³la²kxi²so¹lxā³ ī³yxo²kwain³lxā³: —~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², hāi¹nxe³lxā³ ya³lu²ki³te³lxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³lxā³ i³ta¹ti²tu³wa². 6 A²ha² kxā³nxa² Moi³se²ah³lu¹tai²-na² ī³kwa³na³nē³ju³ta³lo³nxe³nē³tāu³a¹ yxau²xai³ki³lxā³ i³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² nxe³tāu³a¹ ī³wa²su¹lxā³ ain³ki³lxā³ i³ta². Ya³lu²-te²nū³nhū³lxā³ ko³nxe³ti³ kāi³lxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² ī³wa²su¹lxā³ yxau²xai³lī³ki³ta³la². Ki³sa²kxai³: —~Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³ki³lxā³ i³ta¹ti²tu³ sa²yxo²wet1sī³ki³ta³la². Sū³na² Yāu³ka³lxah¹la² sa²hxi²ka¹tē³lha²kxi³, sa²yxo²wet1sī³ki³ta³la².

Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³su²

7 Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ ko³nxe³jau³la³ i³kwa³na³ti³-hex1nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Wi¹jau³xa² so¹lxi³ i³kwa³na³nē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² txa²wā¹kī³na¹xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³kī³jū³ta² a³la³kxi²-si¹nhē³jau³nū³ai²la¹wa². Jā¹nxe³sxā³ku¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²i³tih³nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwāin³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³-nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā², txai²na¹xai²na²ain³kxi²so¹na¹ka³tu³, i³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:

—~Nx2na³na¹. A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwāin³na¹ju³ta² ko³nxe³-khai¹nx2na³na¹. Jā¹nxe³hxai²na¹hē³na¹. Nxe³ha²kxai³, a²hī¹nai²na²txa²ko³nxa¹ju³ta² i²nha¹nha¹. Yxān¹ta¹, wān³txai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na²i³tih³nxe³nē³lxa³kxi²nān²tu³, txa²ko³nxa¹ju³ta² i²nha²hī³nā²nxa³xā¹. Na¹hē¹la². 8 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²:

—~A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwāin³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³-xai²na², wi¹jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu²au³txi³ yū³sa³ha²kxai³, wi¹jau³xai²na² i³kāi²not3sxā³ i³khot3sxā³ i³ki³-ha¹ki²nha¹ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² ka³lxa¹te²a² yen³kxa² kāi² yxo²kwāin³ti³hit1sa²hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³-txai²na² yū³nē³lxa³kxi²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²ko³nxa¹ju³ta³la³, wān³txa² yū³nē³lxa³jau³la³ i³kāi²not3sxā³ i³khot3sxā³ i³ki³ha¹ki²-sa²hī³nx2nxa³wa². Sa³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwāin³ti³hit1sa²hī³nx2nxa³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ye²kxe³su² ko³nha²-hī²ki³sxa³wa². 9 Txai²na¹xai²na² a²wi¹lhī¹na² txa²nū² Moi³se²ah³lu¹tai²na²i³kwa³na³nē³jau³xa² ko³nhān²nxa³kxe³su², ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² ko³nha²hxain²nxa³hē¹la². Na¹ta¹, hā²wxān³txa³:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a³la³kxi²na¹xā¹. Na¹te³na¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu² au³txi³ yū³sa²ju³ta² sa²kxai³lu² kāin² i³-ki³ha¹ki²sa²sxā³, wān³txa² wi¹jau³xai²na² sa²yxo²ā³ti³hit1sa²hxai²hē¹la². Sa²jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hē¹la²:

—~Ya³lu²te²hī³sxā³ yxau³na¹nha¹. Sū³na² yen³nāu³a¹ yxau²xai³la¹-ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³na¹. Na¹jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hē¹la². 10 Na¹ha²kxai³:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xai²la¹xā¹. Sa²yxo²-we¹ta¹kxai²nān²tu³, ka³ten³su² ti³hit1sa³tū¹xā¹. Sū³na² yen³nāu³a¹yxau²xai³la¹ju³ta³nū³a² yū³ti³hit1sa³tū¹xā¹. To³ha¹hē¹la². Na¹kxa²ha³ta³-nxān²ti³, hāi¹nxe³sxā³ sa²yxo²ā³a¹kxe³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²to³hxai²hē¹la². 11 Nxe³ha²kxai³, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yū³sa²ssxā³ i³ki³ha¹ki²sa²sxā³, wān³txa² wi¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xa² i³khot3sa³-ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³ti³hit1sa²hxai²hē¹la². Sa³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxā³ti³hit1sa²hxai²hē¹la², ko³nxe³ti³ kāi³a¹ha²kxai³la².

12 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xa² Sū³na²
wān³txi³su² ha²kxai³, wain³jau³su² ha²kxai³, wi¹lhin¹jau³su² ha²kxai³,
te²jai¹ti²tu³wa². 13 Nxe³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxā³ ti³hit1sa²ju³ta²sa¹, hai³txi³
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ya³lu²te³lhxā³ ti³hit1sa²jau³-
sxa³wa². Yxān¹ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yū³sa²sxā³ i³ki³ha¹ki²sa²sxā³,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³khot3sxā³ i³ki³ha¹ki²sa²-
sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ti³hit1sa²ha²kxai³, ya³lu²te³lhxā³ ti³hit1sa²na²hē³la².
Sa³ha²kxai³:

—~Kāin² ko³nxe³khaix1te²ju²hē³na¹, txa²ko³nxa¹ju³ta²sa¹. Nxe³jau³su²,
i³tih³nxe³nē³lhxā³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txai²na² i³kwa³na³nē³jau³-
xai²na² ū³hū¹nē³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹é¹nāu³ai²na² i³wā³wā³txi²nē³jau³su²

14 Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na², Sū³na²
wān³txi³khai³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, txai²lē¹ yuh³xai²-
nān¹jah¹lo²khai³su² na¹ha²kxai³, txa²ko³nxa¹ju³ta³lot3sa²kah³lo²su²
na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 15 Na¹te³na¹xai²na², txa²yxau²xai¹la¹ju³ta²
wi¹ko³nha²ti³he¹nxē²nx3nha²wa². Nxe³na¹te³nah¹lx¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta²
te³na¹ju³ta² kāi³nxa³ha²kxai³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta² yxo²kwīn¹kxi²na¹-
ju³ta² so¹lx¹ kāi³a¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 16 Na¹ha²kxai³, ko³nxe³ti³
kāi³a¹kxan²ti³:

—~Ha³lo²a² ten³nxa³ju³ta² kāi³a¹xā¹. Nxe³hi³na¹wa². Na¹kxai²nān²tu³:

—~Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wain³jau³xai²la¹xā¹. Yxān¹ta¹
hxi²ka¹nhā²nx3nhā¹. Nxe³hi³na¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Moi³se²ah³lu¹-
tai²na² wān³txa² wain³ye²hī³na¹wa². 17 Na¹kxe³su², ko³nxe³ti³ kāi³a¹wa².
Na¹kxan²ti³, hai³txi³ wā²nxūh¹ txai²khai³lx³, Txa²wā³sū³na² wet1sa²kxe³-
na¹khai³lx³ ko³nxe³ti³ kāi³hi³nā²nxa³wa². Ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta², au³txi³
txa²é¹nāu³a¹ yū³sa²sxā³, ko³nxe³ti³hit1sa²sxā³ nxe³sa²jau³su² kāi³hi³na¹-
wa². 18 Txai²lē¹ wi¹kāi³ti³hit1sa²ju³ta³la³ yū³sa²nxa³wa². Txa²sī³nai²na²
ko³nxe³ti³hit1sa²te²sain¹na³la². Na¹ha²kxai³:

—~Wi¹kāi³a¹tū¹xā¹. Na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hxi²kan¹txi³ wi¹kāi³hi³nā²-
nxa³wa². 19 Na¹ha²kxai³, txai²na¹xai²na² a²wi¹ju³ta² ten³khaix1na¹ju³ta²
kāi³nxa³ha²kxai³, ta¹, a²ko³nxe³ju³ta² ten³ti³he¹nxē²nxa³ju³ta² kāi³a¹ha²-
kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 20 Nxe³ha²kxai³, ten³ti³he¹nxē²nxa³ju³ta² so¹lx³
kāi³a¹kxai²nān²tu³, hai³txi³ txai²khai³lx³ Sū³na² tah²lx³ wet1sa²kxe³-
na¹khai³lx³ kāi³hi³nā²nxa³wa². Ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ txa²é¹nāu³a¹
yū³sa²sxā³ ko³nxe³ti³hit1sa²sxā³ sa²jau³su², kāi³hi³na¹wa².

21 Hāi¹Nxe³kxe³hū³sxā³ ha³lo²lot3sa²ju³ta²sa¹:

—~Txa²é¹nāu³a¹ au³txi³ wi¹ju³ta² kāi³ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jah¹lo²sa¹-
wa². Na¹kxan²ti³, a²ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta³nū³a² so¹lx³ yū³sa²hī³nx2na³la².
22-23 Txa²khai³nxa¹xai²na³, Txa²wā³sū³na² wet1sa²kxe³na¹xai²na² au³txi³
i³ye³kxi²nha¹te³nah¹lx¹:

—~Sū³na² wān³txa² ka³lih³khai¹nxe³sa³nhā¹. Na¹jau³su², na¹ta¹, txa²ko³-
nxe³ti³ e³a¹jau³xa² au³txi³ yū³sa²sxā³ nū³kxūn³txi³ ko³nxe³ti³hit1sa²sxā³,
txai²khai³nxa¹xai²na² Sū³na² tah²lxi³ wet1sa²kxe³na¹xai²na² nū³kxūn³txi³
sa²ne³khau²ki²sa³ha²kxai³, nxe³sa²jau³su², ko³nxe³na¹ju³ta³lot3sxā³ yxau³-
hī³na¹wa². 24Na¹ha²kxai³:

—~Khāuh³lxa³ti³khaix1san¹nhī². Hāi¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³-
jah¹lo²si¹nxa²ha¹i². Txa²nū²ai²na² ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²si¹nxa²ha¹i².
Ya³lu²ti³hit1san¹nhī². Yā¹jah¹lo²ta³ wxā²wa²sut1sa²te³lin¹ji². Na¹nhā²wa².
25Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin² ka³lih³khaix1sa³nha²wa².
A²nxe³jah¹la² wxā²wa²sut1sa²te³lhxā³ e³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ Txa²-
wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Hi²sen³su² sa²wa²sut1sa²ju³ta²
yū²na³la². Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², txai²khai³nxa¹xai²na², Sū³na² tah²lxi³
wet1sa²kxe³na¹xai²na² Sū³na² wān³txi³lot3sxā³ yxau³na¹ha²kxai³, ha³-
na³ka³lxi³ txa²sī³nai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta³nū³lot3sxā³
yxau³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa².

Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nhē³jau³su²

8 1—~Je³su²jah³la² a³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³-
na¹kxai²nān²tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ o³nxa³te²lot3sa²ju³ta³la³
yū²nxa³wa². A²nxe³sxā³ txa²wā¹sī³na² ko³nxe³ti³ i³ye³kxi²nha¹jau³xa²
sa²wet1so¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² wān³txa²
sa²wet1so¹na¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wa². 2Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³-
jxah¹la² ka³ten³su² ti³hi¹tē³jah¹lo²su² na³la².

—~Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³la⁴tū¹xā¹. Nxe³ki³-
kxai²nān²tu³, Sū³na². Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹ti³hi¹tē³lhī³nx2na³la².
Ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ ya³lu²ki³tu¹wa². Yxān¹ta¹,
Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹tē³na³la². Nxe³nā³lha²kxai³
ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² a³wa²su¹ti² ya³lu²nē³ju³ta² a³wa²su¹ti² nē³lha²kxai³
ka³ten³su² ti³hi¹tē³lhī³nx2na³la². 3Kxā³nxān¹jau³xu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹-
tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² wain³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
txa²wā¹ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ jau³xu¹jā¹nxe³sxā³ yxau²xai³lhī³ki³sxā³-
wa², txa²wā¹sī³na² hxi²kan¹nē³lxā³ha²kxai³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ hxi²kan¹na³la². Nxe³sxā³ A²ta²ha² a²i³lxa² Je³su²jah³la²
i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² wxā³sxā³ txa²wā¹sī³nhū³si³-
na² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ta³ssxī³nhū³si³na² a³wih¹sxā³ ton¹nū²la²
wxā³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² hxan³kxi²nē³lhxā³
ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ a³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹-
ti³ txa²wā¹ki³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² wxā²hxan³kxi²ti³nē³ta¹hxai²hē¹la².
4Hxan³kxi²nē³lhā²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹jā¹nxe³-
sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2na³la². Nxe³sxā³ txa²wā¹ki³na¹xai²na²
Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ten³jau³xa² so¹lxi³ yxau²xai³li² txa²wā¹sī³na²
ko³nxe³ti³ e³kxi²nha²ki³jau³xa² sa²yxo²we¹ki³sxa³ka³tu³ yxau²xai³li²,

nxe³te²ki³na¹xai²na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yā¹nxe³sxā³ yxau²-
xai³ki³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2na³la². 5 Ki³sa²kxai³, txa²wā¹sī³nāu³ai²na²
ko³nxe³ti³ e³kxi²nha²ki³jau³xa² ī³wet1so¹sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³,
yuh³xai²nān¹te²yen³kxa² ko³nxe³thin¹te² yen³kxa² so¹lxi³ yen³ki³-
sxā³ ten³ki³jau³su² yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³txa³hē¹la².
Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³ye³kxi²nē³jau³xa² ī³wet1so¹sxā³
yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ten³ki³jau³xa² so¹lxi³
yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³hē¹la². 6 Jā¹nxa¹jau³su²:

—~Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹. Nxe² e³kxi²nha²sxā³
yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² u² ha³na³ka³lxi³ yxau², ya³lu¹ju³-
tān²ta³ a³ti² nxe³hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³wet1so¹sxā³
yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³li², hāu²non³sxā³
yxau²xai³li² nxe³hī³ki³tā³la². 7 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹te² yen³kxa²
ko³nxe³thin¹kxa² yxo²kwain³ki³jau³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹-
sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³kox1ko¹son²kxi²hī³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³,
Sū³na² ī³kwa³na³nē³jau³xa² sa²xyo²we¹ki³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2nxa³wa²,
hxi²kan¹txi³ sa²xyo²we¹ki³sxa³ha²kxai³lu¹. 8 Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

—~Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ten³sa³nhā¹. Nxe² e³kxi²nha²sxā³
yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
ī³wi¹lxo³kxi²hī³ki³sxa³wa².

9 Yxān¹ta¹, wxāi²nān²ta³ ha³na³ka³lxin³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Wxa²sī³na²
ko³nxe³ti³ e³ki²nhyah¹lxin¹jau³la³, ain³kxi²nha² yxau²xai³yah³lxi³hxai²-
nxa³hē³la². Yah³lxin¹ta¹, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
e³ki¹nx2ti³jau³xa² ain³kxi²nha² yxau²xai³tū³ka³txi³jah³lxi¹lxa², Sū³-
na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³la². Yxān¹ta¹, a²nū²a²
ī²li³te²su² kxai²nān²tu³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²nxa³kah³-
lo²su² kxai²nān²tu³, hai³txi³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² ti³he¹nx2nxa³wa².
10 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² nxū²kwai³yxau³nē³kxai²nān²tu³:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² yū³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ txa²wā¹nū²ai²na²
ya³lu²tū¹xā¹. Nēn³kxan²ti³ a²kxā³nxu¹tai²na² Je³su²jah³la² txa²wā¹ko³nxe³-
ki³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³ wain³te²lo³te³ta¹hxai¹hē¹la². Nxe³ha²kxai³
ka³ten³su² ti³hi¹te³na³la². 11 Jā¹nxa¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³-
a¹ nū³kxū³txi³ Je³su²jah³la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³kxai²nān²tu³,
te²ya¹nxe³sxā³ ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Wxa²nū²ai²na² ya³lu²-
te³lhxā³ nxe³te²nū²ai²na² ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² nxe³nx2ti³tu¹wa².

12 Nxe³ju¹tan¹te²kxa³ya³tu³ ī³ye³kxi²nx2ta¹wa². Txa²wā³tā³nāu³xāi³.
Hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³ye³kxi²nē³jau³xa² ya¹-
nxe³sxā³ yxau²xai³lyā³sah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sī³na² ko³nxe³ti³
ī³ye³kxi²nha²ki³jau³xa² sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².
Ya³nx2ta¹wa². 13 Txa²wā¹sī³na² sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹-

kxai²nān²tu³ ya³lu²yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²wet1so¹sxā³ wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³-lxin¹ju³ta² ā³nā¹hxā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Ísu²lhā³nha¹jut3sū³nxe², txa²kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² ā³-nā¹hxā³ta¹tū¹xā¹. Nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹, yxau²xai³lha²tē³khai¹yah³lxin¹tu¹wa². ¹⁴Jā¹nxe³jut3su², Txa²wā¹sū³-na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²wet1so¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² yah³lxi³hī³nxa¹lxa². ¹⁵Jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³-jxah¹la² nxū²kwā¹yxau³nē³kxai²nān²tu³, Sū³na² wē³ha³lxi³lo³tē³na³la². We³ha³lxi³lo³tē³lha²kxai³ yuh³lxi³jau³su² kwa² wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³ha²kxai³ a³lxi²sxā³ yxau²xai³ki³-tā³la². Yxān¹ta¹ wē³ha³lxi³lo³tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹wī³na² ī³ye³kxi³ki³kxai²nān²tu³:

—~Wī³nāi³. Txa²wī³nu²si¹lxi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² Yāu³ka³-jxah¹la² ī³ye³ti³hi¹tē³jau³su² e³hī³ki³tā³la². ¹⁶Nxe³ki³kxai²nān²tu³, au³txi³ txa²wā¹e¹nāu³āin²txi³ ī³ye³kxi²nha², Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ī³ye³-kxi²nē³li², nxe² ī³ye³xyo²nū¹nyhu¹sxa³:

—~Sū³na² we³ha³lxi³su² ki³tā³li¹. Nxe³jau³su² ī³ye³hī³ki³tā³la².

¹⁷Txa²wā¹ki³na¹xai²na²:

—~Sū³na² wē³ha³lxi³su² na¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹wī³na², a²yen³kxa² kwēn¹tai²na² ū³ha¹kxi²nē³kxe³su² te² yen³kxa², yxan¹nāu³-a¹ ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa². ū³ka³li³si¹nhē³jau³su² ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa². Nxe³tāu³a¹, Je³su²jah³lain²txi³ ū³yhen³kxi²u¹jā¹nxē³sxā³ txa²wā¹ki³-na¹xain²txi³ ū³yhen³kxi²ya³nhē³lain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² khāuh³lxa³thin¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxa³, khāuh³lxa³ti³hi¹tē³-kxai²nān²tu³, yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tāu³nū³ā¹ te²-yā¹nxe² wxi²kin³ti³ton³nē³nū³tu¹wa².

Wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tē³ju³ta³nū³su²

¹⁸Ha³lo²a² wi¹lī²sxa³ wi¹kō³nha²sxa³ e³ya³nx2ta¹wa². Hī¹nai²na² ha³-lo²a² khāuh³lxa³thi¹tē³na³la². Nē³kxan²ti³, yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin² wxi²kin³ti³to³hi¹tē³tu¹wa². Ha³lo²a² kāin² wi¹-khai¹nxe³ju³ta² ī³yau¹ū³nhē³tu¹wa². Hī¹na¹ kwēn¹tai²nān¹ta³ ha³lo²a² khāuh³lxa³thi¹tē³na³la². Nxe³ta¹, yxa¹nān¹ta³ ha³lo²a² a²wē³ta³te²la³ kāin² wxi²kin³ti³to³ ī³ne³sen³sai¹khai¹nxe³tu¹wa². ¹⁹Nxe³ju³ta², a²yen³kxa² Txa²wā¹sū³na² wxa²wet1sa²sai¹kxa² a²xyo²ha³kxa² sa²kxai³lu² wah³xain¹-na³la². Ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²wē³ha³lxa² e³lē³na² wxa²ye³kat1sa²-sín¹tū¹xā¹. Nxe³ju³ta²nū³a² ī²ti³ten³khai¹nxe³sa²sín¹nhā¹. Nain¹jau³su², wah³xain¹na³la². ²⁰Kxa³nhxī¹nu¹tai²na² a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ān³si³wxe³-hī¹nāu³u¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹ qin³nha²te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² sa²yxo²ā³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³ ha³lo²a² wet1sa²sai¹-na¹kxa² yxo²ha³kxa¹ ha²ya³kxa³lxi³hi¹ta¹xā¹. Ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³ta²a²lhun³tu², ha³lo²a² nxe²xai³hxai²tai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹txi³ aīn³nha²nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, ha²ya³kxa³thin¹sxā³ ai³hxai²tai¹tu³wa². 21 Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ Sū³na² wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na² e³lē³na² wxa²ye³ka¹tē³-tu¹wa². Nxe³nē³tē³nāu³a¹, wa²su¹wa²su¹yxau²xai³ki³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³kxa² wet1sa²sai¹kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³wa²su¹-tain¹sxā³, hī¹na² ha²ya³kxa³thin¹sxā³ ā³kho³jau³su² yxau²xai³lain¹te²na² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³wa²su¹tain¹tu¹wa². Ain¹ka³tu³, ha³lo²a² yxo²-ha³kxa¹ wxi²kin³ti³ton³txi³ wa²su¹wa²su¹yxau²xai³ki³ju³tu³a² yā¹nxe² ain¹tu¹wa². 22 Ha³lo²a² nxe³jut3sū³ju³ta²sa¹. T xu¹ha² wē³nhi³sxā³, a³-li³la¹te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, kāin² ih³khaix1yain¹sxā³ ī³wxai¹hī³nx2na³la². Jā¹nxe³te²an¹jau³nū³su², ha³lo²ai²na² ī³wxai¹jau³hū³-nxe² yxau²xai³lhī³nx2na³la².

—~Kwēn¹tai²na² ā³wa²sut1sa³tū¹xā¹. Nxe³hī³nx2na³la². 23 Jā¹nxe³ju³ta²a²wi¹lhī¹na², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³nxū²kawai³wi¹hū³nhē³na³la².

—~A²ha² yxan¹nāu³a¹ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² ka³lih³khai¹nxe² yxau²-xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³nē³jau³su², ā³nxū²kawai³wi¹hū³nhē³na³la².

Nxe³ki³sa²kxai³, ha³lo²a² wah³nxe³sxā³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ au³txi³ ī³wxai¹-ki³jau³hū³nxe² ī³ye³kxi²nha²hī³ki³tā³la².

—~Yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³lo³tē³tū¹xā¹. Nxe³tāu³nū³ā¹, txa²wā¹nū²ai²na² tah²lxi³ wxen¹sxā³ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² yxau²-xai³ki³tū¹xā¹. A²nxe³je³na³kxa², wai¹tai²na² yāu³son³ki²nē³lxa³khī³. Nxe³nha²ki³jau³su² yxau²xai³lhī³ki³tā³la². 24-25 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³-tāu³a¹, txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxi²nē³te³nah¹lx¹.

—~Yxan¹nāu³a¹ wxa²nū²ai²na² tah²lxi³ wet1sxā³ ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wā²nxū¹sa²yxo²we¹nha²i¹. Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹-hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³jau³su², sa²wa²su¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, hai³txi³ hī¹nai²na² txa²wā¹nū²ai²na² tah²lxi³ ī²hī³ki³sxa³wa². Txa²wā¹ye³na² ī²ki³kxai²nān²tu³:

—~A²yen³kxa² yū³nē³na³na¹. Nxe³hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹, ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

—~Jā¹nxē³tū¹xā¹. Sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³ e³na³na¹. Nxe³sxā³ yxau²wah³nxe³hī³ki³tā³la². Ya³nān³ta³ki²li² txa²wā¹ye³na² ī²ki³sxa³kxe³tū³, yxau²wah³nxe³ki² ai³lhī³ki³tā³la².

26 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²hau³ko³tē³na³la². Txa²wā¹ki³na¹-xai²na² hxi²kan¹nē³lxa³wa². Nē³lxa³ha³kxai³:

—~Txa²wā¹wī³na² ī³ye³kxi²na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hai³txi³ wxi²kan¹txi³ ī³hau³kot3sxā³ ī³ye³kxi²hī³ki³sxa³wa².

—~Hī¹nxē³jau³ta³ wain³txi³ e³kxi²na¹lhon³ku². Nxe³hī³ki³tā³la². Nxe³ki³te²an¹tu³ti¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu¹ ī³ye³-

kxi²nū¹nhē³lhī³nx2na³la², Txa²wā¹wī³na² wain³txi³ ī³ye³kxi²ki³txai²la². Wān³txa² wxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²ki³sxa³jau³xa² ī³ye³kxi²nū¹nhē³lhxā³, ī³wxai¹ki³jau³hū³nxē² ī³ye³kxi²nū¹nhē³lhī³nx2na³la². ²⁷Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹wī³nu²kxai³lu², txa²wā¹ē¹nān¹jau³su² ī²ta³lun²nē³jah¹lo²su² te²kxai³lu², Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² au³txi³ a²ē¹na² a²ten³jau³su² a³la³kxi²nū¹na³la². Nxe³te³nah¹lxii¹:

—~Txa²yāu³ka³jxah¹la² ī³ye³kxi²sa²sxa³, Txa²ē¹nāu³ai²nān¹jau³xa² yā¹-nxe³jau³su², Wī³nu²na¹xai²na² te³na¹jau³xa² yā¹nxe³sxa³ ī³ye³kxi²sa²na³na¹. A²nū²a²nāu³xa² yxo²i²sain¹te²nāu³xa² sa²hau³ko³tain¹si¹sa²jau³su² sa²na³na¹. Txa²wā¹wī³na² a³la³kxi²nha²sxa³ nxe³hī³nx2na³la². ²⁸Nxe³ha²kxai³:

—~Ha³lo²la³ ī²li³hxai³ju³ta³la³, wi¹ta³nxa², ko³nxe³ta³nxa² nxe³ko³la³, ha³lo²lo³ta¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³-lo²ai²na² o²la³kxi²nū¹nhē³lhī³nx2na³la². ī³wi¹lxon³ki²nē³lhi¹jau³nū³su² nxe³nū¹nhē³lhī³nx2na³la². Txa²wā¹ki³na¹xai²na²:

—~Sū³na² a³lx¹na¹nha¹. Kxā³nāu³u¹tai²na² Sū³na² wā²nxūh³ aīn³-nha²sxa³ ī²sxa³ ā³yū³so¹nē³ta¹hxai²hē¹na¹. Wē³ha³lx¹lo³te³lhxā³ nē³ta¹hxai²hē¹na¹. Nxe³te²ki³na¹xai²na² Sū³na² o²la³kxi²nū¹nhē³na³la². ²⁹A²wi¹lhi¹nu¹tai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yxo²i²te²ki³na¹-xa²nū³a² ī²sa²tē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²ki³na¹xa²nū³ai²na² sa²kxai³lu² ī²sxa³ ā³yū³so¹nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxii¹:

—~Txa²ki³lha³lx² Je³su²jah³la² yā¹xain¹tū¹xā¹. Nxe³si¹hai¹na¹jau³-su², tū¹ka³txai²na² ī²sxa³ ā³yū³so¹ai¹na¹hē³na¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su² nxe³kxi²nē³na³la². Nxe³jau³su², Je³su²jah³la² txa²nū² txa²wā¹hxai²kan¹ti³su² ha²kxai³, ī²sxa³ ā³yū³so¹nē³kxe³nū³ka³txi³su² te²-ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² a²lon³nāu³su² ki³sa²kxai³, nxe³hī³ki³tā³la². ³⁰Kxā³nāu³u¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² ī²sxa³ ā³yū³so¹nē³si¹jau³nū³su², wā²-nxūh¹ aīn³nha²ta¹hxai²hē¹la².

—~ī²sxa³ ā³yū³so¹na¹tū¹xā¹. Wain³te²lo³ta¹txai²lā¹. Nxe³nē³jau³su², ī¹sxa³ ā³yū³so¹nē³ta¹hxai²hē¹la². ī²sxa³ ā³yū³so¹nē³ka³tū³, wain³te²lo³tē³-ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹tū¹xā¹. Sū³na² nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³lx¹jau³su²

³¹Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ hxi²nū¹nū³nhē³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tū³, a²nū²a² ā³xa² ī²li³te²hū³te²la³ ī³kox1ko¹son²-kxi²nē³kxan²ti³, hxi²kan¹txi³ ān³sen³sai¹nē³lhī³nx2nxa³wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²kāin²khai¹nx³sxa³ hxi²nū¹nū³nhē³lha²kxai³la². ³²Txa²wā¹sū³na² A²-ta²ha² ū³hū¹nē³ta¹hxai²hē¹la².

—~Te³a¹ju³ta² tē³a¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nxe²nxa³kxe³hū³-nxe², ū³hū¹nē³lhxā³, ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² ya³lu²kxi²nē³te³lhxā³ ū³hū¹nē³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxūn³kxe³hū³sxa³, a²yen³kxa² wi¹la² ā³-sen³sai¹kxe³tū³ ū³hū¹nhē³nū³tu¹wa². ³³A²nū²a² ko³nxe³te²lo³tē³jah¹la²

yū²nxa³wa², Txa²wā¹sū³na² ā²la² hxi²kan¹txi³ wain³te²lo³tē³lha²kxai³la². Nxe³jut3su² txa²wā¹ki³na¹xai²na², Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ ā³yū³so¹nē³-kxe³nū³ka³txi³su² ha²kxai³, wain³te²lo³tē³kxe³nū³ka³txi³su² ha²kxai³, hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³, a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ ko³nxe³te²lo³tē³lhi³-nx2nxa³wa². 34 Je³su²jah³la² ya³lu²sxā³, txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹tē³lhi¹jau³su² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, wi¹la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³sxā³ Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ a²wi¹tāu³a² yxau²xai³lain¹na³la². Ain¹sxā³, sa²wi¹wi¹nxe² e³kxain¹sxā³ a²si³yxau³tāu³a¹ wi¹li²nē³lhi¹jau³nū³su² e³kxain¹na³la². 35 Je³su²jah³la² hxi²ka²nāu³a¹ a³-lx¹nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ yxau²xai³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³:

—~Ha³lo²la³ ī²ki³sxa³ko³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹. Khāuh³lxa³ti³hin¹sa³nhā¹. Ta³nxa², a²e¹nāu³a¹ kāin² hxi²waut3ta³lxi³sa³nhā¹. Ta³nxa², Sū³na² wān³-txa² yxo²i²a¹ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³sain¹na³na¹. Heh³sa³nhā¹. Ta³nxa², yen³kxa² hxan³kxi²khaix1sa³nhā¹. Tā³nxa², ha³lo²a² ha³nxe³lha³thin¹ki²-sa²na³na¹. Ta³nxa², ī³su²lha³sa²tē³na³na¹. Ta³nxa², nxe² ha³lo²lo³ta¹xā¹. Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Je³su²jah³la² a³lxi²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ wi¹wi¹-nxe² yxau³hī³ki³tā³la².

—~Ha³lo²a² ko³nxe³khai¹nxe³kxan²ti³, Txa²hxi²ka³nāu³ai²na² sa²so¹ki²-sya¹nx2ti³ju³ta³la³ yū²nxa³i¹, Txa²wē³ha³lxi³ ī³nxai²na²su¹. Je³su²jah³la² nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². 36 Nxe³nē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹-jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²sū³nāi³. Nxet3si¹lxi¹. Wxa²wān³txa² sa²-yxo²we¹txa²te²su² sī¹na¹i¹. Nxe³ha²kxai³, a²nū²a²kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³hit1sa²tē³sain¹sīn¹na³li¹. Nxe³sa²sīn¹ju³ta²sa¹: “Ha²ya³khin¹tū³ka³txi³su² na³na¹. ‘Ka³-yxuh³xa² o³ve²a² wā²nhit1te³lhxā³ te²nū³a² su²lha³a¹tū¹xā¹.’ Nxe³na¹tū³ka³txi³hū³na³na¹.” Nxe³sa²sīn¹jau³su² khāuh³-lxa³ti³hit1sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³: “Su²lha³sa²ha³tā¹.” Nxe³sī¹na¹jau³su², yxau²xai³lhi¹nhxai²na¹tai¹ti²ti¹.

Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx1 jā¹-nxe³sxā³ ha³lo²lo³tē³na³la².

37 Yxān¹ta¹:

—~Ha³lo²la³ ī²li³ko³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tū³, Je³su²jah³-la² a³lxi²nē³jah¹la² kāin² hxi²kan¹txi³lo³khaix1nē³na³la². Nē³lha²kxai³, ha³lo²an²ta³ khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³tan¹ta³ hxi²kan¹ ān³sen³sai¹khai¹-nxe³hī³ki³ta³la². 38-39 A³la³kxi²sxā³ e³a¹wa². Na¹jau³xai²na²sa¹, Je³su²jah³la² a³lxi²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ yxau²xai³ki³sa²kxai³, ha³lo²a² ko³nxe³te² ha³-ta³nxān²txi³ sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Ki³sa²kxai³, ka³ten³su² ta³nxa², ya³lu²te²su² ta³nxa² yxau²xai³ki³kxai²nān²tū³, Je³-su²jah³la² hxi²ka² sa²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²ta³nāu³xa² oh³xai²nān¹te²su² te²nāu³su² ta³nxa² a²ta³nāu³xa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nāu³su² ta³nxa², a²ta³nāu³xa² nū³kxūn³te²su² te²nāu³su²

t_a³nxa², nxe³kxai²nān²t_u³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²so¹-
ki²nha²nē³lhī³nx2nxa³wa², Je³su²jah³la² hxi²ka² ā²la² i³khai¹nxe³sxā³
yāu³ki²khai¹nē³lha²kxai³la². Te²yā¹nxe³nūn³kxe³hū³sxā³, kwēn¹tai²nān¹te²
ha³lo²a²su² t_a³nxa², yxa¹nān¹te² ha³lo²a²su² t_a³nxa², oh³nāu³u¹tai²nān¹te²
ha³lo²a²su² t_a³nxa², yuh³xu¹tai²nān¹te² ha³lo²a²su² t_a³nxa² nxe³sxā³:

—~Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²na¹t_u¹xā¹. Nxe³kxi²nē³kxa²ha³-
t_a³nxā²ti³, hai³txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³
yū²nxa³wa². A²hāi¹nxe³te² yā¹nxe³kxe³hū³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na² Je³-
su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² sa²hau³ko³te³te²ki³na¹xai²na³,
Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ te²hxi²ka³nāu³a¹ a³lxi²nē³jah¹lo²su² te²hxi²ka³nāu³-
a¹ wxa²sa²yāu³ki²nha²xi²nē³lhā³ yxau³hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³, Sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ so¹lxi³ hxi²kan¹na³la². Hai³txi³, a²yen³kxi³la³ wet1sa²-
sai¹kxe³su² nxe³te² yen³ki³la³ hxi²ka¹nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹ti³
sa²hxi²so¹ki²nha²nē³lhī³nx2nxa³wa².

I³sa³e² nū³ka³txa² i³yau¹ū³nē³jau³su²

9 1A²ya³la³t_u³ wān³txi³t_u³ e³a¹wa². Ki³han³nxa³wa². Txa²na¹xai²-
na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ i³ye³i², txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² e³ki²nū¹sxā³ i³ye³i², na¹wa². Na¹ha²kxai³,
ki³han³nxa³wa². 2Na¹jau³xa²sa¹. Kāin² ā²ta³lxi³sai¹nha²kxai³, txa²ē¹nāu³-
a¹ au³txi³ hxi²ye¹ta³lxin³ti²sai¹nha²kxai³, sain¹nha²wa². Txa²nū³ka³txa²,
a²ī³lxa² i³sa³e² nū³ka³txa², txa²nū³ka³ti³sain¹tū³ka³txa² txa²ka³lxa¹ti³-
sain¹tū³ka³txa², Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³tū³ka³txi³sain¹na³la². Ain¹jau³su²,
ā¹ta³lxi³khaix1sain¹nha²wa². 3Na¹ha²kxai³, yxo²ī²ain¹ju³ta³nū³a² ten³-
khaix1sa³nha²wa². Nxe³sa²kxe³su²:

—~Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³hit1sa³tū¹xā¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³na¹-
sa³tū¹xā¹. Nxe³sa³kxan²ti³, jā¹nxe³sa²kxa² yo³ha², Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su²
I³sa³e² nū³ka³txa² sa²hau³ko³kxi²sain¹na³na¹. Na¹kxai²nān²t_u³:

—~Sū³na² ko³nxe³ti³hit1sa²ju³ta² wain³na³na¹. Nxe³hī³na¹wa². Yxān¹ta¹,
nxe²nxa³wa². 4A²nxe³tū³ka³txai²na² I³sa³e² nū³ka³txai²na², Txa²wā¹sū³-
na² wxā²hait1so¹ain¹tū³ka³txi³sain¹na³la². Nxe³sxā³, a²wē³ha³lxi³lo³ti²,
wā³nxīn¹khaix1nxe³sxā³ yxau³kxi²ye²nyhain¹ju³ta² i³yau¹ū³hi², nxe³-
tū³ka³txi³sain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu²
ha³lo²a² wi¹ju³ta² i³ye³kxi²sxā³ i³hau³ko³tū¹hai¹ni², Sū³na² wain³txi³ i³-
wi¹lxo³kxi²ki³jau³nū³su² i³yau¹ū³hai¹ni², wān³txa² wain³jau³xa²:

—~Jau¹xai²yā¹nxe³sxā³ kāi³txai²lā¹. Nxe³jau³xa² i³kwa³na³ai¹ni², Sū³-
na² wain³txi³ i³ka³li³si¹hain¹ju³nū³su² i³yau¹ū³hai¹ni², ta¹hxai²hē¹la².

5Jā¹nxe³sxā³:

—~A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²nū³ka³txi³nāu³u¹tai²na² hxi²kan¹khai¹-
nxe³tāu³u¹tai²na², txa²si³yxau³na¹tū³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹na¹. A²nxe³te²a²
a²ne³kan²tāu³sa¹xā¹. I³sa³e² nū³ka³txai²na² i³ye³kxain¹ju³su² nxe³tū³-
ka³txi³sain¹na³la². Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², Je³su² Kris²tu³jah¹la² Sū³na²

A²hxí²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² txa²wā¹sī³na² wen¹nū²la², I³sa³e² nū³ka³txi³su² jah¹la² a³li³la¹sxā³ ton¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ju¹ta² wi¹-khai¹nx²na³la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³nain²txi³ Kris²tu³jah¹lain²txi³ a²yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹te²su² na³la². A²nxe³jah¹la² i³sa²nēn¹kxi²sa²tē³a³sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³li¹.

6 Yxān¹ta¹, I³sa³e² nū³ka³txai²na², Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹-to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹sxā³, a²hī¹nai²na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³la³ yxau²xai³tū³ka³txi³sai¹nxa³wa². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³ Txa²-wā¹sū³na² wān³txi³la³ sa²yxo²a³nha²jau³sxa³wa². Hai³txi³:

—~Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tain¹jau³nū³a², I³sa³e² nū³ka³txa² i³ye³khain¹ta¹hxai²hē¹na¹. Yxān¹ta¹, wi¹ju³ta³la³ yū³ai¹-nxān³ta¹. Nxe³ki³jau³la³ yū²nxa³wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² a²nū²a² wxa²hait1so¹tū³ka³txa², hai³txi³ I³sa³e² nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²tī¹-li³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ ā³ni²la³kxātū³ka³txa² so¹lxi³ i²sxā³ ā³yū³so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ki³lha³nāu³xa² ka³lxa¹txi³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Wxa²ki³lha³lxai²na² I³sa²kah³lai²na² a²ne³tah²nāu³a² so¹lxi³ wxa²sa³wi³ha³lxī³khai³su² na³li¹. A²nxe³te²a² so¹lxi³, txa²wē³ha³lxī³-lo³tai¹na¹wi¹. Sū³na² wān³txa², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ne³kan²tū³ka³txa² yxo²-ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxī³su² nxa³wa². 8 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²tah²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² a²-wē³ha³lxī³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Yxān¹ta¹, a²wē³sai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³ i³ye³kxū¹kxa² wē³sai²na² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² wē³sa³la³ ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹, sa²-yxo²we¹nha²sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Nxet3sā¹lxi¹. Yxa¹nān¹ta³ kwē³kxa³nāu³a¹, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Na¹ka³tu³, ā³wa³li² i³xi²ye¹nx²ta¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³ wxa²sxe³xa³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²i³lxa² Sa²ra³ka³lxai²na² sa²kxai³lu², in³txa² wē³su² we¹tin¹-kxa² a³li³la¹kxi¹nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, nxet3sā¹a¹ wān³txa² yā¹nxe³sxā³ a²ki³lha³lxa² a²i³lxa² I³sa²kah³lai²na² a³li³la¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, I³sa²kah³lai²na² sa²kxai³lu¹ Ju³te²a² nū³ka³-txa² a²si³yxau³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, kan¹ton³ka³tu³, a²sxe³xa³ka³lx² Re³be²ka³ka³lxa² so¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, a²ki³lha³nāu³xa² ha¹li¹ hau³-hau³kot3sxā³ wē³nhī³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, a²wī³na² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ ta¹hxai²hē¹la². 11-12 Nxe³tāu³a¹, a³li³la¹xa³hī¹nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txi³kxai³lu¹ a²hā³ka³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Nxet3sā¹nx¹. Wxa²ki³lha³lxa² sai³la³lha² jah¹la² a²kāu³kaun³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sxā³ yxau³yain¹tū¹xī¹. Nxe³ha²kxai³, a²kāu³-kāu³jah¹lai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹ ā³sen³sai¹nyhu¹tū¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na², yā³tai²na² a²ki³lha³nāu³xai²na² a³li³la¹hai¹nxa³ta³:

lxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³txain²txi³ kāi³ai¹nxa³ta³lxa², ko³nxe³ju³txain²txi³ kāi³ai¹nxa³ta³lxa² nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wā³txai²na² ain³nha²sxā³, a²hā³ka³nai²na² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, a²nū²a² wā²nxūh¹lxi³sxā³ wā²nxa³ka² so¹nē³ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Hāi¹nxe³sxā³ Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxūh¹ ain³nha¹ka³tu³, kwa²jah¹-la²ten³sa³nāh¹. Na¹ha²kxai³, wā²nxa³ka² so¹na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³te²ju²hē³la². Hai³txi³ txa²wā¹kī³na¹xai²na² wi¹kāi³kī³ju³ta² yo³lha³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³te²sxa³yu³hē³la².

13 Ja¹nxe³ju³ta², Sū³na²ha³teh³nxa³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~A²kāu³kaun³jah¹la² Ja³ko²ah³la² so¹lxi³ a³lxi²na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²-sai³la³lhai²lē¹ E³sa³u²ah³lai²lē¹. Yxo²kwīn¹kxi²na¹hē³li¹. Na¹ju³txai²na², Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxūh¹ ain³nha¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kāi³jah¹lai²la¹wa².

Nxe³ha²kxai³:

—~Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kāi³ain¹te³lxan³ji². Nxe³kī³jau³la³yū²-nxa³wa². 15 Ja¹nxe³jut3su², Txa²wā¹sū³na² wā³txa², Mo³se²ah³lu¹tai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxūh¹ ain³nha¹ka³tu³, a²nū²a² i²sxā³: “Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhā¹. Na¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³tai¹-na¹tū¹xā¹.” Nai¹na¹kxai²nān²tu³, wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². 16 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wi¹ju³ta³lo³te³ju³ta³la³ nxe³te³nah¹lxi¹, hai³txi³ yuh³xai²nān¹tu³ka³txi³ kī³na¹xai²na²:

—~Sū³na² wi¹ju³ta² ten³sa³nāh¹. Ta³nxa², wi¹kāi³a¹xā¹. Ta³nxa², nxe³-ki³jau³la³, wi¹ju³ta³lo³te³lhī³nx2nxa³wa². Nxe³ta¹, Txa²wā¹sū³na² nxūh¹ a³nha²sxā³:

—~Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhā¹. Na¹ha²kxai³, wi¹-ju³ta³lo³ta¹tū¹xā¹. Nxe³nē³jau³xa² so¹lxi³ wi¹ju³ta³lo³tē³lhī³nx2na³la². 17 Ja¹nxe³kxe³hū³nxe², kxā³nāu³u¹tai²na² Fa³ra³o²ah³lu¹tai²na² a²hxi²kan¹-ta² si³yxau³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² wā³txa² ha³teh³nxa³nxa² ū³whā²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~Sū³nu²na¹xai²na² Fa³ra³o²ah³lo² i³nxai²na², kāin² hxi²kan¹txi³lo³txa²-ha¹hē³li¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³, nū³khūn³khāi¹nxe³txi³ kāi³ya³nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹tu³ka³txi³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa² i²sain¹ka³tu³: “Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹xā¹.” Sain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³sa²si¹hai¹na¹jau³nū³su², hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². 18 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ a³nha²sxā³:

—~Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹jau³su², wi¹ju³ta³-lo³ta¹tū¹xā¹. Nxe³kxai²nān²,

Te²ya¹nxe³sxā³ a²nū²a² ã³xa² ha³na³ka³lxi³te³nah¹lxi¹:

—~Jah¹lai²na² Txa²wā¹nxā³ta² ã³ne³to³hxa³ti³hi¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³kxai²nān²-tu³, a²ya³la³tu³ ã³ne³to³hxa³ti³hi¹te²ju²hē³la².

(Romanos 9.20-21)

Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²la³ i³yī¹li²nē³jau³su²

19 Nxe³kxai²nān²tū³, a²nū²a² i²li³te²la³ i³wā³txi³sain¹kxai²nān²tū³:

—~Nxe³ti¹. Txa²wā¹sū³na² ā³ne³to³hxā³ti³hi¹tē³kxa²
ha³ta³nxān²txi³, hxi²kan¹txi³ i³yī¹li²nha²hī³kī³sxa³i¹.
Nxe³kī³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² ā³ne³to³kī³sxa³kxa²ha³ta³nxān²-
txi³, hāi¹nxe³sxa³ ne³ti³hi¹tē³ju³ta² so¹lxi³ kāi³hī³kī³tā³li¹. Ki³sa²kxai³,
txa²wā¹ā³ne³to³kī³sxa³ju³ta²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²la³
i³yī¹li²nē³kxai²nān²tū³, wai³nhī³nx2nxa³wi¹, hxi²kan¹txi³ yu³tā³-
la³ kāi³kī³sxa³ha²kxai³lu¹. 20-21 Sain¹kxai²nān²tū³, txai²na¹xai²na²
i³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:

—~Nxe²nxa³i¹. Wxāi²na² yuh³xai²nān¹te² a²nū²a² so¹lxi³ ni¹lxi¹.

Nī¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² i³yī¹li²nhān¹jau³la³ yū²nxa³wi¹. Nxe³ai¹nhī³-
na¹wa². Jā¹nxe³jut3sū³ju³ta²sa¹:

—~Kwa³ta³le³na² ka³nxū³sé¹na² we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tū³,
a³lū³nū³xa² tē³sxa³ wxā²hait1so¹sxa³ a²ha³la³ha³ti³hē³nān¹tū³xa², kwa³

ta³la² wi¹khai¹nxe³tē³na² we¹ti², a²yxo²ha³ti³hē³nān¹tū³xa² sa²kxai³lu², kwa³ta³la² ha²ya³kxa³lxi³su² tē³ta³ we¹ti², na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tū³, jā¹nxe³hī³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tū³, hxi²kan¹txi³ txa²wā¹hxi²ka² we¹-ki³kxe³su² te²kwa³ta³lē¹nai²na² i³ye³sxā³ i³yi¹li²nha²sxā³:

—~Íh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ha²ya³kxa³lxi³su² wetlsan¹nū²lhai¹li¹? Nxe³-nē³jau³la³ yū³te²sxa³jal¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Txa²wā¹sū³na² kwa³ta³lē³na² we¹jah¹lo²hū³nha²kxai³, a²nū²a² ā³ne³to³hx³te²a² sa²kxai³-lu², kwa³ta³lē³na² ha²ya³kxa³lxi³su² tē³nhū³nha²kxai³, nxe³hī³nx2na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² wi¹ju³ta³lo³te²a² sa²kxai³lu² kwa³ta³lē³na² wi¹-khai¹nxe³te³nhū³nha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la².

22 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

—~Txai²na¹xai²na² hxi²ka¹ni¹, a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³xān³ta³kxi², nxe³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹-ū³hai¹na¹tū¹xā¹. Na¹ha²kxai³, a²nū²a² i³xān³ta³kxi²na¹tū³ka³txi³nū³ai²na² kwa³ta³la² ha²ya³kxa³lxi³su² tē³nhū³tū³ka³txi²na² sa²kxai³lu² yxan¹nāu³a¹ i³wai¹tai¹na¹ha²kxai³ khāuh³lxa³ti³sa² tē³ain¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹ a²hi¹nai²na² ya³nān³ta³ki²li² en³txai¹na¹tū¹xā¹. 23 Na¹ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tai¹nha²sxā³ wi¹ju³ta³lo³ta¹kxe³nū³-ka³txi³nū³a² kwa³ta³la² wi¹khai¹nxe³te³nhū³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹tū¹xā¹. A²nxe³tū³ka³txi³nū³ai²na² kxā³nāu³u¹tai²na² wā²nxa³ka² so¹ai¹na¹hē³na¹. Wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹txai²lā¹. Na²hē³na¹. Na¹ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wxi²kin³ti³to³-na¹ju³ta² wā²nān³ū¹hai¹na¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³nha²ta¹hxai²hē³la². 24 Nxe³ha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na², Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³-tū³ka³txi³su² ki³tā³la². Nxe³ki³sa²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txi³na¹xain²txi³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³li², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txain²-txi³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³li² nxe³nē³tū³ka³txi³su² ki³tā³la². 25 Jā¹nxe³jut3su², kxā³nāu³u¹tai²na² O³se²ah³lu¹tai²na² ū³wha²li¹lhxā³, Txa²-wā¹sū³na² yxo²wā³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lx¹:

—~“Txai²na² Sū³nu²na¹xai²na², a²nū²a² a²kxā³nxa² Txa²nū³ka³txi³-sxa³te²a², hī¹na² Txa²nū³ka³txi³la³ hī¹tai¹na¹tū¹wi¹. Jā¹nxa¹ka³tū³, a²nū²a² nū³ka³txa² a²ha² kxā³nxa² a³lxi²ti³he¹nxēn²nxa³tū³ka³txa², hī¹na² a³lxi²na¹tū³ka³txi³la³ hī¹tai¹na¹tū¹wi¹, Txai²li¹.

26 Jā¹nxa¹jau³su²: ‘Wxāi²na² Txa²nū³ka³txi³syah¹lxa³lxi¹. Ai¹na¹hē³li¹.

Yxān¹ta¹, a²nxe³tū³ka³txai²na² hī¹na² ū³yat1sxā³ ū³yi¹lai¹na¹tū¹-wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lx¹: ‘Wxāi²na² Txa²tah²nāu³syah¹lxi¹lxi¹.

Sū³nu²na¹xai²na², ka³ten³ta³ yxau²wa³to²hi²na¹te³na¹xai²na² a²-tah²nāu³syah¹lxi¹lxi¹. Ai¹na¹tū¹wi¹.

Sū³na² yxo²wā³txa² O³se²ah³lu¹tai²na² ain³kxi²so¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²-nē³jau³su², ta¹hxai²hē³la².

27 Jā¹nxe³jau³su², I³sa³i²ah³lu¹tai²na² yxo²sa³te²hi²na¹te³na¹xai²na² a²-nū³ka³txa² ha³lo²lo³tain¹ju³ta³nū³a² ū³yau¹ ū³nhē³te³nah¹lx¹:

—~I³sa³e² nū³ka³txa² wa³li³kha³lon¹tū³ka³txai²la¹i¹. Ka³yā³la³nū³hū³nxe²
I³sa³e² nū³ka³txa² nxe³ain¹na³li¹. Nain¹kxan²ti³, ā³si³kwa³lxi²lho¹tū³ka³-
txa² so¹lxi³, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai²lu²
wxa²wa²su⁴tain¹tu¹wi¹. 28Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹,
wa³su¹txi³ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta²
ū³yo³hi²sa²sai¹ain¹tu¹wi¹. I³sa³i²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 29Jā¹-
nxe³ju³ta², I³sa³i²ah³lu¹tai²na² yān³tai²na² ha³lo²a² ū³hū¹nē³lxa³ta³lxa²
i³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~A²ya³la³tū³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
nū³kxūn³txi³ wa³to²hi²khai¹nxe³te²si³yxau³tāu³a¹ ā³non²ta³ki²nē³-
tu¹wi¹. Nxe³nē³lha²kxai³, ā³si³kwa³lxi²lho¹nē³tū³ka³txa² ka³tēn³su²
yxau³ya³nē³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, nxe³nē³lxa³ke²la³te²kxai³ ya²lun¹-
ti² hxan³nē³lhī³nx2na³li¹. Jā¹nxe³jut3sū³nxe², kxā³nāu³u¹tai²na²
So³to²ma²thī³nu¹tai²na² Ko³mo²ra²thī³nu¹tai²na² ain¹sxā³, kuh³-
lxa³thin¹khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
khāuh³lxa³ti³hit1sxā³ ya²lu¹thxa³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Jā¹nxe³nē³lhī³nx2na³-
li¹, Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³ki²nē³lxa³kxai²nān²tū³ta². I³sa³i²ah³lu¹tai²na²
nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² hxi²kai²na² I³sa³e² nū³ka³txa² wain³te²lo³jau³su²

30Hāi¹nxe³jau³xai²yā¹nxe³sxā³, a²nū²a² Ju³te²a²
nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa²:

—~Sū³na² wain³te²lo³tē³ju³ta² ten³khaix1sa³nhā¹. A²ha² kxā³nxa²
nxe³tū³ka³txi³su² ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³,
a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ain¹na³la². Ai¹nha²kxai³, wain³-
te²lo³tain¹na³la². 31Nain¹ta¹, I³sa³e² nū³ka³txai²lē¹. Txa²wā¹sū³na²
sa²hait1so¹tū³ka³txai²lē¹:

—~Sū³na² wain³te²lot3sa²ju³ta² ten³sa³nhā¹. Nxe³ha²kxai³, Moi³se²-
ah³lu¹ta² wān³txu¹tai²yā¹nxe³sxā³ kāi³a¹tū¹xā¹. Ain¹tū³ka³txai²la¹wa².
Ain¹kxan²ti³, a³ti²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 32A³tai¹nxā³kxe³tū³ta¹,
hai³txi³ Je³su²jah³la² Tah³lxi³hū³jah¹la² yxo²i²ai¹nxa³kxe³su²:

—~Wā²nxūh¹ wi¹kai³a¹xā¹. Na¹ha²kxai³, Sū³na² wain³te²lot3sa³tū¹xā¹.
Nain¹jau³su², hxi²kan¹ti³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tain¹ju³ta³la³ a³tain¹ta¹-
hxai²nxa³hē¹la². A²nxe³tū³ka³txa² Je³su²jah³la² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³, a³tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 33Sa²yxo²ā³ain¹ju³ta², kxā³nāu³u¹-
tai²na² Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹. Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na²
Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lo²su² jah¹la² ū³sa²si¹hā³-
ū¹hain¹sxā³, Si³āu²thī³na² Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau³ain¹thī³na²
ūh³wxe³nū¹hai¹na¹i¹. A²nxe³jah¹la² tah³lxa², a²nū²a² sa²tā³-
yxo²thu²kā¹sxā³ a³hi²ki³kat3sū³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³kxai²nān²tu³,
a²nū²a² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lai²na² sa²yxo²ā³-

kxai²nān²tū³, ko³nxe³ju³ta³lot3sxā³ yxau³tu¹wi¹. Tah³lxa³ka³txa²
sa²tā³yxo²thu²kā¹sxā³ a³hi²sxā³ hxi²kan¹txi³ ī³sa²yxau³xi²nxa³-
jut3sū³nxe² ko³nxe³ju³ta³lot3sxā³ yxau³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a²
Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lai²na² yxo²ī²kxai²nān²tū³,
te²a² so¹lxi³ ī³yxaih¹xa³lho³li¹.

Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10 1 Txa²wā³tā³nāu³xā³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Txa²ka³lxa¹ti³nāu³xa²
a²ī³lxa² I³sa³e² nū³ka³txa² ko³nxe³thin²tain¹na³la². Nai¹na¹ha²kxai³,
a²ko³nxe³ju³ta² sa²wa²su¹tain¹ju³ta³nū³a² ten³khaix1jah¹lo²sa¹wa². Au³txi³
txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ ten³khaix1jah¹lo²sa¹wa². Nxe³na¹jau³su²,
Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³ ī³ye³kxi²hxai²na¹hē³la²:
—~I³sa³e² nū³ka³txa² a²ko³nxe³ju³ta² wxa²wa²su¹txai¹nhē³li¹. Nxe³-
hxai²na¹hē³la². 2 Jā¹nxa¹jau³su², txa²ka³lxa¹txi³nāu³xa² a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:
—~Sū³na² tīh³na² ā³si³tē²a¹tū¹xā¹, txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na²sā¹.
Nxe³ain¹jau³su² yxau²ho³hain¹na³la². Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³, a²ya³la³tū³
Sū³na² ē¹nān¹jau³su² a³la³kxi²ti³he¹xai¹nxa³kxe³tu³, yxau²ho³hain¹na³-
la². 3 Sū³na² wain³te²lo³tē³jau³la³ ta³nxū¹ka³txai²na² a³la³kxai¹nxa³wa².
Nxe³kxa²yu³su²:

—~Wā²nxūh¹ txai²na² so¹lxi³ sa²hau³ko³nha²sxā³ wain³te²-
lot3nha¹tū¹xā¹. Nain¹jau³su², Sū³na² wān³txi³la³ wain³te²lo³tē³jau³la³
sa²yxo²we¹tai²nxa³kxe³su² yxau²ho³hain¹tū³ka³txi³sain¹na³la². 4 Txa²wā¹-
sū³na² wain³te²lo³tē³te³nah¹lx¹:
—~A²nū²a² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² yxo²ī²a¹xā¹. A²nxe³jah¹lo²su²
kxai²nān²tū³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo³kah³lo²su² hī³nx2na³la².
Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² Je³su²jah³-
la² hi²sen³su² sa²ha³ya³khit1sxā³ sa²sen³sai¹hī³nx2na³la².

A²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² yxo²ī²ju³ta² yū³jau³su²

5 Kxā³nāu³u¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³wha²li¹jau³xu¹tai²na²sa¹:
—~A²nū²a² ī³lxi³te² ī³nxān²tu³, txa²wān³txai²na² Moi³se²ah³lo²-
na¹xai²na² ī³kwa³na³nx2ta¹jau³xai²na² wā³kon³yah²lxan³kxe³tu³,
sa²yxo²we¹te²tu¹xai²syah¹lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wa¹sū³na² yen³nāu³a¹
ka³ten³su² yxau²ho³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 6-8 Yxān¹ta¹:

—~Je³su²jah³la² yxo²ī²a¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², Sū³na² wain³te²lo³tē³ju³-
ta³nū³a² ha³na³ka³lxi³ Sū³na² ha³teh³nxā³nxa² ī³wha²li¹la³kxi²nē³na³la².
Nxe³nē³te³nah¹lx¹:

—~Nxe³nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Yah³lxin¹ka³tu³: “Oh³nāu³a¹ Je³su²-
jah³la² kīn³txi³ yxau²na³na¹. Nxe³ha²kxai³ wxa²ka³la³sxā³ Je³su²jah³la²
sa²hau³ko³te³ju³ta³nū³a² wxa²ka³la³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹-
ta¹, hxi²kan¹txi³ wxa²kan³ki³sxa³nhai¹.” Nxe² e³kxi²nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹.
Te²yā¹nxe³sxā³: “Yuh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹ a²nū²a² ya³lu²te²a² yxau³tāu³a¹,
Je³su²jah³la² yxau²na³na¹. Wxa²kan³sxā³, Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³-

ju³ta³nū³a² wxa²kan³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxī³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, hxi²kan¹txi³ wxa²kan³ki³sxa³nhāi¹. Nxe² e³kxi²nyah¹lxī³nūn³txa³hē¹li¹. Nxe² ū³-wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹tah¹lxa¹ Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxī¹:

—~Sū³nu²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² wān³txai²nān²tu³ ā²-la² e³kxi²yah³lxī¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² yxo²i²ya³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³jau¹xain²txi³ yxo²i²yah³lxin¹jau³xain²txi³ ū³tih³nxe³nx2ta¹wa². ⁹Wxa²yxo²a² ū³sal¹sxā³ ū³ye³sxā³:

—~Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³sxā³ wxa²-yxo²a² e³lē³na² ū³ye³i², wxa²ē¹nāu³a¹:

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³-ten³su² ū³sa²yxau³xi²ti³hi¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹na¹. Nxe³sxā³, ū³txi³ ū³ye³kxi²nha²sxā³ yxo²i²nha², nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹-sū³na² Si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² sa²wa²su¹txa²lxī³tu¹wa².

¹⁰Nxe³ju³ta²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ ū³txi³:

—~Sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² wain³te²-lo³tē¹lha²kxai³, txa²wā¹yxo²a² e³lē³na² ū³ye³sxā³:

—~Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³ki³-kxai²nān²tu³, Sū³na² txa²wā¹ko³nxe³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³, nxe³nē³te²ju²he²la². ¹¹Jāi¹nxe³jau³su², Sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² Je³-su²jah³la² ū³yau¹ū³nē³jau³su² nxe³te³nah¹lxī¹:

—~A²nū²a² ū³li³te²la³, Sū³na² wān³txa² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³: “Sū³na² ū³yxaih²kxi²na¹xā¹. Ti³hex1ki³sxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². ¹²Nxe³jau³xau³-hxai²tē¹lta² a²nū²a² yuh³xai²nān¹tu³kā³txi³ ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tē³jau³nū³su² ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³-yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³, Ju³te²a² ū³ka³txain²txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, Ju³te²a² ū³ka³txi³sxa³tu³ka³-txain²txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la¹wa². Ha³na³ka³lxin³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². A²nxe³jah¹la² yxo²i²sxā³ ū³ye³kxi²-ki³kxai²nān²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxī³ ū³yhen³kxi²nē³lhī³nx2na³la². ¹³Jāi¹nxa¹jau³su², Sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxī¹:

—~A²nū²a² ū³li³hxā³te²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³-jah¹la² yxo²i²sxā³, sa²wa²sut1si¹hain¹jau³nū³su² ū³ye³kxain¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14-15 Sa²wa²su¹te³ju³ta²sa¹: A²wi¹lhī¹na² Txa²wā¹sū³na² txā², a²nū²a² ū³-sa²si¹hā³ū¹nhē³lhān²sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² ū³tih³nxe³nē³lhī³nx2na³la². Nxe³nē³kxai²nān²tu³, nxe³jau³xai²na² ne³ka²ki²ki³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² yxo²i²hī³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, yxo²i²sxā³ sa²wa²su¹te³lhī¹ki³jau³nū³su², Je³su²jah³la² ū³ye³kxi²ki³kxai²nān²tu³, sa²wa²su¹te³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² a²nū²a² ū³sa²si¹hā³ū¹nhē³lxā³kxai²nān²tu³, wān³txa²

wi¹jau³la³ i³tih³nxe³nē³lhī³nx2nxa³wa². i³tih³nxe³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²-kan¹ti³ ne³ka²ki²hī³ki³sxa³wa². Ne³ka²ki²ki³sxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³Je³su²jah³la² yxo²i²hī³ki³sxa³wa². Yxo²i²ki³sxa³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³-la² sa²wa²su¹te³si¹ki³jau³nū³su² i³ye³kxi²hī³ki³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, sa²wa²su¹te³ju³ta³nū³la³ yū³hī³ki³sxa³wa². Nxe³sxā³, wān³txa² wi¹jau³la³ i³tih³nxe³yhu¹xa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ ne³ka²ki²nxa³ha²kxai³, hxi²-kan¹txi³ yxo²i²xa³ha²kxai³, nxe³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, nxe²nxa³wa². Jā¹nxe³ju³ta² Sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³xa² i³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² nū³ka³txa² wxā³ain¹na³li¹. Wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nē³lain¹te³lhā³ ain¹na³li¹. Nxe³ju³ta², wi¹khai¹nxe³sxā³ ka³lih³-khaix1nxē³ki³ta³li¹. Ta¹hxai²ti³al¹ti²tu³wa².

16 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, wān³txa² wi¹jau³xai²na², a²nū²a² kwa² ha²-ya³kxa² ka³lxa²nxa³tu³ka³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹tain¹na³la². Nxe³ju³ta² kxā³nāu³u¹tai²na² I³sa³i²ah³lu¹tai²na² i³ye³te³nah¹lxi¹:

—~Sū³nāi³. Txa²wā¹wān³txai²na² wi¹jau³xai²na² a²nū²-a²sa²yxo²we²ki²nē³tu³ka³txi³la³ yū²nxa³wi¹. Ta¹hxai²ti³al¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jau³xau³hxai²fe¹x1 jā¹nxe³sxā³ hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³-txa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³wa². 17 Jā¹nxa¹jau³su², wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nē³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² yxo²i²ki³ju³ta³nū³a² yū³hī³-nx2na³la². A²nxe³jau³xai²na² wi¹jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²la¹wa².

18 Yxān¹ta¹:

—~Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ I³sa³e² nū³ka³txa² yxo²i²ai¹nxa³-ji¹? Wān³txa² wi¹jau³xa² ne³ka²kai¹nxa³kxe³su² yxo²i²ai¹nxa³ji¹? Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Nxe²nxa³wi¹. Wān³txa² kāin² ne³ka²ki²khai¹xain¹na³li¹. Ain¹ta¹, kwa²hāi¹nxe² ã³ne³to³hai¹nxa³wi¹. Nxe³nx2ti³hī³na¹wa². Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²sa³wi³sa² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³na³li¹. A²-nxe³tu³ka³txai²na² yxo²wān³txa², yuh³xai²nān¹tu³ka³txi³ki³na¹xai²na² a²ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²ki³ta³li¹. Ha³lo²a² u³je³na² kan³tāu³a¹ ta³nxa², a³li³xi²tāu³a¹ ta³nxa² nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, txa²wā¹ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²ki³jau³lin³tai¹. Ta¹hxai²ti³al¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, wā³kon³sxā³ sa²-yxo²we¹txa³tu³ka³txi³su² yū³te²jai¹ti²tu³wa².

19 Jā¹nxa¹jau³su², I³sa³e² nū³ka³txa² Sū³na² wān³txa² a³la³kxain¹ta¹hxai²-ti³al¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, hai³txi³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³, a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² so¹lxi³ Sū³na² wān³txa² yxo²-i²ain¹na³la². Yhain¹ju³ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na² txā², Sū³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²ne³te³nah¹lxi¹:

—~Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na² a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³-txi³sxa³te²nāu³xa² wi¹ju³ta³lo²ti¹na¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, wxāi²na² sa²kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu²

yxo²kwai³no³txa²lxi³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³, nyhah¹-lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xai²na² Sü³na² wān³txa² hai³txi³ a³ne³to³hai¹nxa³xā¹. Ha³yax3ka³li³nū³-ka³txi³sain¹na³na¹. A²nxe³tü³ka³txai²na² i³yxo²kwai³no³txa³lxi², i³xan³ta³kxi², na¹xā¹.” Yah³lxin¹tu¹wi¹.

Sü³na² wān³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 20 Jā¹nxe³kxe³hü³nxe², I³sa³i²ah³lu¹tai²na² Sü³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹jau³xa², Ju³te²a² nū³-ka³txi³sxa³te²nāu³xai²na² ha³lo²a² ya³lo³txi²sxā³ i³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹: —~Tü¹ka³txai²na² a³te³nxi²sai¹nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, a³ya³-ti²sain¹na²hē³li¹. A²nxe³tü³ka³txa²: “Txa²ko³nxa¹ju³ta², Sü³na²sa²wa²su¹ki²sa²ti³ten³sa³nhā¹.” Nxe³sai¹nxa³kxa²ha³ta³nxān²ti³, i³yau¹u³nha²yai¹na¹hē³li¹.

Sü³na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 21 Yxān¹ta¹, I³sa³e² nū³ka³txai²na² ha³lo²a² Sü³na² wān³txa² i³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹: —~Kxān³su² wi¹li³we¹yhu¹si¹hai¹na¹jau³nū³su², txai²li²yxau²sa²te³-yai¹nhxai²na¹hē³li¹. Nai¹na¹ta¹, a³ne³to³lhai¹nxa³ha²kxai³, hāi¹nxe³sxā³sa²yxo²a³sai¹nha²kxai³, sai¹nhxai²na²hē³li¹. Sü³na² ta¹hxai²hē¹la².

Sü³nu²kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txa² a³lxin²tain¹jau³su²

11 1 Hai³txi³ Txa²wā¹sü³na² Si³yxau³tāu³a² hi²sen³su² I³sa³e² nū³ka³txa² i³yen²sxā³ a³na¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² a²nū³-ka³txi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hī¹na² i³yen²sxā³ a³na¹ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa². Txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ha³ta³nxān²txi³ I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²la³na¹wa². Na¹ha²kxai³, A³bra³āu²ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³-nāu³su² na¹ha²kxai³, Bēn³ja³mī²ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³nāu³su² na¹ha²kxai³, na¹wa². Nxe³na¹kxe³su², Txa²wā¹sü³na² i³yen²sxā³ a³na¹sa²sīn¹ju³ta³la³ yū³-sī¹nxa³wa². 2 Jā¹nxa¹jau³su², Txa²wā¹sü³na² a²wi¹lhīn¹khaix1hi¹nu¹tai²na² a²nū²a² yū²nxa³hī¹nu¹tai²na² I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² sa²hait1so¹sxā³: —~Txa²nū³ka³txi³lo³ta¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tü³ka³txu¹tai²na² a²hī¹-nai²na² i³yen²sxā³ a³na¹ju³ta³la³ yū²ti³he¹nx2nxa³wa². Jā¹nxe³jut3sü³ju³ta² a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na² E³li²ah³lu¹tai²na² wān³txa², Txa²wā¹sü³na² Si³yxau³-tāu³la¹ i³ye³kxi²sxā³ I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xu¹tai²na² Sü³na² ha³teh³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

3 —~Sü³nāi³. I³sa³e² nū³ka³txai²na² kuh³lxa³thin¹tü³ka³txi³sain¹na³-li¹. A²nxe³tü³ka³txa² sa²kxai³lu² wxa²wān³txa² i³hen³txi³tü³ka³txain²txi³ ū³sun²tā¹hxa³ti², ha³lo²a² yxau³sxā³ yen³kxa² ū³hū¹nxa² ū³na¹ju³ta³nū³-ain²txi³ ū³lhun²tā¹hxa³ti², nxe³tü³ka³txai²la¹i¹. Ai¹nha²kxai³, txai²na² so¹lxi³ ka³ten³su² on³sxā³ yxau²xai³na¹te³na¹xai²na², ū³su²lhā³te³lhā³ten³khaix1sain¹na³li¹. E³li²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²hē¹la². 4 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹-sü³na² wān³txi³kxai³lu¹, E³li²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹: —~Ta¹wi¹. Txa²sa³wi¹ha³lxi³nāu³xa² ka³lxa¹tü³ka³txa² 7.000 te²nū³-ka³txa² on³sxā³ yxau³ya³sain¹na³li¹. A²nxe³tü³ka³txai²na² a³lxi²na¹jau³su²

wxa²sa²no¹a¹tū³ka³txai²la¹i¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² ā³xa² kuh³lxa³thin¹tū³-
ka³txa² kāi²li³tū³ka³txa², Bau²ah³la² kwa² sū³nu²su² ki³lxo³tain¹sxā³-
yxau²ho³hai¹nhxai²tal¹ti²ti¹. Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³, Txa²sa³wi³ha³-
lxi³nāu³xai²na² hai³txi³ Bau²ah³lo²la³ yuh³xai²na² ā³ka³tih³wxe³sxā³-
ī³sa²nēn¹kxi²ti³hex1tū³ka³txi³sxa³wi¹. Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².
5 Kxā³nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³nai²kxai³lu² ka³lxa¹tū³ka³txin³ti² ī²sxa³-
ā³yū³so¹ta¹hxai²hē¹la². Kwēn¹tai²na² nxe³kxa²yā¹nxe²na³la². Nxe³ju³ta²-
sa¹. Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³su² I³sa³e² nū³ka³txi³sye²tū³ka³txa² kwa²-
ha²yā³kxa² ka³lxa²nxa³tū³ka³txa² wxa²sa²hait¹so¹ain¹sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³-
lo³tain¹na³la². 6 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:
—~Hāi¹nxe³sxā³ thāi³ti³la²sxā³ a³lxai¹na¹jau³xa² so¹lxi³ ī²sxa³ ā³-
yū³so¹ai¹na¹xā¹. Yxān¹ta¹: “Wi¹kāi³tū³ka³txi³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³,
a²yoh³la³ ī²sxa³ ā³yū³so¹ai¹na¹tū¹xā¹.” Nxe³na¹jau³la³, yūn²nxa³xā¹. Yū³sa²-
ke³la³te²kxai³, hāi¹nxe² a²yo³ha² so¹lxi³ kāi³jah¹lo²su² hī³na¹xā¹. Hai³txi³
a³lxai¹na¹jau³xa² so¹lxi³ kāi³jah¹lo²su² hī³nā²nxa³xā¹. Nxe²na³la².
7 Āh¹jau³hū³nxe², I³sa³e² nū³ka³txa²:
—~Tīh³na² wain³txi³ tīh³na² ā³te³nxi²na¹xā¹. Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³, a³-
ti¹xi²ti³hex1tā¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Kwa² ha²yā³kxa² ān³kwa³lxi²sal¹sxā³-
ā³ya³la¹txa²tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² ī²sxa³ ā³yū³so¹tu³ka³txa² so¹lxi³ a³ya³ti¹-
xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ a²wā³kon³tū³ka³txi³su² kāi²li³tū³ka³txi³su²-
tū³ka³txa² ne³ka³tū³te²hū³nxe², Sū³na² wān³txa² a³la³kxi²txi³hex1te²sxa³yu²-
hē³la². 8 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxa³nxān¹jau³xa²sa¹:
—~Txa²wā¹sū³na² I³sa³e² nū³ka³txa² ā³ne³to³hxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹-
li¹. Nxe³kxe³su², ū³yhe³tī¹la³kxi²kxe³hū³nxe², ū³nhe³tī¹la³ki²kxe³hū³nxe²,
nain¹kxe³su², a²hī¹nai²na² ha³tā³nxān²txi³: “Txa²ye³nai²na² ī²a¹tū¹xā¹.
Txa²ne³nxe³nai²na² ne³ka²ki²na¹tū¹xā¹.” Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³, hxi²-
kan¹txi³ Sū³na² wān³txa² a³la³kxi²ti³hex1 yxo²i²ti³hex1 nxe³ai¹nxa³wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la². 9 Jā¹nxe³jau³hū³nxe², Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ī³ye³te³nah¹lxi¹:
—~Kāin² kuh³lxa³thin¹khai¹nxe³tū³ka³txi³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³:
“Ka³li³sa²nān³ka¹. Ā³yā³nū²ki²sxā³ yain³txa² wxa²sa²so³ta¹kxe³-
su² te²a² kāin² ī³yai³na¹tū¹xū³.” Nain¹te²i³, a²yoh³la³ kwēn¹ta²kxai³
Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³kxai³lu² khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Ai¹-
nha²kxai³, a³li²sin³sxā³ aun³te²la³ yū¹tai¹nx3tho³li¹.
10 Ye³han³te²hū³sxā³ yxau²ho³hain¹tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
Ain¹sxā³, jā¹nxe³jut3sū³nxe² a²nū²a² a²yen³kxa² sa³txe¹-
khai¹nxe³te²a² ah³xai³te²hū³nxe², sa²yxo²thut1sa²kxai³:
“Khāuh³lxa³ti³khaix1nha¹nhā¹. Sa²wa²su¹nha¹ju³ta³la³ yūn²nxa³-
xā¹.” Nxe³te²hū³nxe², ta³nxū¹ka³txai²na² a²ko³nxe³ju³ta³lo³tain¹sxā³
yxau²ho³lhai¹tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
11 Ju³te²a² nū³ka³txa² Je³su²jah³la² ī³ye²nain¹na²hē³la². Nain¹sxā³,
ko³nxe³ti³ kāi³ain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² sa²tā³yxo²thu²kxā¹.

sxā³ a³hi²sxā³ yuh³xai²na² sxa³te²hū³nain¹na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Ain¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² a³hi²te²a² i³we²- nxi²sxa³ i³sa²yxau³xi²te²hū³nxe², Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau³ain¹tu¹wa². Hxa³nai¹nxa³lho³la². Yxān¹ta¹, hī¹nai²na² txā², Ju³te²a² nū³ka³txai²na² txā²nū², Sū³na² wān³txa² i³ye²nain¹jau³xan¹te²ka³ya³tu³, wxā³na¹- nū²la², a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxa³ sa²xyo²we¹tain¹sxā³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ a³ti¹xai¹nhxai²na²hē³la². Ain¹kxa²yū³su², a²hī¹na² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²- yxo²kwain³ti³lo²nain¹na³la². 12 Jā¹nxe³sxa³ Ju³te²a² nū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kai³ain¹ju³tan¹te²kxa²ya³tu³, yuh³xai²nān¹ko³xan¹tu³ka³txa² a²xyo²ha³- kxa¹, Sū³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³te³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²si³wa³tit3so¹xi²sxa³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²- yxo²we¹ta³lun²tu¹wa². Nxe³tāu³a¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³su² te²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²a² ain¹sxā³ ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxa³ ā³sen³sai¹- khai¹nxe³sxa³ wi¹ju³ta³lo³tain¹tu¹wa².

Sū³nu²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²na² ā³ya³lxi²yhain¹jau³su²

13 Jā¹nxa¹jau³su², a²hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² ī³nxai²na² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sa³lot3sa²sxa³ ī³sa²si¹- hā³ūh¹nxa²sa¹nx2ti³na²hē³la². A²wa³ka³li³yu³ta² hxi²kan¹khai¹nxe³ju³ta² o²la³kxi¹nx2ti³te³lhā³ nxe³sa¹nx2ti³na²hē³la². Na¹ha²kxai³, txa²wa³ka³- li³yu³txai²na² kāin¹ju³ta³lot3ja³nx2ta¹wa². 14 Na¹ha²kxai³, txa²ka³lxa¹ti³su² tū³ka³txa² a²ī³lxa² I³sa³e² nū³ka³txai²na²:

—~Txa²wa³ka³li³yu³txai²na² ī²sain¹sxa³, yxo²kwai³no³tai¹na¹ji¹ku¹.

Ain¹to³ha¹hē¹la².

—~Txa²wā¹sū³na² sa²xyo²we¹tain¹sxa³ a²ko³nxe³ti³ kāin¹ju³ta² ā³na¹ain¹sxa³, ā³wa²su¹te³lhā³ ain¹ji¹ku¹. Ain¹to³ha¹hē¹la². 15 A²kxā³- nxa² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, I³sa³e² nū³ka³txai²na² ī³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxe³su², Txa²wā¹sū³na² yuh³xai²- nān¹tu³ka³txi³ ā³su² yxo²ha³kxa¹ te²nāu³xa² ā³ya³lxi²hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ I³sa³e² nū³ka³txai²na² ā³yān³ya³lxih¹xi¹xain¹tu¹- wa². Nxe³tāu³nū³a¹, ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxa³ ā³sen³sai¹nxe³hī³ki³tā³la². A²nū²a² ya³lu²te²hū³nxe² ka³te³su² ī³sa²yxau³xi²jut3sū³nxe², ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³hī³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³ti³hū³nxe²:

—~Hi³a² kāin²ta³ka³txa², Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²- nān²tu³, a²nxe²ka³ti³nāu³a¹ so¹lxi³ ū³hū¹yah³lxin¹kxai²nān¹tu³, a²ka³tai²na² whāi¹na¹ a²nū³ka³txai²na² whāi²na¹ ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² wi¹llhin¹te²lo³ta³ka³ta³nū³ai²la¹wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe², A³bra³āu²ah³lu¹- tai²na² hi³a² nxe²ka³ta³hū³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²ne³kan²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² kwēn¹tai¹nān¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³- lu² hi³a² nū³ka³txi³hū³tū³ka³txi³su² ha²kxai³, te²ju²hē³la². Nxe³jau³su²,

a²wi¹lhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹-tai²na² wi¹lhīn¹te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ sa²nē³hēt¹sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² kwēn¹tai²nān¹tū³ka³txai²na² Txa²wa¹sū³na² wi¹lhīn¹te²lo³tū³ka³txi³nū³ai²la¹wa². 17 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², yain³ta³ka³-ta² O³li³ve²ra³ka³txa², a²nū²a² wa³kon³ka³ta² a²nxū³ka² nū³ka³na³ki² ta³nxū³ka² ūh³nxū³ki²lā³sān²ka³tu³, kwa² sa³wxe³na² wen¹ka³ta² O³-li³ve²ra³ka³txa² a²nxū³ka² sa²kxai³lu² ūh³nhe³ki²lho¹sxā³ a²nxe³tū³ka² sa²kxai³lu² ūh³nxū³ne³wxen³ti³te²na¹. Hā²wxān³txa³ ka³lū³ā³nxū³kxi¹-ka³tu³, wi¹wen¹ye²nū²nha²wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² hai³sxa² yain³txa³ka³ta², a²nū²a² wa³kon³kat3sū³nxe² yxau²xai³lai¹nha²kxai³, wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² kwa² sa³wxe³na² kwa² wen¹kat3sū³nxe² yxau²xai³yah³lxi¹-nha²kxai³, nxe³yain¹yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Kxān³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² un²ta³ki²sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yxān¹ta¹, kwēn¹tai²na² yain³txa³ka³ta² a²nū²a² wa³kon³ka³ta² ūh³nxū³ne³wxen³ti³sxa³ wi¹wen¹ ā³nxū³ki¹jut3sū³nxe², yah³lxi³hī³nxal¹lxa². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³lo²a² wi¹ju³ta³lot3sxa³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxal¹lxa². 18 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau²xai³lai¹ju³ta², wa³kon³ka³ta² a²-wi¹lhī¹nān¹ta³nxū³ka² ūh³nxū³ki²lā³txū³ki³hū³nxe² yxau²xai³lai¹na³la². Yain¹yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³, ha³ya³kxa³lxī³hit1sxa³ i³ye³kxain¹-yah³lxi³txa³hē¹la². i³ya³lo³nyah¹lxin¹kxa²nān²tu³, hai³txi³ wain³txi³ i³ye³kxi²nyah¹lxi³hī³nx2nxā³lxa². Nxe³yah³lxin¹jut3sū³ju³ta²sa¹. Yain³-txa³ka³ta² a²nxe²ka³nāu³a¹ so¹lxi³ a²yā¹ki³tāu³su² te²jai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ a²nxū³ki³nāu³la³ a²yā¹ki³tāu³sxa³wa². Wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxai²na² a²nxū³ki³hū³sxa³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxal¹lxa². Yah³lxi¹nha²-kxai³, a²nxe²ka³ti³hū³tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txa² ti³hi¹txa²txi³ha²kxai³, ka³ten³su² yxau²xai³yah³lxi³hī³nxal¹lxa². Yxān¹ta¹, a²nxe²ka³ti³hū³tū³ka³-txa², wxāi²na² a²nxū³ki³hū³tū³ka³txi³ i³nxai²na² ti³hi¹jah³lxin¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa².

19 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxa²nān²tu³:

—~Hai³sxa³nān¹ta³ka³ta² a²wi¹lhī¹nān¹te²nxū³ka² txā² ūh³-nxū³ki²lā³nū²hē³li¹. Txai²na² sa³wxe³nān¹ta³nxū³ka³na¹xai²na² ūh³nxū³ne³wxen³ti³nha²sa³txai²li¹. Nxe³ha²kxai³ kāi²na¹wi¹. Nxe³-yah³lxin¹kxa²nān²tu³, nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². 20-21 Jā¹nxe³jau³su², wxāi²na² sa²kxai³lu² yxo²i²yah³lxin¹kxe³su², Sū³na² wē³ha³lxi³lo³txa²-txi³te²jai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³, hai³sxan¹ka³ta² wa³nūn³ta³nxū³ka² ūh³nxū³ne³wxen³ti³nha²ti³hū³nxe² yxau²xai³yah³lxi³hī³nxal¹lxa². Yah³lxin¹kxan¹ti³, kāin²te²lo³nyah¹lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxa³ i³yxuh³-lxi³jah³lxi³hē¹la², sa²yxo²a³syah¹lxi³txa³ ã³ni²lā³nx2ti³kxa²yan³txi³sa². A²ya³la³tu³, Ju³te²a² nū³ka³txa² txā², Sū³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nxa³-kxe³tu³, Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³sxa² a²wi¹lhī¹nān¹ta³nxū³ka² yain³txi³ka³ta² a²nxū³ka³ti³khai³xa²

ūh³nxū³ki²lā³ti³hū³xain¹sxā³ ī³yen²sxā³ khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²ti³-
ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su² sa²yxo²ā³syah¹lxi³txa³hē¹la².

22 Txa²wā¹sū³na² kāin² a³lxi²nē³na³la². Yxān¹ta¹, khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³-
ta³la³ yū³nū³nhī³nx2na³la². Sa²yxo²ā³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
hxi²ki³kxai³lu² khāuh³lxa³ti³hi¹te³ju³ta³la³ yū³nē³lhī³nx2na³la².

Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²:

—~Sū³na² a³lxi²nē³jah¹lo²su² na³na¹. Yxo²i²a¹xā¹. Nxe³nhyah¹lxin¹jau³su²,
yxau²sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxa²yan³ti³su², Ju³te²a²
nū³ka³txa² ūh³nxū³ki²lā³tū³ki³hū³nxe² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³ yxau²xai³-
lain¹kxa² yā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². 23 Yxān¹ta¹, Ju³te²a²
nū³ka³txa² ha³yax3khin¹sxā³ sa²yxo²ā³ain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². A²wi¹lhī¹nān¹txū³kxa² hai³sxan¹ka³ta² ūh³nxū³wxe³-
xi²jut3sū³nxe² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, a²kxā³nxa² ka³lū³sxā³
ā³nxū³yaun³ti³jut3sū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa². 24 Jā¹nxa¹jau³su², wxāi²na²
Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxai²na² yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta², yain³txa³ka³-
ta² wa³nū³ta³ka³ta² kwa² sa³wxe³nān¹ka³ta² a²nxū³ka² ūh³nxū³ki²lho¹sxā³
yxau²xai³jut3sū³yah³lxi³hxai¹nhē¹la². Nxe³sxā³ hai³sxan¹ka³ta², a²wi¹lhī¹na²
ka³lū³ye²nxa³ka³ta² sa²kxai³lu² ūh³nxū³ne³wxen³ti³sxā³ ā³nxū³ki²sa²so¹sxā³
wi¹wen¹jut3sū³nxe² yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxi²
Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² yain³txa³ka³tā³xa² a²nū²a² wa³kon³kxe³su²
te²kat3sū³nxe² yxau³ain¹tu³ka³txai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² i³hait1so¹kxe³-
nū³ka³txi³khai¹xu¹tai²lxā²na³la². Nxe³ha²kxai³:

—~Ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² ūh³nxū³wxe³xi²-
jut3sū³nxe² sa²hau³ko³ta¹tū¹xā¹. Sū³na² nxe³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³
sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².

Sū³nu²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²nē³jau³su²

25 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wān³txi³khai³xa² hāi³jau³xa² ī³yau¹ū³nx2ta¹wa².
Nxe³na¹jau³xai²na² a³la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Kwa² a³la³kxi²te²lo³nhyah¹-
lxin¹kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³su² te³nah¹lxi¹. I³sa³e²
nū³ka³txai²na² a²hī¹nai²na² Sū³na² sa²yxo²ā³ain¹tū³ka³txi³sain¹na³la². Yxān¹-
ta¹, sa²ha³ya³khit1sxā³ sa²yxo²ā³ain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta², a²ha² kwēn¹tai²na²
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³-
xa² yxo²ā²ain¹si¹jau³su² ī³kaix1tai¹na³la². Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹:

—~Ta³lu²na¹hē³na¹. ī³kaix1ta¹tū³ka³txi³nū³a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³-
tū³ka³txi³nāu³su² nxe³ye²sa²ta³nū³ka³txi³nū³a² hau³kon³na³na¹. Sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹, ain¹tu¹wa². Nain¹kxai²nān²tu³, nxe³tāu³nū³a² I³sa³e² nū³-
ka³txa² Sū³na² sa²si³wa³tit3so¹xain¹tu¹wa². 26 Nxe³tāu³a¹, Txa²wā¹sū³na²
I³sa³e² nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ a²ko³nxain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tu¹wa².
A²nxe³ju³ta³nū³a², Sū³na² ha³tēh³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~Si³āu²thī³nān¹tū³ka³txa² a²nū²a² a³li³la³ki²nē³lhxā³ ū³hū¹nhē³-
tu¹wi¹. Wxa²wa²su¹tē³jah¹lo²nū³ai²la¹l¹. A²nxe³jah¹lo²nū³ai²na²,

Ja³ko²ah³lu¹tai²na² a²ne³kan¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a²ko³nxain¹-ju³ta², wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³, Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na² a²ko³nxain¹-ju³ta² wxa²wa²su¹tai¹na¹kxai²nān²tū³, wān³txa² tah²yau³xa² wxa²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² ī³ye³kxū¹hai¹na¹jau³xu¹tai²na² sa²-yxo²we¹nha²sxā³ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

28 Jā¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² te³nai¹nxa³wa². Nain¹jau³su², Sū³na² ī³kox1ko¹son²kain¹na³la². Jā¹nxain¹-sān²kxa²yuh³su², wxai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³txa²txain¹te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~Ju³te²a² nū³ka³txa² a³lx¹na¹nhā¹. Kxa³nāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² I³sa²kah³lu¹tai²na² Ja³ko²ah³lu¹tai²na² nxe³te²nu¹tai²na² a²ne³kan¹tāu³a¹ sa²yxo²we¹nha²sxā³ ī²sxā³ ā³yū³so¹na¹hē³na¹. Nxe³ha²kxai³ na¹xā¹. Nxe³-hī³nx2na³la². 29 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hain³nha²sxā³:

—~Ta³nxū¹ka³txai²na² ī²sxā³ ā³yū³so¹na¹tū¹xā¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹ai¹-na¹txai²lā¹. Nxe³kxai²nān²tū³, wān³txai²na² ī³wa²la³ki¹nha²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³ yū³ti³hex1te²sxa³yu²hē³la². 30 Jā¹nx¹na¹jau³su², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³ ī³nxai²na² a²ha² kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³yah³lxi³ta¹hxain¹ti³-ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³na³la². Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²yxo²ā³ain¹sān²kxa²yu³tū³ Sū³na² ā³nhxi²nū¹nū³nx2ti³na³la². 31 Jā¹nxe³jut3sū³ju³ta², a²hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³-txai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³ain¹na³la². Nxe³ta¹, Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxa²yā¹nxe² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². 32 Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²ki¹nha²nē³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²ā³sa²te²sain¹na³na¹. Nxe³jut3su², hxi²kan¹-txi³ wxa²wa²su¹nhai¹nx3tho³na¹. Nxe³nē³lhī³nx2na³la². Nxe³jau³xai²lot3sxā³ yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹, a²yxo²ha³kxa¹lhxi³ te²ki³na¹xai²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te³na³la². Jā¹nxe³nē³lhxā³, sa²yxo²ā³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² ī³sa²nē¹kxi²ki³jau³su²

33 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ thāi³ti³la² a³lx¹kaix1nē³na³la². Te²yā¹nxe³nū³sxā³, wān³txa² wā²nxū¹ a³la³kxi²ta³lu²ni², wā²nxū¹ wi¹ko³nha²ta³lu²ni², nxe³kxa² Si³yxau³jah¹lo²su² na³la². A²nxe³jah¹la² wā²nxū¹ a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ aīn³nha²jau³la³ ko³nxe² ā³ten³ki²ki³sxa³ha²kxai³, ha³lo²a² kāi³ain¹ju³ta³la³ a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, nxe³nē³lhī³jah¹lo²su² na³la². 34 Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³tē³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²ne³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su², hxi²kan¹txi³, a³la³kxi²ki³sxa³-ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³ ī³tih³nxe³ki³sxa³ha²kxai³, nxe³ki³tā³li¹.

35 Jā¹nxe³ti³hū³sxā³:

—~Txai²na² txā² a²yen³kxa² wi¹te²a² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹sā²-
na¹hē³na¹. Na¹ha²kxai³, a²yo³ha² ū³yho³hi¹xi²sain¹kxe³nū³a²
tāu³ton³ye²na³na¹. Nxe³ki³kah³lo²nū³la³ yū³ti³he¹nx²nxa³wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la². 36 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
wet¹sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³, a²hi¹nai²na² ye³ha³te³txi³ ū²ha²-
kxai³, a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ai²na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yen³kxa² we¹kxa¹
yxo²ha³kxa¹ yxau³sxā³, Txa²wā¹sū³na² ū³sa²nēn¹kxi²te³lhxā³ yxau²na³la².
Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ū³sa²nēn¹kxi² sa²wa²to¹ja³sah¹lx¹hē¹la². Ju¹-
ta² wain³na³la².

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² o²la³kxi²kxe³su²

12 1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lx¹hē¹la². Txa²yxo²ka³nāu³ai²-
na² whāi²na¹ wi¹lāin³nha²sxā³ ū³ye³kxi¹nx²ta¹wa². Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te³na³la². Nxe³nē³-
lha²kxai³, wxā²nū²nāu³ai²na² a²wi¹tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³a¹,
ā³wxe³je¹jxah³lxi³hē¹la². Wxa²nū²nāu³ai²na² ka³te³su² tāu³a¹ wi¹lhin¹sxā³
Txa²wā¹sū³na² ū³ka³li³txai²lā¹. Yah³lxin¹jau³su² wxā²nū²nāu³a¹ a²wi¹tāu³-
a¹ ā³wxe³je¹jxah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a³la³kxi²khai¹nx³sxā³
Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxi³hi³nxa¹lx². Jā¹nxe³si¹nx²ta¹jau³nū³su²
ye¹nx²ta¹wa². 2 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²yā¹nxe³sxā³
kāi³yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² wxā²ē¹nāu³a¹
au³txi³ tah²lxi³ wxā²we¹txa²lxi³na³la². Nxe³nx²ti³jau³su², tah²lxi³ yxau²-
xai³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³xa²
ha³lo²lo³txa²lxi³si¹jau³nū³su² wi¹la³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²-
nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² jau³xa²:

—~Txa²wē³ha³lxa² ū³hū¹ai¹na¹ju³ta² wi¹khai¹nxe³ju³ta² so¹lxi³,
ī³ka³li³sa²ju³ta³nū³a² so¹lxi³, ka³na³ku² wā³ko³nxa³kxe³tu³ wain³-
khai¹nxe³ju³ta² so¹lxi³, ū³hū¹ai¹na¹tū¹lā¹. Nxe³nx²ti³jau³su² jau³xa²
a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa².
3 Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²sa²sxā³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la².
Nxe³sa²kxe³su², wxā²yu³ta² yxo²ha³kxa¹ ū³ye³kxi¹nx²ta¹wa². Kwa² ha³lo²a²
ā³sen³sai¹sxā³ kwa² kāin²te²lo³nhyah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹:
—~Wi¹lain³nha²sxā³ wi¹lī²nha¹xā¹. A²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹-
txi³lot3sa²jau³xa² yā¹nxe³jau³lxi³ yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².
4 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, txa²wā¹nū²ai²na² ka³na³ka³na³tā³la². Nxe³kxan²ti³
ka³lxan¹ta³kxi² ki³tā³la². Jā¹nxe³sxā³ ka³lxan¹ta³kxi²kxan²ti³ ha³na³-
ka³lxi³ ha³na³ka³lxi³ o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hē³la². 5 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
txa²wā¹ki³na¹xai²na², Sū³na² wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na² ka³lxa¹ki³-
te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³ ha³na³ka³lxi³ o²la³kxi²xai³ki³kxan²ti³
Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³ye²ki³te²ju²hē³la². Ki³sa²kxai³,
wi¹li³we¹yhu¹ki³kxe³su², a²hāi¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ a²nū²a² ka³na³ka³ki³-
te²hū³nxe²nū² yxau²xai³ye²ki³te²ju²hē³la². Txa²wā¹nū²ai²yā¹nxe³te²nāu³su²

wi¹lī³we¹yhu¹sxā³ o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Sū³na² wē³ha³lxī³su² te²ki³na¹xai²na² wi¹lī³we¹waun¹yhu¹sxā³ yxau²-xai¹ki³ju³ta² so¹lxī³wain³na³la². 6Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wa¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²nē³kxe³su² i³la³kxi²te²lo³tū³nē³na³la². Nxe³nē³jut3su², a²nū²a² a²hoh³lxī³khaix1nū³tu³ i³la³kxi²te²lo³-tū³nī², jā¹nxe², jā¹nxe², hu³ ū³hū²xai³nē³na³la². Nxe²xai³nē³jau³su², Sū³na² wān³txa² a²nū²a² ū³xa² i³yau¹ū³si¹nhē³jau³nū³su² i³la³kxi²-te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³, Sū³na² wān³txa² yxo²i²ki³kxa² yā¹nxe² i³yau¹ū³ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². 7Jā¹nxe³jut3sū³nxe², txa²wā¹wā³ta³nāu³xa² ū³nhxi²nū¹nū³si¹nhē³jau³su², Sū³na² i³la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²-tu³, ū³nhxi²nū¹nū³ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹si¹nhē³jau³su² hxi²kan¹to³nū¹nhē³kxai²nān²-tu³, i³yau¹ū³ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². 8Jā¹nxe³jut3sū³nxe², a²nū²a² ū³xa² i³nxū²kwa¹lxū¹si¹nhē³jau³su² i³la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³ jā¹nxe³ya³sah¹lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³:

—~A²nū²a² ū³xa² txa²yen³kxa² wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹, Sū³na² i³la³-kxi²te²lo³tū¹sa³ha²kxai³lā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kxā³xa³sxā³ wā²nhū¹ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, Sū³na² hxi²kan¹-txi³lo³tē³kxai²nān²tu³, a²nū²a² ū³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxī³hē¹la². Nxe³nē³kxe³su², ū³wi¹wi¹nxe² nū³kxūn³txi³:

—~Txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lāin³nha¹nha¹. Nxe³ki³jau³su², a²nū²a² ū³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, a²nū²a² khāuh³lxā³tl³hin¹sxā³ yxau²xai³lain¹tū³kā³txa², i³ton³tū³kā³txi³su² ta³nxa² he³ja²lun¹tū³kā³txi³su² ta³nxa²:

—~Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ka³lih³kxi²nha²ki³jau³su² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxī³hē¹la².

9A²nū²a² ū³xa² a³lxī²waun¹nha¹jah³lxī³hē¹la².

—~Txa²wā¹yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lāin³nha²sxā³, a³lxī²-khaix1na¹nha¹. Nxe³sxā³ a³lxī²waun¹nha¹jah³lxī³hē¹la². Hai³txi³ a³lxī²ki³lxo³xah³lxī³txa²he¹la². Jā¹nxe³sxā³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta² a³na¹jah¹lxī³hē¹la².

—~Ko³nxe³ju³ta² yxo²kwīn¹kxi²na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³su², ū³na¹-jah¹lxī³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, wi¹ju³ta² so¹lxī³i³jah¹lxī³sxā³ ū³tē³sxā³ ū³kāi³jah¹lxī³hē¹la². 10A²nū²a², Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tū³kā³txa² yxo²-ha³kxa¹, txa²wā¹wā³nāu³hū³nxe² yxau²xai³ya³nhē³lain¹na³la². Nxe³ha²kxai³, a³lxī²khai¹nxe²waun¹nha¹jah³lxī³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, a²nū²a² ū³xa²:

—~Wi¹kāi³i², hxi²ka¹ni², ain¹na³na¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ū³sa²nēn¹kxi¹-tain¹yah³lxī³hē¹la². 11Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta² ū³lyah³lxī³txa²hē¹la². Nxe³ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jhā¹la² nxū²kwa¹yxau³nx²ti³jah¹la² ten³te²lo³-txa²txi³na³la². Nxe³nx²ti³ha²kxai³, wxa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹:

—~Sū³na² a³lxi²khaix1na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³su²,
wa³kon³kxi¹jah³lxi³hē¹la².

12 —~A²ya³la³tū³ Sū³na² yen³nāu³a¹ yxau³na¹tū¹xā¹. Sū³na² sa²yxo²-
we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², ī³ka³li³jah¹lxi³hē¹la².
Yah³lxi¹nha²kxai³, ha³lo²a² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nān²tū³, kan²txi³
i³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tū³, ā³na¹yah²lxan³kxe³su², sa²wai³wait3sxā³
Sū³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Sa²hau³ko³txa²txi³txai²la². 13 Sū³na²
wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² yen³kxi¹txa²kxai²nān²tū³, wxa²yen³kxa²
wā²nhū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Sū³na² wē³ha³lxa² ha³-
la³ka³lxa³lon³ki¹nx2ti³kxai²nān²tū³, wi¹lhen³txi³jah³lxi³hē¹la².

14 A²nū²a² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nān²tū³, Sū³na²
i³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

—~Wī³na². Nxe³ti¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ū³hū¹txain¹sī¹nhē³li¹.
Nxe³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Hai³txi³ ha³lo²a² khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹sī¹-
yah³lxin¹jau³nū³la³ Sū³na² i³ye³kxi²kain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

—~Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ yxau³txai²lā¹, kuh³lxa³thin¹tū³ka³txai²na²-
sā¹. Yah³lxin¹jau³su², Sū³na² i³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la². 15 A²nū²a²
ā³xa² i³ka³li³hain¹kxai²nān²tū³, wxāi²nān²ta³ i³ka³li³txa²ya³hain¹-
yah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³te²hū³te²lxi³, a²nū²a² ā³su² te²a² āin²ti³sxā³
i³nā³nain¹kxai²nān²tū³, wxāi²nān²ta³ i³nān³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la².
16 Wi¹lī³xyo²we¹nha¹jah³lxi³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tū³,
kwa² kāin²te²la³ i³yī¹li²nyah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, a²nū²a² hxi²ka¹-
nxa³te²a² ā³hxi²yu³hē³nāu³lo³nha¹jah³lxi³hē¹la². Hai³txi³:

—~Txai²na² so¹lxi³ a³la³kxi²na¹nhā¹. Yah³lxi³txa³hē¹la².

17 A²nū²a² i²lī³te²a² ko³nxe³thin¹sxā³ ā³kāi³tū¹nx2ti³kxai²nān²tū³:

—~Nxe³sain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³yo³hi²nha¹tū¹xā¹. Yah³lxi³txa³hē¹la².

Hāi¹nxe³sxā³:

—~Wi¹te²tū³ ai²na³na¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³nx2tai¹jau³nū³a² so¹-
lxi³ ā³kāi³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la². 18 Jā¹nxe³sxā³:

—~A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ hāu²non³sxā³ yxau²xai³lya³yhū¹na¹tū¹xā¹.
Na¹ha²kxai³, ko³nxe³ti³ i³ye³ān³si³wxē³na¹ju³ta² yū²nxa³xā¹. Nxe³si¹-
nx2ti³jau³nū³su² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 19 Jā¹nxe³jau³hū³nxe³, a²nū²a²
ko³nxe³thin¹sxā³ kāi³ūh¹nx2ti³kxai²nān²tū³, ī³wa³lxi³nyah¹lxi³txa³-
hē¹la². Hāi¹nxā¹sxī²jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² wain³txi³
ī³wa³lxi³nē³lhī³nx2na³la². Nxe³jau³su² kxā³nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
ū³whā²li¹la³kxi²nē³jau³xau³hxai²tēx1tā² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~“Sū³nu²na¹xai²na² wxā²wā³lxi³nx2txi¹jah¹lo²sa¹i¹. Txai²na² ū³-
yho³hai¹na¹tu¹wi¹.” Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Sū³na²
ū³whā²li¹txā³nxa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wa².
20 Yxān¹ta¹, Sū³na² kxā³nāu³u¹tai²na² ū³whā²li¹la³kxi²nē³jau³xau³hxai²tēx1
jā¹nx³ja¹hah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xa²su¹ a²nū²a² ko¹ko¹son³ki¹nx2ti³jah¹lo²su²
kxai²nān²tū³:

—~He³hai¹nīn²tā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ ū³yhai¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxa³:

—~Ya³lxiu²ai¹nīn²tā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tū³, ū³na²tai²lā¹. Ain¹-yah³lxin¹jau³su² ū³hū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³, ū²li³to³tain¹yah³lxin¹tu¹wa². 21 A²nū²a² ko³nxe³ti³hin¹sxa³ kāi³-ūh¹nx2ti³kxai²nān²tū³, hai³txi³ ko³nxe³ti³hi¹txa²txi³ju³txai²na² ū³wa³ka³li³yu³txa³lot3sxa³ ū³wa³lxi³nyah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, hāi¹-nxe³sxa³ wi¹kāi³ū³sxa³ ū³yho³hi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³, a²ko³nxe³ju³txai²na² sa²ta³si³yo³not3sxa³ ū³sen³sai¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa².

Txa²wā¹hxi²kan¹ti³nū³ka³txa² sa²yxo²we¹tain¹ki³jau³su²

13 1 Yuh³xai²nān¹te² hxi²kan¹txi³ nū³ka³txa² Koverno nū³ka³txa² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la², a²nū²a² yxo²ha³kxah¹la². ū³kwa³na³-nx2ti³tū³ka³txai²na², Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su² hxi²kan¹txi³lon³ka³tū³, ū³wxe³nūh¹nx2ti³tū³ka³txi³su² te²ju²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² Txa²-wā¹sū³na² Hi²sen³su² hāi¹nxe² ū³na¹ū³nx2ti³tū³ka³txi³su² te²ju²hē³la². Hāi¹nxe² ū³na¹ū³nx2ti³xa³ke³la³te²kxai³ ū³hi¹nx2nxa³wa². 2 Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² ū³li³te²la³:

—~Koverno nū³ka³txa² sa²yxo²ā³a¹xā¹. A²nxe³te²su² kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² ū³wxe³nū¹nhē³tū³ka³txa² sa²yxo²ā³te²su² ū³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yoh³la³ khāuh³lxa³ti³hi¹nha² ū³nx2na³la². 3 Nxe³ha²kxai³, wi¹kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tū³, Koverno nū³ka³txai²na² ū³kwa³na³nē³tū³-ka³txai²na² yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³ ū³nx2ti³hi³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tū³, Koverno nū³ka³txai²na² yuh³lxah³-lxin¹ju³ta³la³ ū³nx2ti³hi³nx2na³la². Jāi¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²:

—~Koverno nū³ka³txai²na² yuh³lxi³na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhā¹. Yah³lxin¹-kxai²nān²tū³, hāi¹nxe³sxa³ wi¹kāi³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³, tū¹ka³txai²na² ū³ka³li³nx2ti³jau³su² ū³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

—~Wi¹kāi³tū³ka³txi³syah¹lxi¹. Nxe³nx2ti³tu¹wa². 4 Koverno nū³-ka³txi³su² jah¹la² Txa²wā¹sū³na² ū³whxe³nū¹nx2ti³kxe³su² jah¹la², ū³wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxi³si¹jau³nū³su² ū³la² ū³kxi²jah¹lai²la¹wa². Yxān¹-ta¹, wain³txi³ kāi³yah²lxa³lxin³kxai²nān²tū³, yuh³lxi³jah³lxi³hē¹la². Jah¹la² ū³kxūn³na³la². Nxe³ha²kxai³, wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ū³lha³ ū³kxūn³txi³ wai¹txa²lxain¹kxa²yan³ti³su² ū³ye¹nx2ta¹wa². Jah¹la², Txa²wā¹sū³na² ū³kwa³na³ ū³lai²la¹wa². A²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³-te²su² ū³yho³hi¹sxa³, Txa²wā¹sū³na² ū³an³txi³ju³ta² ū³yho³hi²te³lhxā³ ū³nxe³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². 5 Nxe³ha²kxai³, Koverno nū³ka³txa² sa²yxo²we¹-jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, hai³txi³:

—~Txa²wā¹sū³na² ū³xan³ta³kxi²sa²sxa³ ko³nxe³ti³ ū³yī¹li²sa²-kxa²yan³ti³sā¹. Yah³lxin¹jau³xa² ū³sol¹lxi³, Koverno nū³ka³txai²na² sa²yxo²we¹jah¹lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju³ta², txa²wā¹ē¹nāu³a¹ ū³txa²wā¹yxo²ka³-nāu³ai²na² ū³whāi¹na¹ ū³txi³ ū³an³nha²sxa³:

—~Ju¹ta² wain³na³na¹. Nxe² e³ki²nha²ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³-nha²ki³jau³xai²yā¹nxe³sxā³ ū³wet1sa²so¹sxā³ Koverno nū³kā³txa²sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la².

6 Jā¹nxe³jau³hū³nxe², Koverno nū³kā³txa² ū³kwa³na³nx2ti³sxā³:

—~A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ha³teh³nxā³nxā² ū³yo³hi²txā³nxā² ū³hū¹-sah¹lxi³hē¹li¹. Ha³lo²a² Koverno nū³kā³txi³na¹xai²na² a²wa³ka³li³yu³ta² ū³yo³hi²txai²li¹. Nxe³nx2ti³qxai²nān²tu³, ū³hū¹txain¹yah³lxi³hē¹-la². A²nxe³tū³kā³txai²na² wi¹ wa³ko³nain¹qxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²wa³ka³li³yu³ta² kāi³ai¹nhī³nx2na³la². Nxe³ha²qxai³, ya³nx2ta¹wa².

7 Yah³lxin¹qxai²nān²tu³, ū³yo³hi²txā³nxā² Koverno nū³kā³txa² ū³yo³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹qxai²nān²tu³, ū³yo³hi²hxā³tain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe², a²nū²a² kāin²te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ū³sa²nē³kxi², kāin²te²lo³ti² nxe³txain²yah³lxi³hē¹la².

A²nū²a² ā³xa² wi¹kāi³kxi²ki³jau³su²

8 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ū³li³te²la³ ū³yo³hi²txā³nxā² ū³yo³hi²tau³to³-tain¹yah³lxin¹jau³su² yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹, ha³lo²a² ū³yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³tau³ton³ki²nē³na³la². Nxe³nē³ju³ta²sa¹:

—~A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ju³ta², a²nū²a² ā³xa² a³lxi²ki³qxai²nān²tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³kwa³na³-nē³jau³xu¹tai²na² ha³kxa¹ sa²yxo²we¹ta³lu²ni²hī³ki³tā³la². 9 Nxe³ju³ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹i² a²nū²a² ā³-xa² su²lhā³i², ā³xa² yen³kxa² kāi³sa²no¹ki², ā³xa² yen³kxa² yxo²kwāi³ni², nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xau³hxai²-tē¹ta² whāi²na¹, Sū³na² ū³kwa³na³nē³jau³xa² yau³ā³xa² ha³kxa² whāi²na¹ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹, a²si³yxau³jau³xa² hāi¹nxe² ka³na³ka³na³jau³xa² so¹lxin³na³la². Nxe²:

—~A²nū²a² ā³xa² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. A³lxi²nhā¹kxa² yā¹nxe³a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Jau¹xa² so¹lxin³na³la².

10 —~A²nū²a² ā³xa² a³lxi²na¹nhā¹. Nxe³ki³qxai²nān²tu³, hai³txi³ ko³-nxe³ti³ kāi³kain¹ki³ju³ta³la³ ū³hī³nx2nx³wa². Nxe³ha²qxai³, a²nū²a² ā³xa² a³lxi²ki³qxai²nān²tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³kwa³na³nē³jau³xau³-hxai²tē¹ta² ha³kxa¹ sa²yxo²we¹ta³lu²ni²hī³ki³tā³la².

11-12 Txa²wān³txa² ū³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²yā¹nxe³sxā³, a³lxi²-waun¹nyhu¹sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² ā³wa²su¹kxi²nē³jen³nū³a² a²wa³kxa² yau³son³na³la². Nxe³ha²qxai³, ye¹-nx2ta¹wa². Txa²wā¹ha³lo²a² ha³lo²lo³tē³ju³ta² jut3sū³ju³ta²sa¹:

—~Ka³nxah³ta² ī³yū¹li²nxa³tā³lxa² nx2na³na¹. Nxe³ki³qxai²nān²tu³:

—~Ka³nxah³ta² ha³nāu³hi²khāi¹nx2na³li¹. Wa³su¹txi³ a³la²ni²xi²ju³ta² yau³so³nxē²na³li¹. Nxe³ha²qxai³, ha²yā³kxa² āu³xi²ya³sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³sxa³wxa²yū³ki²yhu¹sxā³ ī³tu¹lxi²ki³tu¹wi¹. Nxe³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³

jut3sū³nxe², yuh³xai²nān¹ko³xai²na² yxau³ki³ko³xai²na² ko³nxe³ju³ta²
 ka³nxah³jut3sū³ju³ta² a²yu³ta³lot3sxā³ yxau²na³la². Yxān¹ta¹, jū¹nxe² ye³jen¹-
 nāu³a¹ Je³su²jah³la² ha²tet1jut3sū³jah¹la² i³xi²tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nān²ty³,
 ha²te¹jut3sū³ju³ta² yxau³nū¹ki³tu¹wa². Ki³sa²kxai³, kwēn¹ta²na² nū³kxūn³txi³
 wi¹kāi³ya³sah¹lxi³hē¹la². Ha²ya³kxa² āu³xi²ki³jut3sū³nxe² u³ya³sah¹lxi³hē¹-
 la². Ki³sa²kxai³, ko³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sū³ju³ta² ā³na¹ya³sah¹lxi³hē¹la².
 Ā³na¹ki³sa²kxai³, Je³su²jah³la² ha²tet1jut3sū³jah¹la² yxo²i²sxā³ ko³nxe³ju³-
 ta² ka³nxah³jut3sū³ju³ta² hxan³te³lhxā³ o²la³kxi²ya³sah¹lxi³hē¹la². Nxe³sxā³,
 ā³sen³sai¹khai¹nxe³ki³sa²kxai³, Je³su²jah³la² yxau²xai³kxa² yā¹nxe³sxā³
 yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². 13 Ki³sa²kxai³, wain³txi³ kāi³ya³sah¹lxi³hē¹la².
 E³lē³na² ha²te¹ju³ta² yxau²xai³ki³kxe³hū³nxe² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la².
 Ki³sa²kxai³, hai³txi³ i³yain³sxā³ ko³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²yhu¹i² yain³jau³xa²
 ūn³jau³xa² i³na²sxā³ we¹ni², txu¹ha² ā³xa² wa³ni³lon³kxi², a²nū²a² ā³xa² kuh³-
 lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwāin³to³hi², kwa² wān³txa² i³ye³sxā³
 i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹i², i³ka³tā³nxe³yhu¹i² ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Ju¹ta²
 wai³nxa³wa². 14 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³la³nhe³kxa²-
 yā¹nxe² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². Ki³sa²kxai³, txa²wā¹sī³nai²na² ko³nxe³ti³
 ain³nha²ki³ju³ta² sa²xyo²we¹ja³sah¹lxi³txa³hē¹la².

Í³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹xa³jau³su²

14 1 A²nū²a² Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³ yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na²
 wain³txi³ sa²xyo²we¹kxe³su² ko³nha²nxa³te²su² te²a², wxa²yu³tai²-
 na² sa²kxai³lu², wilhen³txi³yhu¹sxā³ ā³nū¹jah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹, hai³txi³
 kwa² wān³txa² i³ye³sxā³ i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹te³lhxā³ ā³nū¹yah³lxi³-
 txa³hē¹la². 2 Í³ye³sxā³, i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹yah³lxan³ju³ta²sa¹, a²nū²a²
 ka³na³ku² te²a² nxe³te³nah¹lxi¹:
 —~Yain³txi³la³ i²li³te²la³ ha³kxa¹, nxe³kxan²ti³, i³yai³na¹kxai²nān²-
 tu³, wain³txi³ i³yai³nhī³na¹xa¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² ka³na³ku² te²ā³xa²,
 Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³ yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²-
 yxo²we¹kxe³su² ko³nha²nxa³te²su² te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³la¹:
 —~Ta¹xa¹, txai²li² te²ta³xa¹. Ka³yxuh³lxa³ i²te²tā³xa¹. Hāi¹sxā³ hi³ka² so¹lxi³
 i³yai³na¹ju³ta² wain³na³na¹. Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². 3Nxe³ju³ta², Pau²lah³lo²na¹-
 xai²na² wxa²yu³ta² whāi²na¹ i³ye³kxi²nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, wxāi²na²:
 —~Yain³txa² i²li³te²a² ha³kxa¹ yain³te²sa¹xa¹. Yah³lxin¹te² i³nxā² txā²
 i³ye³kxi²nx2ta¹wa².
 —~A²nū²a² ā³su² te²a² hi³ka² so¹lxi³ yain³te²su² te²a² ha³ya³kxa³lxu³su²
 i³yi¹lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ya³nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, te²yā¹nxe³te²hū³-
 sxā³, wxāi²na²:
 —~Hi³ka² so¹lxi³ yain³te²sa¹xa¹. Yah³lxin¹te² i³nxān²tu³,
 i³ye³kxi²nū³nx2ta¹wa².
 —~A²nū²a² ā³su² te²a² yain³txa² i²li³te² ha³kxa¹ yain³te²su² te²a²,
 ko³nxe³te²lo³tain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹, jah¹la², Txa²wā¹sī³na² sa³wi³-

sa³lo³kah³lo²su² ha²kxai³lu¹. Ya³nx2ta¹wa². 4 Jah¹la², Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³te²lo³tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². Kwa² hxi²kan¹txi³lo³nyah¹lxi³hī³ nxa¹lxa². Yxān¹ta¹, jah¹la² kāi³ain¹ju³ta² yā¹nxe³sxā³, a²wa³kxēn³yah³la² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³, wi¹kāi³ta³nxa², ko³nxe³ti³ kāi³ta³nxa², nxe³ti³lo³tai¹nhī³nx2na³la². A²ya³la³tu³, Txa²wā¹-sū³na² hxi²kan¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²sa³wi³sai²na² wi¹kāi³ti³hit1sū³nx2na³la².

5 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ka³na³ku² te²a² a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹: —~A³lan²ta² ta³ko¹xai²na² so¹lxi³, hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³xa² a³lan²ti³su² na³na¹. Yxān¹ta¹, a³lan²ta² ā³su² hxi²ka¹nxa³xa¹. Nxe³hī³-nx2na³la². Hā²wxān³txa³, a²nū²a² ka³na³ku² ā³su² te²a² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²: —~Nxe²nxa³xā¹. A³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ ta²ko¹xain²txi³ ai²na³na¹. A³lan²tu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹sxā³ a³lan²ti³la³ yū²nxa³xā¹. Nxe³-hī³nx2na³la². Nxe³yah³lxin¹ju³tai²na² ī³wā³wā³ta³kxi²nyah¹lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³, wxa²ē¹nāu³a¹ āu³txi³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³: —~Wain³na³na¹. Yah³lxin¹jau³su², nxe² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

6 —~A³lan²ta² ta²ko¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³su² na³na¹. A²nxe³-kah³lo²su² kxai²nan²tu³:

—~Txa²wā¹sū³na² ī³yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², hxi²kan¹ta² a³-lan²ta²ko³su² hit1sū³nx2na³la². Jā¹nxe³kxe³hī³nxe²:

—~Yain³txa² ī²li³te²ha³kxa¹ yain³te²sa¹xā¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³:

—~Txa²wā¹sū³na² ī³yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², ī³yai³nhī³-nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na², yān³tai²na² ī³yai³nxa³ta³lxa¹ Txa²wā¹sū³na² ī³ka³li³ti³hi¹te³lhxā³ ī³ye³kxi²sā²nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxi³, a²nū²a² ā³xa²:

—~Ka³yxuh³lxa³ ī²te²tā³xā¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²-wā¹sū³na² ī³yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², hi³ka² so¹lxi³ ī³yai³nhī³nx2na³la². A²nxe³jah¹lain²txi³, yān³tai²na² a²hi³ka²na² ī³yai³-nxa³ta³lxa¹, Txa²wā¹sū³na² ī³ka³li³ti³hi¹te³lhxā³ ī³ye³kxi²sā²nhī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² ī³yxo²we¹ti³ten³tū³ka³txi³-sai¹nhī³nx2na³la². 7-8 Ka³ten³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²wet1sū¹nhē³jau³su², yxau²xai³hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹, ya³lu²ki³-kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³ ī³ye³kxi²sā²nhī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, ka³ten³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi²-ka²nāu³ ī³ye³kxi²sā²nhī³nx2na³la², nxe³hī³ki³tā³la². Nxe³kxa²yu³su²:

—~Nxūh¹ txai²na² te³na¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³a¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², ka³-ten³su² yxau²xai³ta³nxa², ya³lu²ta³nxa² nxe³ki³te²sxa³yu²hē³la². Nxūh¹, txa²wā¹yxo²ka³nāu³a¹ āu³txi³ a³ten³su² yxau²xai³ki³ju³-

ta² yū²nxa³ha²kxai³, ya³lu²ki³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³, te²ju²hē³la². 9 Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ha² kxā³nxa² ya³lu²ka³tu³, ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²- ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hi¹nān¹te²ka³ya³tu³, a²nū²a² ka³ten³tu³k³txain²txi³ Je³su²jah³la² A²hx²kan¹ta² Si³yxau³tāu³la³ Hi¹kah³lo²su² ha²kxai³, a²nū²a² ya³lu²tu³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la² A²hx²kan¹ta² Si³yxau³tāu³la³ Hi¹- kah³lo²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la¹wa². 10 Nxe³ha²kxai³, wxa²yu³ta² i²li³te² i³nxa², wxa²wā³tā³xa² ko³nxe³te²lo³jah³lxin¹kxai²nān²tu³, wain³txi³ kāi³- yah³lxi³hī³nx²nxa³lxa². Te²yā¹nxe³sxā³, i²li³te² a³te² i³nxa² wxa²wā³tā³xa² ha³yax3ka³lxu³lo³jah³lxin¹kxai²nān²tu³, wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nx²nxa³lxa². Kwa² hxi²kan¹ti³lo³nyah¹lxi³hī³nxa¹lxa². Jā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxan¹nāu³a¹, ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tāu³a¹, txa²wā¹ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ sa²nxū³sxā³ yxau³ye²ki³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² kāi³yxau²xai³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²xai³nē³txai²la². Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hāin³nha²sxā³ i³yī¹li²xai³nē³txai²la². 11 Nxe³ju³ta², Sū³na² wā³txa² ha³teh³nxa³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

—~Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sū³nu²na¹xai²na² ka³ten³su² yxau²wa³to²hi²- na¹te³na¹xai²na² e³sxā³, wā³txi³tu³ e³a¹1. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³kāin²te²lot3syu¹sa²jau³su² yuh³xa² a³wxe³nū¹syu¹sa²ha²kxai³: “Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lo²khaix1si¹lxi¹.” Nxe³sa³ha²- kxai³, e³lē³na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sain¹tu¹wi¹.

Sū³na² wā³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Nxe³ha²kxai³, a²ya³la³tu³ a²nū²a²nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxan¹nāu³- a¹, Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ki³sa²kxai³, txa²wā¹yxau²xai³ki³ju³txai²na² wā²nxū¹ i³yau¹ū³nha²xai³ki³tu¹wa².

Wxa²wā³tā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³si¹txa³hē¹la². Jau³su²

13 Nxe³jut3su² ha²kxai³, ha²ya³kxa² ko³nxe³te²lo³ta³waun¹nyha¹sah¹lxi³- hē¹la². Jā¹nxa¹jau³su²:

—~Txai²na² ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Kāi³a¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹, txa²wā³- tā³xai²na² i²sa²so¹sa²sxā³ i³yxaih¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yan³ti³sā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

—~Kāi³nxa³lho³na¹. Txa²wā³tā³xai²na² a³lxi²na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³lā¹. Nxe³ki³jau³su² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². 14 Txai²na² Je³su²jah³la² a³- nū²nx¹2s²x³ yxau³jah¹lo²sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na², yain³txa² kwa²hāi¹nxe² ko³nxe³te²lo³ki³kxa² yain³txi³la³ yū²nxa³wa². Nxe³jau³su² a³la³kxi²na¹wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² i²li³te²la³ a²ē¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³:

—~Yain³txa² te³xai²na² ko³nxe³thin¹na³na¹, txai²lā¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, a²nxe³te² yain³txa² i³yain³kxi²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³- hī³nx²na³la². Jā¹nxe³jau³su², a³la³kxi²nū³na¹nha²wa². 15 Nxe³ha²kxai³, wxa²wā³tā³xa² ka³na³ku² te²a²:

—~Yain³txa² te³xai²na² yain³ki³kxe³sxan³tai¹. Nxe³kxai²nān²tu³, i³yen³sxā³ i³ye³kxi²kxai²nān²tu³, a²nxe³te² a²yain³txai²na² i³yain³yah³lxi³txa³hē¹-

la². *l̄yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²wā³tā³xai²na² a³lxi¹yah³lxin¹jau³su²,*
l̄yain³yah³lxi³h̄i³nx2nxā³lxa². Wxa²wā³tā³xai²na² i³yxaih¹sxā³, Sū³na²
tih³na² a³na¹sxā³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta³lot3sxā³ hxan³kxi¹nx2ti³kxa²yān³ti³-
su² ya³nx2ta¹wa². Wxa²wā³tā³xai²na² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³, ye¹nx2ta¹wa². 16 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Ha³lo²a² wi¹lxa³i¹. Nxe³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²a² ha³lo²ai²na² kāi³-
yah³lxi³txa³hē¹la². Kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Ha³lo²a² wi¹lxa³i¹. Nxe³yah³lxin¹kxe³su², te² ha³lo²ai²na², a²nū²a²
ā³xa² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nū¹nx2ti³kxa²yān³ti³su² ya³nx2ta¹wa². 17 Hāi¹-
nxe³kxe³hū²nxe², yain³txa² i²li³te²la³ i³yain³ta³nxa², i³yai³nxa³ta³nxa²,
yain³txa³yau³xa² i²li³te²la³ i³na²ta³nxa², i³na²nxa³ta³nxa² nxe³txi³ju³ta³la³
ha³yax3ka³lxi²la¹wa². Hxi²ka¹nxa³wa². Hxi²kan¹ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²-
wā¹sū³na² i³kwa³na³nē³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³, Sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nē³jah¹la² sa²kxai³lu² wain³txi³ kāi³ki³ju³ta²
ti³hi¹tē³li², hāu²no³ti³hi¹te³li², txa²wā³ēl¹nāu³a¹ aū³txi³ i³wi¹lxon³ki²ti³hi¹te³-
li², nxe³nē³na³la². Nxe³ju³ta², hxi²kan¹khai¹nxe³ju³txai²la¹wa². 18 Jā¹nxe³ju³ta²
yā¹nxe³sxā³, yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet1sī³-
ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³lih³kxi²nē³li²,
a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin¹te²lo³tē³li², nxe³nē³lhī³nx2na³la².

19 Nxe³ha²kxai³:

—~Txa²wā¹ki³na¹xai²na² hāu²no³waun¹yhu¹ki³txai²lā¹. Sū³na² yxo²ī²
kāi²no³ki³txai²lā¹. Ju¹ta² ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³jau³su², ā³nhxi²nū¹nū³-
yha¹sah¹lxi³hē¹la². 20 Jā¹nxa¹jau³su², yain³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹na³la².
Yxān¹ta¹, a²ī²li³te² yain³txa² i³yain³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wxa²wā³tā³xai²na²
ī²so¹sxā³ yxaih¹sxā³, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³, i³yain³yah³lxi³-
txa³hē¹la². Wxa²wā³tā³xai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² we¹kah³lai²la¹wa².
Nxe³nx2ti³kxa²yuh³su²:

—~Yain³txai²na² yxo²kwāin³sa³nhā¹. Yah³lxin¹kxan²ti³, i³yain³-

yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²wā³tā³xai²na² i³yxaih¹sxā³, Sū³na² ko³nxe³ti³

i³yī¹li²nū¹nx2ti³kxa²yān³ti³su², ya³nx2ta¹wa². 21 Nxe³ha²kxai³:

—~Ka³yxuh³xa² wi¹na³na¹. Na¹kxan²ti³, wā²nhī²na¹kxai²nān²tu³, txa²-

wā³tā³xa² hi³ka² so¹lxi³ yain³jah¹la² i²so¹sa²sxā³, i³yxaih¹sxā³ ko³nxe³ti³

kāi³kxa²yān³ti³sā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nxe³te²a² ka³yxuh³xa² wā²-

nhī²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³, yain³txi³yau³xa² ūn³jau³xa²

i³na²ki³ju³ta³nū³a²:

—~Txa²wā³tā³xai²na² i²so¹sa²sxā³, ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yān³ti³sā¹. Nxe³-

ki³kxai²nān²tu³, i³na²ya³sah¹lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³nū³te²nū³nhū³sxā³:

—~Ha³lo²a² i²li³ju³ta² kāi³a¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹, kāi³a¹kxai²nān²tu³, txa²-

wā³tā³xa² i²so¹sa²sxā³ i³yxaih¹sxā³ ha³lo²a² ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yān³ti³sā¹.

Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nxe³te² ha³lo²a² kāi³ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².

22 —~Yain³txa² i²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ ha³ta³nxān²tu³, yain³te²sa¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wā²nxūh¹ Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ i³ye³sxā³ i³yau¹u³-nha²sxā³ i³hau³ko³nha¹jah³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Ha³lo²ai²na² kāi³a¹tū¹xā¹. Txa²yxo²ka³nāu³a¹ nū¹hāin³nha²sxā³ sa²yxo²ā³nha²nx3nhā¹. Na¹jau³su² kāi³a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ka³lih³khai¹nxe³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxāl¹lxa². Nxe³kxa²yu³su² Txa²-wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²ē¹nān¹jau³su² i²jah¹lai²la¹wa². 23 Yxān¹ta¹: —~Yain³txai²na² i³wā³ta³kxi²nha¹nha¹. Wain³txi³ i³yai³na¹kxe³su² te²ju²lhain¹ku². Na¹nha¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²yain³txi³la³ i³-yain³yah³lxi³txa³hē¹la². i³yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹ sa²yxo²ā³nha²sxā³ i³yain³yah³lxi³hī³nxāl¹lxa². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³hī³nxāl¹lxa². Jā¹nxāl¹jau³su², au³txi³ txa²wā¹ē¹nāu³a¹ i³ye³kxi²-nha²kī³jau³xa² sa²yxo²ā³nha²sxā³ ha³lo²a² i²li³ju³ta² kāi³kī³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³hī³kī³tā³la². Jā¹nxe³kxa²yān³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

Ã³nxū²kwai³lxū¹nū³nyhu¹kī³jau³su²

15 1 Txa²wā¹kī³na¹xai²nān²tu³, Je³su²jah³la² yxo²i²khai¹nxe³ha²kxai³ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² ko³nhai¹nxāxā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, ya³nān³-ta³ki²la²sxā³ ā³nxū²kwai³lxū¹nū³ya³sain¹yah³lxi³hē¹la². 2 Nxe³kī³kxe³su²:

—~Txai²na² so¹lxi³ i³ka³li³sa³txai²lā¹. Ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹, txa²wā³tā³xa² i³ka³li³hi², i³wi¹lhin¹ti³hi¹ti², nxe³si¹hain¹kī³-jau³nu³su² ā³nxū²kwai³lxū¹nū³ya³sain¹yah³lxi³hē¹la². Je³su²jah³la² yxo²i²kāi²non³txai²lā². 3 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Je³su²jah³la² yxau²xai³la³-nhē³ju³tau³hxai²tēx1tā², hai³txi³:

—~Txai²na² so¹lxi³ i³ka³li³sa³txai²lā¹. Nxe³jau³su², yxau²xai³la³nhē³ta¹-hxai²nxāhē³hē¹la². Yxān¹ta¹:

—~A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³ko³txai²lā¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³ yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³teh³nxā³nxā² yān³tai²na² Je³su²jah³la² yxau³ya³nhē³-lxa³hī¹na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~Wi³nāi³. A²nū²a² ko³nxe³ti³hin¹sxā³ i³ye³kxi¹nxain¹tai¹ti²ti¹. Jā¹nxain¹-jau³hū³nxe², i³yen²sa²sxā³ khāuh³lxa³ti³hit1sain¹tai¹ti²ti¹. Je³su²jah³la² wān³txa² i³ye³sxā³, a²ha¹ kxā³nxā² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²-tēx1 jā¹nxe³sxā³ kwēn¹ta²kxai³ Je³su²jah³la² yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². 4 Kxā³nāu³u¹tai²na², Sū³na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³jau³xu¹tai²na², wān³txi³tu³ ū³yau¹ū³nhē³te³lhāxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

—~Ha³lo²a² ko³nxe³kxan²ti³, ya³nān³ta³ki²li² ū³te³a¹xā¹. Nxe³si¹-nhē³jau³nū³su², ū³ha²li¹la³kxi², ha³lo²a² wxa²kwē²ki²nē³si¹jau³nū³su² ū³wha²li¹la³kxi², nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³kxe³su²:

—~Sū³na² a²ya³la³tu³ yxan¹nāu³a¹ wxi²kin³ti³tot3sa³tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³-su², yxau²xai³txai²lā¹. Nxe³nē³jau³su², ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 5-6 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²to³ha¹wa². Wxāi²na² Ro³ma²no³ nū³ka³txi³ i³nxai²na² wi¹li³we¹yhu¹sxā³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxau²xai³-kxa² yā¹nxe³jut3sū³nxe² wi¹li³we¹yhu¹yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jā¹nxe³te³lhxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ye³kxi²to³ha¹wa².

Jā¹nxa¹jau³su²:

—~Ha³lo²a² ko³nxe³jut3su² na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ye³kxi²nha²ki²nē³te³nah¹lx¹:

—~Txa²wē³ha²lxa² wxa²kwē²ki², ha³lo²a² ya³nān³ta³ki²li² i³sa²te³ti³hi¹-ti², ai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³kxi²nē³lhī³nx2na³la². Na¹kxai²nān²tu³, wxā²yu³ta² whāi²na¹ wi¹lain³nha²sxā³ hāi¹nxe³jau³hū³nxe² i³ye³yah³lxin¹ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³-jah¹lo²su² Jah¹la² A²wi³nu²su² tāu³a¹ i³sa²nē³kxi¹jah³lx³hē¹la². Ju¹ta² ten³sa³nha²wa².

Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ain³kxain¹jau³su²

7 Wi¹llhen³txi³waun¹nha¹jah³lx³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wi¹llhen³-txi³nx2ti³kxa² yā¹nxe³nha¹jah³lx³hē¹la². Nxe³nyah¹lxin¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² i³sa²nē³kxain¹tu¹wa². Jā¹nxe³te³lhxā³ ya³nx2ta¹wa². 8 Jā¹nxa¹jau³su², Je³su²jah³la² wxā³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txa² a³nhxi²nū¹nū³hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Â³nhxi²nū¹nū³hai¹nha²kxai³:

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³jau³su², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sa³ku¹, kxā³nhxi¹nu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² A³bra³āu²-ah³lu¹tai²na² i³ye³kxū¹te³nah¹lx¹:

—~Txai²na¹xai²na² sa²yxo²we¹nha¹i¹. Na¹te³na¹xai²na¹, wxa²kan¹sa²tāu³a¹ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jau³xau³-hxai²tēx1 jā¹nxe³sxā³ hī¹na² Je³su²jah³la² wxā³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txa² kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, kxā³nxa² i³ye³kxū¹hain¹jau³xai³-ta³lx³ sa²yxo²we¹nha²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². 9 Jā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³ju³ta²sa¹, a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa², Txa²wā¹-sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³sa²nē³kxi¹si¹hain¹jau³nū³su²:

—~Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² a³lx³nē³-jah¹lai²la¹. Nxe³ha²kxai³, i³sa²nē³kxi¹ki³tā³li¹. A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² yxo²a² nxe³si¹hain¹jau³nū³su², Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², kxā³nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³, Je³su²jah³la² a²-yxo²wān³txa² i³ya¹ū³nhē³te³nah¹lx¹:

—~Txai²na¹xai²na², a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² yxau³yai¹na¹ka³tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³nxa² i³ka³li³hi¹ti², i³-hain³sxa³ i³sa²nē³kxi², nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hī¹nai²na² wān³txai²yā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² kāi³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². 10 Jā¹nxa¹jau³su², Sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² yau³xā³xa², nxe³te³nah¹lxi¹.

—~A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txāi³. ī³ka³li³jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, ī³hait1so¹tū³ka³-txi³khai³xa² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²nxi²ya³hain¹yah³lxin¹ka³tu³, a²yxo²ha³kxa¹ ī³ka³li³ja¹hain¹yah³lxi³hē¹li¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 11 Jā¹nxe³sxā³, ha³tēh³nxā³nxān¹jau³xā³xa²sa¹:

—~A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxah¹lxi³tū³ka³txāi³. Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²jah³-lxi³hē¹li¹. A²nū²a² yxo²ha³kxah¹lxi³tū³ka³txāi³. Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²jah³lxi³hē¹li¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 12 Jā¹nxe³jau³su², kxā³nāu³u¹tai²na² I³sa³i²ah³lu¹-tai²na² ī³ye³te³nah¹lxi¹:

—~In³txa² wē³sa² ton¹ye²nē³tu¹wi¹. Txa²wā¹yah³lu¹tai²na² a²ī³lxa² Je²-se³jah³lu¹tai²na² a²kan¹san¹tāu³su² tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²ī³lxa² Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³lhxā³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³-nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ī³kwa³na³ain¹tu¹wi¹. ī³kwa³na³ai¹nha²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ yxo²ī²ain¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

13 Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² yxo²ī²nha²ti³hi¹txa²txi³na³la². Nxe³ha²kxai³, Sū³na² kāin² ka³lih³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³, kāin² hāu²no³ti³hi¹txa²lxi³-ha²kxai³, nxe³nx2ti³tu¹wa². Yxo²ī²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³-sa²hau³ko³txa²txi³kxe³su², ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Sū³na² sa²hau³ko³-ta³lun²nx2ti³ju³ta³nū³a² yxo²ī²nha²sxā³ wah³yxah³lxin¹tu¹wa². Ju¹ta²ten³sa³nha²wa².

Pau²lah³la² e³lē³na¹ ī³yau¹ū³jau³su²

14 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wxa²yu³ta² wi¹lin¹khai¹nxe³ha²kxai³, a³la³-kxi²khai¹nxe³ha²kxai³, yah³lxin¹tū³ka³txi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su², hxi²kan¹txi³ Sū³na² ha³lo²a² ī³yau¹ū³waun¹yhū¹sxā³ ī³hau³ko³nū¹waun¹-yhū¹tū³ka³txi³syah¹lxi¹lxa². Ju¹ta¹, wi¹lāin³nha²sxā³ ī³ye³ya³nx2ta¹wa².

15 Na¹kxan²ti³, ya³lot3sxā³ ha³lo²a² ka³na³ku² ju³tai²na² te²yu³tai²na² tau³to³nū¹nx2ti³ju³txai²na² ū³wha²lī¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³xai²-na², ha³lo²a² sa²wa²lho¹xi²sxā³, ain³kxi¹nx2ti³te³lhxā³ ya³nx2ta¹wa².

Txa²wā¹sū³na² a³lxi²sa²sxā³ wa³ka³li³yu³ta³lot3sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³, ya³nx2ta¹wa². 16 A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa² ā³nhxi²-nū¹nū³si¹sain¹jau³su², Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³sa³na²hē³la².

Na¹ha²kxai³, txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² ī³-yau¹ū³jah¹lo²sa²wa². Na¹kxai²hān²tu³, ī³yau¹ū³hai¹na¹kxai²nān²tu³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa²nān²tu³, Sū³na² wān³txai²na² yxo²ī²ain¹-

kxai²nān²tū³, yxo²i²te²a² so¹lxi³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³, i³wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹sān²ka³tū³, hā²wxān³txa³, txai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²ka³nāu³a¹ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tū³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ka³li³te³nah¹lxi¹:

—~ $Tx_{\alpha}^3n_{\beta}^1k_{\gamma}^3tx_{\alpha}^2na^2$ $ka^3lih^3khai1sa^3nh_{\alpha}^1$. $Ain^1tu^1wa^2$. $J_{\alpha}^1nx_{\beta}^3si^1$ -
 $ha^1jau^3su^2$, $ya^3nx^2ta^1wa^2$. 17 $Na^1ha^2kxai^3$, $txai^2na^2$ Je^3su^2 $Kris^2tu^3jah^1la^2$
 $\tilde{a}^3n_{\beta}^2nxi^2sx_{\alpha}^3$ $S_{\beta}^3na^2$ $Si^3yxau^3t_{\alpha}^2a^1$ $wa^3ka^3li^3yu^3ta^2$ $wa^3ko^3n_{\beta}^1jah^1lo^2$ -
 sa^1wa^2 . $Nxe^3na^1jau^3su^2$, $txa^2wa^3ka^3li^3yu^3ta^2na^2$ $hxi^2kan^1ju^3ta^3la^3$ $hit1sx_{\alpha}^3$
 $e^3a^1wa^2$. 18-19 $Txai^2na^2$ $ya^3lot3nha^2sx_{\alpha}^3$ $i^3ye^3ya^3nx^2ta^1wa^2$. $Na^1kxai^2n_{\beta}^2$ -
 tu^3 , $Je^3su^2jah^3la^2$ hxi^2ka^2 $kai^3\tilde{u}^1sain^1ju^3ta^2$ $so^1lx_{\beta}^3$ $i^3ye^3ya^3nx^2ti^3hi^3na^1wa^2$.
 $Nxe^3na^1te^3nah^1lx^1$, $Je^3su^2jah^3la^2$ $hxi^2kan^1txi^3lot3sa^3na^2he^3la^2$. $Ju^3te^2a^2$
 $n_{\beta}^3ka^3txi^3sxa^3t_{\beta}^3ka^3txi^3n_{\beta}^3na^3xa^2$ $S_{\beta}^3na^2$ $sa^2yxo^2wet1si^1hai^1na^1jau^3n_{\beta}^3su^2$
 $i^3sa^2si^1h_{\alpha}^3sa^3na^2he^3la^2$. $Na^1ha^2kxai^3$, $txai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $Ju^3te^2a^2$ $n_{\beta}^3ka^3$ -
 $txi^3sxa^3t_{\beta}^3ka^3txi^3n_{\beta}^3na^3xa^2$ $yxau^3yai^1na^1ka^3tu^3$, $S_{\beta}^3na^2$ $w_{\alpha}^3n^3txa^2$ $i^3ye^3kxai^1ni^2$,
 $ha^3lo^2a^2$ $kai^3\tilde{u}^1hai^1ni^2$, $n_{\beta}^3kxu^3ju^3ta^2$ $kai^3\tilde{u}^1hai^1ni^2$, $nxe^3yain^1to^3ha^1$ -
 he^3la^2 . $Na^1ha^2kxai^3$, $hau^3hau^3kon^3sx_{\alpha}^3$, $Txa^2w_{\alpha}^1s_{\beta}^3na^2$ $Y_{\alpha}^3ka^3jxah^1la^2$
 $hxi^2kan^1khai^1nxe^3sx_{\alpha}^3$ $o^2la^3kxi^2ya^3sain^1to^3nha^2he^3la^2$. $Ya^3sai^1nha^2kxai^3$,
 $Ju^3te^2a^2$ $n_{\beta}^3ka^3txi^3sxa^3t_{\beta}^3ka^3txi^3n_{\beta}^3na^3xai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $S_{\beta}^3na^2$ sa^2 -
 $yxo^2we^1tain^1to^3nha^2he^3la^2$. $Je^3su^2jah^3la^2$ $kai^3\tilde{u}^1sain^1ju^3ta^2$ $i^2ain^1sx_{\alpha}^3$
 $sa^2yxo^2we^1tain^1to^3nha^2he^3la^2$. $Nxe^3sx_{\alpha}^3$, $Je^3ru^3sa^3le^2thi^3na^2$ $a^3li^3sx_{\alpha}^3$
 $ai^3la^1ka^3tu^3$, $w_{\alpha}^3txa^2$ $wi^1jau^3xa^2$ $tah^2yau^3xa^2$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $i^3yau^1\tilde{u}^3hai^1na^1$ -
 $jau^3n_{\beta}^3a^2$, $a^2n_{\beta}^2a^2$ $yxo^2ha^3kxa^1$ sxi^2ta^2 $yxo^2ha^3kxa^1$ $i^3yau^1\tilde{u}^2xai^3lai^1na^1ka^3tu^3$,
 $nxe^2xai^3la^1n_{\beta}^2la^2$, $ha^2wx_{\alpha}^3txa^3$ $ne^3kxu^3t_{\alpha}^1ko^3xa^2$ $a^2i^3lxa^2$ $I^3li^3ra^3k_{\beta}^2ko^3$ -
 xa^2 $\tilde{a}^3wi^1ha^1he^3la^2$. 20 $A^2n_{\beta}^2a^2$ $Ju^3te^2a^2$ $n_{\beta}^3ka^3txi^3sxa^3t_{\beta}^3ka^3txa^2$ $Je^3su^2jah^3la^2$
 $a^2i^3lxa^2$ $ko^3nxe^3nxai^1nx^3t_{\beta}^3ka^3txa^2$ $kai^2y_{\alpha}^2na^3la^2$. $A^2nxe^3t_{\beta}^3ka^3txa^2$, S_{β}^3 -
 na^2 $w_{\alpha}^3txa^2$ $wi^1jau^3xa^2$ $i^3hen^3txi^3ti^3ten^3khai1sa^3nha^2wa^2$. $Ju^1tai^2na^2$ $so^1lx_{\beta}^3$
 $yu^3ka^3na^3ka^3nat3sx_{\alpha}^3$ $i^3ye^3lxu^1na^1jau^3su^2$ $yxau^2xai^3lhxai^2na^1he^3la^2$. $Yx_{\alpha}^3ta^1$,
 $ha^3lo^2a^2$ $i^2li^3ko^3xa^2$ $a^2n_{\beta}^2a^2$ \tilde{a}^3xa^2 $S_{\beta}^3na^2$ $w_{\alpha}^3txa^2$ $i^3hen^3txi^2$ $\tilde{a}^3si^3wxe^3ain^1$ -
 $kxai^2n_{\beta}^2n^2tu^3$, $txai^2na^2$ $\tilde{a}^3si^3w_{\alpha}^3nxi^2sx_{\alpha}^3$ $i^3hen^3txi^3ti^3ten^3sa^2nxa^3nha^2wa^2$.
21 $Kx_{\alpha}^3nxi^1nu^1tai^2na^2$, $S_{\beta}^3na^2$ $w_{\alpha}^3txa^2$ $\tilde{u}^3wha^2li^1la^3kxi^2$ $n_{\beta}^2te^3nah^1lx^1$:

Nxe³jau³xau³hxai²tẽx1tã². Nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³lo²kxai³lu² Ro²ma²thi³na² ai³sī²ju³ta³nū³su²

22 Txai²na² ā³wxā³sxā³ ū²nx2ti³lxu¹nhxai²na¹hē¹la². Kxān³su²
 wxā³te³lhxā³ e³hxai²na¹hē³la². Na¹ta¹, hxi²ka¹nha²hxain²nxa³hē¹-
 la². A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa²
 kāin² ī³hen³txi³hxai²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ ā³na¹sxā³
 ā³nxai³sxi²nx2ti³hxain²nxa³hē¹la². 23-24 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³-
 tū³ka³txai²na² hī¹na² ī³hen³txi³ta³lu²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³:

—~Kxān³su² Ro²ma²nū³ka³txa² Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²ī²-ain¹tū³ka³txa² ā³nxai³sxi²lhxun¹to³ha¹hē³na¹. Na¹jau³su² ye³jen¹su² ā³wxā³sxi²nx2ti³lxun¹sa³hē¹la². Na¹ka³tū³, Es³pā²ya³ko³xa² ā³nxai³la¹tū¹-xā¹. To³ha¹hē¹la². Ya¹nān¹ta³ko³xa² wa³to²hi²na¹tāu³a² ā³nxai³la¹tāu³nū³a² ha³la³ka³nxū³nān¹thī³na² wxa²yxau³yah³lxin¹thī³na² ā³nī²nx2ta¹tu¹wa². Ā³nī²nx2ta¹kxai²nān²tū³ ī³ka³li³kxi²sah¹lxin¹tu¹wa². Nxe³sah¹lxin¹kxai²-nān²tū³, hā²wxā³txa³:

—~Ha³lo²a² ā³ne³sen³sai¹ko³xa² ā³nxai³la¹tū¹xā¹. Na¹jau³su², ā³nhxi²-nū¹nū²sah¹lxi³hē¹la². 25 Yxān¹ta¹, hī¹na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³nxai³sā²na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²ain¹tū³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² nxe³yain¹thī³ka³txa² ā³nhxi²nū¹-nū³hai¹na¹tu¹wa². 26 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²tū³ka³txi³nāu³xa², Ma³se³to²na²ko³xa² yxau³yai¹ni², Kre²sa²ko³xa² yxau³yai¹ni², nxe² ha¹lin¹-yain¹tū³ka³txi³nāu³xa² wā²nxū¹hāin³nhain¹te³nah¹lxi¹:

—~Nū¹ā¹ Je³ru³sa³lē²thī³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²yain¹tū³ka³txa², a²nū²a² yen³kxi³txa²ye²tū³ka³txa² yū³ye²na³li¹. Yxān¹ta¹, Txa²wā¹-ki³na¹xai²na² yen³kxi³kī³tā³li¹. Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹ha³teh³nxā³nxā² wā²nhū¹ya³sain¹yah³lxi³hē¹li¹. A²yen³kxi³txa²tū³ka³txai²na² ā³nhxi²nū¹-nū³hain¹txai²la². Ka³lih³khai¹nxe³sxā³ ū³hū¹ain¹ki³tā³li¹. Ain¹ta¹hē¹la². Nain¹sxā³, a²ha³teh³nxā³nxai²na² ū³hū¹sain¹na²hē³la².

—~Nū¹ā¹tū³ka³txa² ū³hū¹lsl¹nē³li¹. Sain¹sxā³ ū³hū¹sain¹na²hē³la². 27 Ain¹ju³ta², ā³nhxi²nū¹nū³hain¹ju³ta² wain³na³la². Nxe³sxā³ Je³-ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txi³lxā²na³la². Yxān¹ta¹, Ma³se³to²na²ko³xan¹tū³ka³txain²txi³, Kre²sa²ko³xan¹tū³ka³txain²txi³, hai³-txi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³wa². Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³lxā²na³la². A²ha² kxā³nxā² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ā³nxai³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txi³-sxa³tū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² oh³nāu³u¹tai²nān¹jau³xa² ū³yau¹ū³hain¹ta¹ti³al¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²yo³ha² wā³kon³ye²na³la². Nxe³ha²-kxai³, hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² a²ha³teh³nxā³nxā² ū³yho³hi²txā³nxā² a²yen³kxa² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² tē³ain¹ka³tū³ Ju³-te²a² nū³ka³txa² ū³yho³hi²xain¹te³lxhā³ nxe³tai¹ti²tu³wa². Ain¹kxai²nān²tū³, hāi¹nxe³sxā³ ha³lo²a² wā³kon³ye²ju³ta² so¹lx³o²la³kxai¹nhī³nx2na³la². 28 Na¹kxai²nān²tū³, Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nū²ta³lu²na¹-kxai²nān²tū³, a²ha³teh³nxā³nxai² wā²nhū¹yhain¹txā³nxū³a² wā³ko³nxā³te²tu³:

—~Ū³hū²ta³lu²nai¹na¹hē³na¹. Na¹kxai²nān²tū³, Es³pā²ya³ko³xa² ū³nxai³la¹tū¹xā¹. To³ha¹hē¹la². Na¹kxai²nān²tū³, tī³na² ya³la³sxan¹thī³na² txā² ā³nī²ain¹sā²na¹tū¹xā¹. Na¹jau³su², ā³wxā³sxi²nx2ti³sā²na¹tu¹wa². 29 Na¹-kxai²nān²tū³, txai²na² ā³wxā³sxi²nx2ta¹kxai²nān²tū³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wi¹ju³ta² hxi²kan¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ kāin² ā³te³sxā³ wā³kon³ti³he¹nxā³-kxe³su² ā³wxā³sxi²nx2ta¹tu¹wa². Jau¹xai²na² a³la³kxi²na¹wa².

30-31 Txa²wā³tā³nāu³xā³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ī²ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³

na² Yāu³ka³jxah¹la² a³lxi²ti³hi¹tē³lha²kxai³ a³lxi²waun¹yhu¹ki³sa²kxai³, nxe³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³kxe³su², txa²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ aīn³nha²sxā³ten³khaix1na¹jau³su², i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹:

—~Nū³kxūn³txi³, ha¹li¹ a³nhxi²nū¹sah¹lxi³sxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³. tāu³a¹ ha³tin³ti³ i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

—~Nū¹ka³na¹ Ju³te²a² ko³nāu³a¹ a³nxai³la¹tū¹xā¹. Na¹ta³ko³nāu³a¹, a²nū²a² Sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³ain¹tū³kā³txa² yxau³ain¹na³la². A²nxe³tū³kā³txa²:

—~Ih¹nxet3sai¹nhxīn³te²la¹ku². Na¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² wxa²sa²naun¹sa²si¹yhah³lxin¹jau³nū³su², ha³tin³ti³ i³ye³kxi²nū¹nū³-sah¹lxi³hē¹la². Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, nū¹ā¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² a³nxai³lhxā³, Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³kā³txa² a³nhxi²nū¹nū³hain¹te³lhxā³ a³nxai³la¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²a² hxi²nū¹nū³hai¹na¹ju³-ta³nū³a² ka³lih³kxi²la² sa²so¹sai¹nxa³jau³lhu¹na¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³nū³nhē¹la². ³²Na¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³ i³ka³li³khai¹nxe³sxā³, i³nxū²kwai³lxū¹sxā³ a³wxā³sxī²nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² kxai²nān²tu³, a³wxā³sxī²nx2ta¹tu¹wa². Nxe³-nx2ta¹kxai²nān²tu³, i³ye³ya¹yhu¹ki³tu¹wa². Nxe³na¹jau³nū³su², jau³xa² a²yo²ha³kxa³nū³a² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹la². ³³Na¹-ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² wxa²hāu²no³ti³hi¹tē³jah¹lo²su² jah¹la² sa²hau³ko³txa²txi³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

A²ha³ta³nxa² ū³sa²si¹hā³jau³su²

16 1Fe²ba³ka³lxa² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹wa². A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²wā¹-wā³tā³ta²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ta¹ka³lxi³su² ha²kxai³, nx2na³la². Nū¹ā¹ Sē³kre²a²thī³nān¹tū³kā³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³kā³txa² kāin² a³nhxi²nū¹nū³hain¹ta¹ka³lxi²-la¹wa². ²Ta¹ka³lxa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ta¹ka³lxi²lai¹wa². Nxe³ha²kxai³, wi¹lhen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la², Je³su²-jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³kā³txi³syah¹lxi³nah²kxai³la². Jā¹nxe³sxā³, ta¹ka³lxi²na² ha³lo²a² i²li³ju³ta² wā³kon³ya³sain¹na²hē³la². ³Ta¹ka³lxi²na² ha³lo²a² ha³nxeh³lxi³khai¹nxe³ju³ta² wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ ye¹nx2ta¹wa².

³Na¹ha²kxai³, Pri³si²la³ka³lxa², A³kwi²lah³la² nxe³sxā³, txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³jah³lxi³hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² a³nū²ki²ya³sain¹sxā³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ya³sain¹na²hē³la². ⁴A²nxe³te²-nāu³xa², ha³lo²a² ha³nxeh³lxi³khai¹nxe³ju³ta² wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Ya³lu²sain¹jau³su² wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Sai¹nha²kxai³, txain²txi³ kāin² i³ka³lī³hi², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³kā³txa² a³nhai¹tū³sxā³ Je³su²-jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³ye²yhain¹tū³kā³txain²txi³ kāin² i³ka³lī³hi² ya³sain¹na²hē³la². ⁵Jā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³kā³txa², A²ki³lha³lxi²na² sxi²ha² a³yān³ki³nū²ki²

tū³ka³txa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Jā¹nxe³-sxā³, E³pe³ne²tah³la² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². A²nxe³jah¹la² txa²yā³lxa³khai³su² ha²kxai³, a³lxi²na¹kxah³lo²su² ha²kxai³, nx2na³la². A²kxā³nxa² A²si³a³kō³xa² yxau³tū³ka³txa² jah¹la² txā², Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet1sān²na²hē³la². 6 Jā¹nxe³sxā³, Ma³ri²a³ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Ta¹ka³lxa² kāin² wa³kon³ya³nx2tain¹-te³nai¹ti²tu³wa². 7 Jā¹nxe³sxā³ Ān³tro²na³kah³la² Jū²ni³a³ka³lxa² ain¹sxā³, txai²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la². Txa²ha³ta³nxa² ī³hen³-txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². A²ha² kxā³nxa², a²nū²a² ā³xai²na² hxi²ka² sxi²ha² kan²thī³na² ūn³ti¹ki²wxe³sain¹na²hē³la². Nxe³na¹hī¹nai³ta², a²nxe³te²-nāu³xai²na² ūtī¹ki²wxe²ya³sain¹to³nha²hē³la². A²nxe³te²nāu³xai²na², txa²nū³ka³txi³na¹xai²na² wi¹lī²si¹nhxai²na¹hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³-txa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² ī³tih³nxe³sī¹na¹tū³ka³txi³na¹xai²na² wi¹lī²si¹nhxai²na¹hē³la². A²nxe³te²nāu³xai²na², a²ha² kxā³nxa² txai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹txa³ta² ā²la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hē¹la².

8 Jā¹nxe³sxā³, Ām3pli³a²jah³la² txa²yā³lxa³nū³ai¹la¹wa². A³lxi²na¹kxah³lai²-la¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². 9 Jā¹nxe³sxā³, U³bā²nah³la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³lī³yu³ta³lot3sxā³ ā³nhxi²nū¹nū³-sa²sī¹jhā¹lo²su² nxe³ha²kxai³, Es³ta²kah³la² txa²yā³lxa² a³lxi²na¹kxah³lo²su² nū³nha²kxai³, nain¹na³la². A²nxe³jah¹la² nāu³xa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³-txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². 10 Jā¹nxe³sxā³, A³pe²lah³la² Je³su²jah³la² kan²txi³sa²yxo²we¹khaix1jah¹lai²la¹wa².

—~Ha³lo²a² ha³nxe³lxi²na³na¹. Nxe³kxan²ti³, hāi¹yxān¹ta¹ sa²yxo²we¹-jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, A³ris³to²bah³la² a²ka³lxa¹ti³su² te²a² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³-txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². 11 Jā¹nxe³sxā³, E³ro³ti³āu²ah³la² txai²yā¹nxe³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi², Na³si²sah³la² a²ka³lxa¹ti³su² tū³ka³txa², ā³nhai¹tū³sxā³ Je³su²jah³la² yxo²-ī²ye²yhain¹tū³ka³txa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

12 Jā¹nxe³sxā³, Tri³fē²na³ka³lxa² Tri³fo²sa³ka³lxa² ain¹sxā³, Txa²wā¹-hxī²kan¹jah¹la² wa³ka³lī³yu³ta³lot3sxā³ wa³kon³ta¹ka³lxi³nāu³xai²la¹wa². Nxe³ta¹ka³lxi³nāu³xa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Jā¹nxe³kxe³hū³sxā³, txa²yā³lxa² Pe²si³ta³ka³lxa² a²lxi²ki³ta¹ka³lxa² Txa²wā¹hxī²-kan¹jah¹la² kāin² wa³kon³kxi²ta¹ka³lxa¹ti²la¹wa². A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². 13 Jā¹nxe³sxā³, Ru²fah³la² a²nū²a² ā³xa² ā³sen³sai¹sxā³, Txa²wā¹sū³na² kāin² sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². A²nxe³ja¹la² a²hā³ka³na² sa²kxai³lu², txa²hā³ka³na² hū³sxā³ ā³nhxi²nū¹nū³sai¹nhxai²na²he³la². A²-nxe³ta¹ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². 14 Jā¹nxe³sxā³, A³śi²kri³jah³la², Fle³kō²jah³la², Er²me³sah³la² Pa²tro³bah³la², Er²ma³sah³la² ain¹sxa³, txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi², Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³su² jah¹lo²nāu³.

xa² ā³xa² A³sī²kri³jah³lai²na² nū³ka³txai²na² sxi²ha² yxau³yain¹jah¹lo²nāu³xa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². 15 Jā¹nxe³sxā³, Fi³-lo³lo²kah³la² Ju²lī³a³ka³lxa² ain¹sxā³, txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², Ne³re²ah³la², a²ha³lin³ta³ka³lxa² ain¹sxā³ txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², O³lī²pah³la² txa²ha³-tā³nxa² ī³hen³txi², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²¹sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² yxau³yain¹tū³ka³txa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

16 A³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³sxā³ ī³hen³txi³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxi¹-nha²kxai³, Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ha³lo²lo³txai³lain¹ju³ta² yxau²xai³lain¹sxā³ ī³ka³li³si¹nx2ti³jau³su², ī³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹na³la².

ī³ti³nxe³jau³xa² a²ne³ki³san¹jau³su²

17 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². Txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². Na¹ha²kxai³, txa²-yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ au³txi³ ain³nha²sxā³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² kū³lhxa³thin¹te²a² ya³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tū³ka³txa² wi¹lī³we¹yu¹yah³lxin¹ju³ta² kho³te³lhxā³ o²la³kxi², Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta² ī³ke³tā³nā¹sih¹nx²ti³jau³-nū³su² o²la³kxi², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹jau³xa² sa²yxo²a³si¹nx2ti³jau³nū³su² ī³ti³nxe², nxe³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³-tū³ka³txai²lē¹. Yxau²nū²kah³lxi³txa² ī³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ ī³nhait¹lxā³ ha³na³ka³lxi³ yxau³je²txain¹yah³lxi³hē¹la². 18 A²nxe³tū³ka³txa², hai³txi¹Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²we¹tū³ka³txi³sxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ko³nxe³i³ yxo²kwain³-tū³ka³txai²lā¹wa². Wān³txa² wi¹ki³lxi³ja³xa² ī³ki³ha¹ki¹nx2ti³sxā³ kwa² wi¹lhin¹ki³lxi³ti³hi¹txa²lxi³ha³ta²wa². Te²u¹jā¹nxe³jau³xa², a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²su² te²a² ain³kxi²kxai³lē¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ān³-ke³tā³nā¹hī³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa². 19 Yxān¹ta¹, wxā²yu³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³to³ta¹hi¹nhē³la². Nxe³yah³lxin¹ju³tau³tēx1tā², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³la³khxain¹na³la². Nxe³-ha²kxai³, ka³li³sa²si¹yhah³lxin¹nha²wa². Jā¹nxa¹ja³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ a³la³kxi², ha³na³ka³lxi³ ko³nxe³ju³ta² sa²yxo²we¹jah²lxi³kxe³su², wi¹lhin¹sxā³ yxau², nxe³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²-wa². 20 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³nhāu²no³ti³hi¹tē³jah¹lo²su² na³la². A²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² jū¹nxe³ ye³jen¹nāu³a¹ Sa³ta³na²jah¹la² nū³khūn³-ju³ta² wa³ka³ti³lo³tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hī²ki³kxai³lu² wxā²nū³khūn³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² yxau³sye¹-nx2ti³tu¹wa². Hai³txi³, nū³khūn³txi³ sa²nē³khau²ki¹xi¹nx2ti³xa³lho³la². Yah³lxin¹khāi²nān²tu³, hāu²non³sxā³ yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹-nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

21 Ti³mo²jah³la² txai²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³-kxi²jah¹lo²su² jah¹la² a²ha³ta³nxa² ū³sa²si¹hā³ū¹nx2ti³na³la². Jā¹nxe³sxā³,

Lu²si³ah³la², Ja³sāu²ah³la², So³si³pa²jah³la² ain¹sxā³, txai²yā¹nxe³sxā³
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹lo²nāu³xa² Je³su²jah³la² yxo²i²-
 ain¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³ a²ha³ta³nxa² ū³sa²si¹hā³ū¹nx2tain¹na³la².

22 Jā¹nxe³sxā³, txai²na¹xai²na² Te²si³o³ah³lo²na¹xai²na² Pau²lah³la²
 yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹sxā³, ta³nxa¹nxai²na² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².
 Wxai²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na² txa²ha³-
 ta³nxa² ū³hen³txi³nx2ta¹wa².

23 Jā¹nxe³sxā³, Kai²ah³la² a²ha³ta³nxa² ū³hen³txi³nx2ti³na³la².
 A²nxe³jah¹la² sxi²ha², Pau²lah³lo²na¹xai²na² yxau³yai¹na¹ha²kxai³, Je³-
 su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² thi¹nāin²txi³
 ū³yā³nū²kxi²ya³sain¹to³sīn¹na³la². Jā¹nxe³sxā³, E³ras²jah³la² sxi²jen³-
 na² kāin²je³na² yxau³na¹je³je¹nai²nān¹tū³ka³txa² ū³yho³hi²txā³nxa²
 ū³hau³kot3so¹ain¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² a²ha³ta³nxa² ū³hen³txi³-
 nx2ti³na³la². Jā¹nxe³sxā³, Kwa³jah³la² txa²wā³ta³jah¹la² a²ha³ta³nxa²
 ū³hen³txi³nx2ti³na³la². 24 Jā¹nxa¹jau³su², Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹-
 la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Sū³na² ū³sa²nēn¹kxi²kj³jau³su²

25 Txa²wā¹sū³na² ū³sa²nēn¹kxa¹sah¹lxi³hē¹la². A²nxe³jah¹la² so¹lxi³ hxi²-
 kan¹txi³lo³txa²lxi³jah¹lo²nū³ai²la¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³, kan²txi³, Sū³na²
 sa²yxo²wet1sa²tē³yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³si¹nx2ti³jau³su², nxe³nx2ti³na³la².
 Txai²na¹xai²na² ū³ye³kxi¹nx2ta¹ka³tū³, Je³su²jah³la² Txa²wā¹sū³na² A²-
 hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹la³ ū³yau¹ū³nx2ti³to³hxai²na¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³na¹jau³xai²ya¹nxe³jau³lxi³ Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³lo³txa²lxi³tu¹wa².
 Wān³txai²na² tah²yau³xai²na² ū³ye³kxi¹nx2ti³txā³, Je³su²jah³la² ū³yau¹ū³-
 nx2ti³te³lhxā³ ū³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na², kxā³nāu³u¹tai²na²
 a²lhun³tu² a³la³kxi²txi³hex1ki³sxa³jau³su² ha²kxai³, wān³txa² hāi³jau³su²
 ha²kxai³, ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, a²jut1so¹lxi³ a²nū²a² ū³wha²li¹lhxā³
 ū³yū²ki²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 26 Nxe³ju³ta², ha³la³je¹nū³wa³kxu¹tai²na²
 Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txa² ū³tih³nxe³tū³ka³txi³su² ū³ka³txi³nū³a² ū³sa²si¹-
 hā³u¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³tū³ka³txai²na², Sū³na² wān³txa²
 ain³kxi²so¹ki²sxa³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³, wān³txi³tū³ tah²yau³tū³ ū³yū²-
 ki²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²na¹, hī¹nai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³su² tāu³kxai³lu², ka³ten³su² yxau²wa³to²a³li³tāu³su² tāu³kxai³lu²,
 ū³kwa³na³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² sa²yxo²we¹te³na¹,
 wān³txai²na² tah²yau³xai²na² ū³ye³txā³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³ka³-
 txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ e³lē³na² ū³yau¹ū³hain¹na³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 ū³na² wān³txa² yxo²i², sa²yxo²we¹ti², nain¹txai²lā¹. Ain¹na³la².

27 Nxe³ha²kxi³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² ū³ka³txai²na², ū³ka³txi³ ū³wha²li¹lhxā³
 ū³la³kxi²ta³lun²khai¹nxe³tāu³su² ū³ka³txi³ ū³wha²li¹lhxā³ ū³ka³txi³ ū³wha²li¹lhxā³
 ū³to²hi²ya³sah¹lxi³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² kāin² sa²hau³ko³tē³lha²kxi³,
 nxe³ya³sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la². Ta³lu²na¹wa².